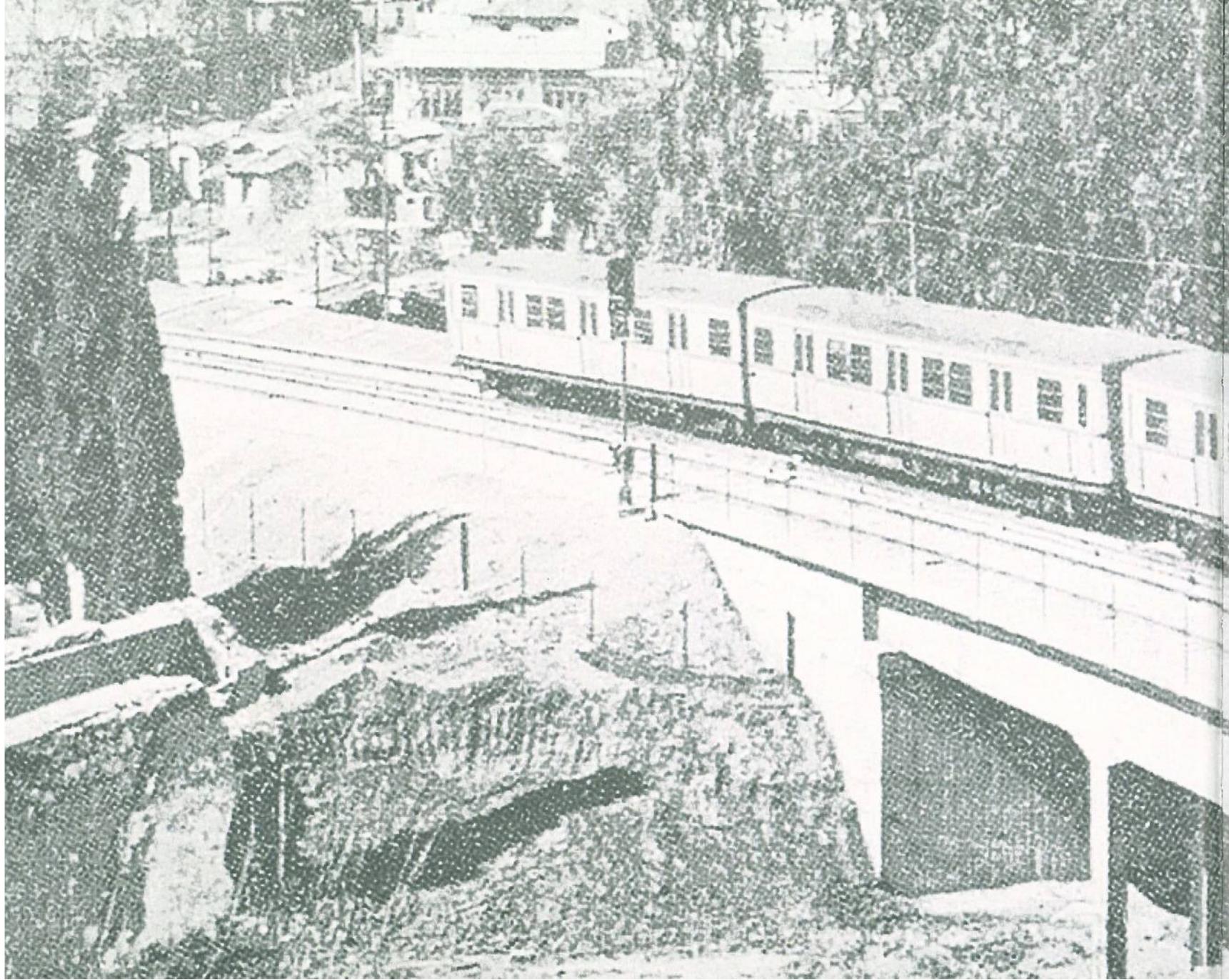
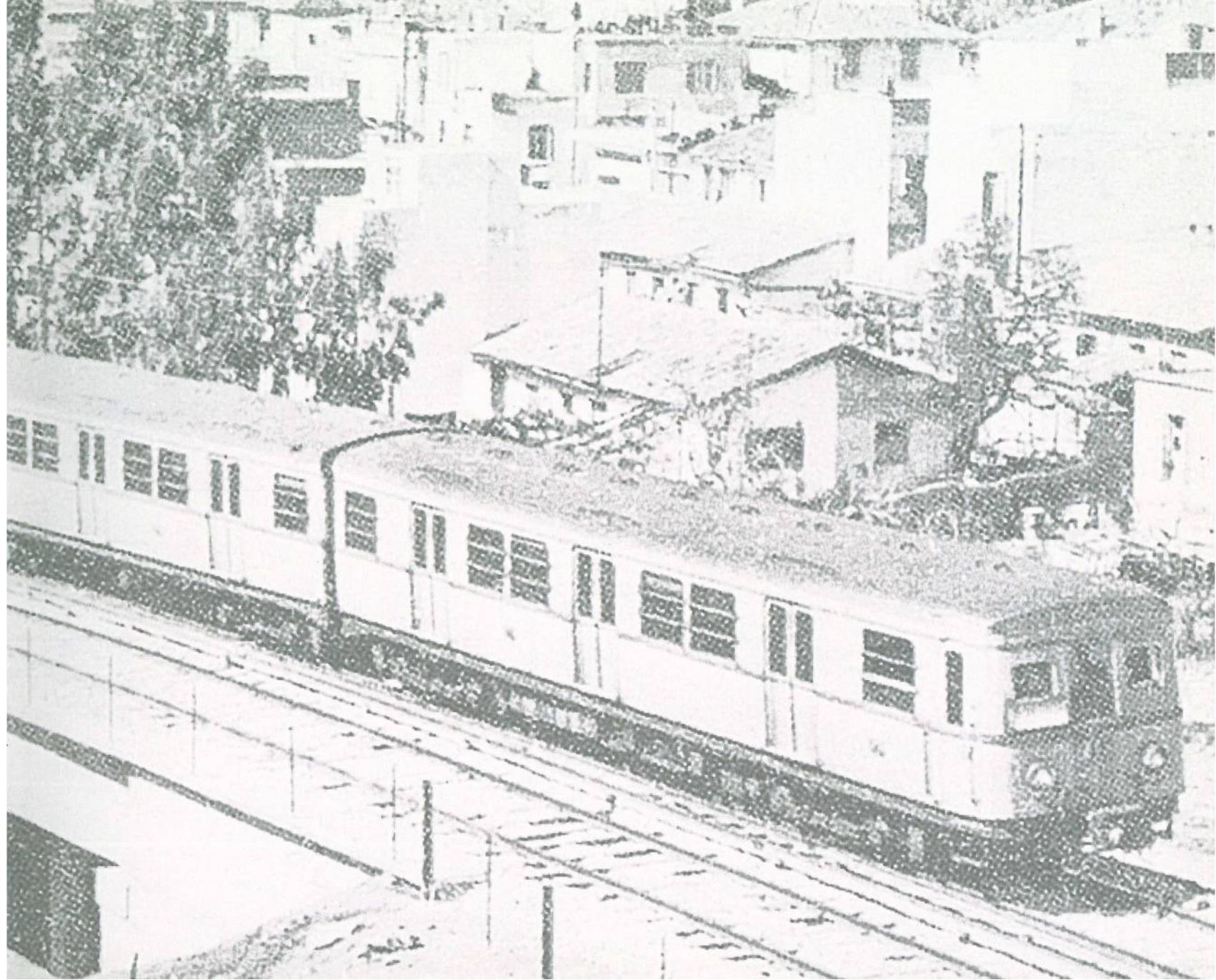

NEA IONIA 1923 - 2003
80 ΧΡΟΝΙΑ

ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

Χορηγός έκδοσης:
Ελληνικά Πετρέλαια (ΕΛΠΕ)

NEA ΙΩΝΙΑ 1923 - 2003
80 ΧΡΟΝΙΑ

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ 1923 - 2003

80 ΧΡΟΝΙΑ

Προλεγόμενα: Χάρης Σαπουντζάκης

Κείμενα - Επιλογή: Γιάννης Κορίδης

Τεχνικός Σύμβουλος: Όμηρος Ακιανίδης

Επιμέλεια έκδοσης: Κωνσταντίνος Ι. Κορίδης

Παραγωγή: Εκδόσεις ΙΩΛΚΟΣ

© Copyright ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

2004 Απρίλιος Α΄ Έκδοση

ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

• Πατρ. Ιωακείμ 4, Νέα Ιωνία, 142 34

Τηλ.: 210-2790115, 210-2795012

ISBN 960-88117-0-8

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ 1923 - 2003

80 ΧΡΟΝΙΑ

Προλεγόμενα: Χάρης Σαπουντζάκης

Κείμενα - Επιλογή: Γιάννης Κορίδης

ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

Κατά την περίοδο της έκδοσης του Λευκώματος η σύνθεση του Δ.Σ. του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. ήταν η εξής:

Τακτικά μέλη

Πρόεδρος: Γιάννης Χαραλάμπους, δήμαρχος
Αντιπρόεδρος: Χάρης Σαπουντζάκης, συγγραφέας-ιστορικός
Γραμματέας: Γιάννης Πλαχούρης, δημοσιογράφος
Μέλη: Λεωνίδα Βογιατζόγλου, δημοτ. σύμβουλος
Νίκος Κουκουλάρης, δημοτ. σύμβουλος
Νίτσα Παραρά-Ευτυχίδου, συγγραφέας
Γιάννης Κορίδης, δημοσιογράφος-συγγραφέας
Ηλίας Καραμάνης, λυκειάρχης
Κοσμάς Ιωάννου, ιδιωτ. υπάλληλος
Βασιλεία Κατσάνη, σύμβουλος μορφωτ. δράσεων
Ηλίας Μωραλόγλου, γραμματέας Ενώσεως Σπάρτης Μ. Ασίας
Κωνσταντίνος Τσοπανάκης, πρόεδρος Συνδέσμου Αλαγιωτών
Ευσεβία Αλεξιάδου, αντιπρόεδρος σωματείου Ινεπολιτών-Κασταμονιτών
Αναστ. Χαρισμίδης, πρόεδρος Αδελφότητας Προκοπιέων, πρόεδρος ΟΠΣΕ
Δημ. Μανιατόπουλος, πρόεδρος Ιωνικού Συνδέσμου

Αναπληρωματικά μέλη

Άρης Χατζησαββίδης, δημοτ. σύμβουλος
Νίκος Μαγιόπουλος, πρόεδρος δημ. συμβουλίου
Ανδρέας Καφετζής, δημοτ. σύμβουλος, πρώην δήμαρχος
Γιώργος Τσοπανίδης, δημοτ. σύμβουλος
Στάθης Ουλκέρογλου, μουσικοσυνθέτης
Μάκης Λυκούδης, γραμματέας Πνευματικού Κέντρου
Όμηρος Ακιανίδης, γραφίστας
Πολύκαρπος Πολυκάρπου, σκηνοθέτης
Χρήστος Χατζηιωάννου, ιδιωτ. υπάλληλος
Κλαίρη Αφεντούλη, φιλόλογος
Πηνελόπη Δουρμούσογλου, αντιπρόεδρος Ενώσεως Σπάρτης Μ. Ασίας
Παναγιώτης Παρέσογλου, αντιπρόεδρος Συνδέσμου Αλαγιωτών
Λαμπρινή Σπανοπούλου, γ. γραμμ. Σωματείου Ινεπολιτών-Κασταμονιτών
Πουλχερία Καλλινικίδου, αντιπρόεδρος Αδελφότητας Προκοπιέων
Δημ. Κωστιδάκης, αντιπρόεδρος Ιωνικού Συνδέσμου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αγαπητοί Φίλοι,

Η έκδοση από το Κέντρο Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού (ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.) του Ιστορικού και Φωτογραφικού Λευκώματος: «*Νέα Ιωνία, 1923-2003, 80 χρόνια*» ήταν νομίζω μία προσδοκία πολλών χρόνων. Και, έστω, τώρα έρχεται να καλύψει ένα κενό.

Από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. αποφασίστηκε η έκδοση αυτή να είναι και ουσιαστικά η πρώτη προσφορά του στους Ιωνιώτες, αλλά και στους επισκέπτες της πόλης.

Εδώ να διευκρινίσω κάτι: δεν παρουσιάζεται αναλυτικά, με στοιχεία και λεπτομέρειες, η Ιστορία της Νέας Ιωνίας, από της ιδρύσεώς της, το 1923, από τους ξεριζωμένους της Ανατολής, έως σήμερα. Ψήγματα δίνονται μόνον πολύ σημαντικών γεγονότων, τα οποία όμως υπογραμμίζονται και αναλύονται από το φωτογραφικό υλικό που ακολουθεί.

Η Ιστορία της Νέας Ιωνίας είναι ένα άλλο κεφάλαιο, το οποίο θα πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά και να εξυπηρετηθεί, αργότερα, παράλληλα ίσως και με την έκδοση θεματικών λευκωμάτων (για τη Βιομηχανία και το Εμπόριο, για την Εκπαίδευση και τον Πολιτισμό κ.λπ.).

Πολλοί σίγουρα στις τόσες φωτογραφίες θ' αναγνωρίσουν τον εαυτό τους, τους δικούς τους, ανθρώπους που έχουν φύγει από τη ζωή, τη γειτονιά τους, το σχολειό τους, την ομάδα τους, όπως

ήταν πριν από πολλά χρόνια. Θα περιμένουμε να μας το πουν κι αν είναι δυνατόν να μας φέρουν κι αυτοί φωτογραφίες από το οικογενειακό τους άλμπουμ. Στον ορίζοντα είναι βέβαιο ότι θα υπάρξει και μια δεύτερη, βελτιωμένη και επαυξημένη έκδοση.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά όλους εκείνους, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, απλούς δημότες αλλά και μη δημότες, φορείς και συλλόγους που δούλεψαν συντονισμένα ως μέλη επιτροπών ή ανταποκρίθηκαν στο αρχικό κάλεσμά μας και μας έφεραν αξιόλογο φωτογραφικό υλικό. Χωρίς τη βοήθειά τους η έκδοση αυτή θα ήταν αδύνατη.

Κι ακόμη οφείλω να ευχαριστήσω τη διοίκηση των ΕΛΠΕ, γιατί με την ευγενική τους χορηγία, η οποία κάλυψε το μεγαλύτερο μέρος της δαπάνης, υλοποιήθηκε η ιδέα με τον καλύτερο δυνατό αισθητικά τρόπο.

Με φιλικούς χαιρετισμούς

Ο Δήμαρχος

Γιάννης Χαραλάμπους

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Η ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

Η ΦΩΤΙΑ της Σμύρνης, τον Αύγουστο του 1922, δεν έκαψε μόνο τις ελπίδες του Ελληνισμού της Μικρασίας, που είχε εκθρέψει η απόβαση Ελληνικού στρατού το Μάη του 1919, στην προκυμαία της πρωτοπολιτείας της Ανατολής.

Έκλεισε με τον πιο οδυνηρό τρόπο και την αυλαία της τρισχιλιόχρονης παρουσίας του λαμπρού Ελληνικού Μικρασιατικού Πολιτισμού, που αναπτύχθηκε ιδιαίτερα στις δύο τελευταίες εκατονταετίες από τις δυο χιλιάδες περίπου Ελληνορθόδοξες Κοινότητες.

Και θα 'λεγε κανείς, σχηματικά, ότι μέσα από τις στάχτες της πρωτεύουσας της Ιωνίας και το φριχτό ξεριζωμό ενάμιση εκατομμυρίου προσφύγων ξεκίνησε η νέα ζωή στις καινούργιες πατρίδες, εδώ στην Ελλάδα, τη μητρόπολη της δυτικής όχθης του Αιγαίου.

Η Νέα Ιωνία είναι μια πολιτεία, στα βόρεια της Αθήνας, που θεμελιώθηκε από το κράτος, χωρίς μελέτες και σχέδια, για να στεγάσει άρον-άρον χιλιάδες πρόσφυγες, οι οποίοι έφταναν ομαδικά, γυμνοί, νηστικοί, κυνηγημένοι: από τη Σπάρτη της Πισιδίας, την Ινέπολη, την Κασταμονή και τη Σαφράμπολη, τη Νεάπολη (Νεβ-Σεχίρ) της Καππαδοκίας, την Αττάλεια και την Αλάγια της Παμ-

φυλίας, το Ικόνιο κι ακόμη τα Βουρλά, το Βαϊνδήρι, το Αϊδίσι, την Καισάρεια, την Αμισσό, την Τραπεζούντα και την Ποντοηράκλεια και βέβαια τη Σμύρνη και τα όμορφα περιχώρά της, την Κωνσταντινούπολη, την Άγκυρα, το Μυριόφυτο, την Αδριανούπολη...

Περισσότερες από 150 οι Κοινότητες, οι Ελληνορθόδοξες Κοινότητες, από τις οποίες προέρχονταν οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στη Νέα Ιωνία.

Ο συνοικισμός που χτιζόταν βρισκόταν στη θέση «Ποδαράδες»¹. Μια περιοχή γεμάτη λόφους, θάμνους κι αμπέλια, την οποία διέσχισε ο χείμαρρος του Ποδονίφτη² και η σιδηροδρομική γραμμή του ατμήλατου τρένου Αθηνών-Κηφισιάς, του επονομαζόμενου «θηρίου» ή «Σταμάτη».

Ντόπιοι κάτοικοι μερικές δεκάδες: γεωργοί και τσοπάνηδες από το Μενίδι και τις Κουκουβάουνες, σε υποστατικά.

Το πρόγραμμα της Επαναστατικής Κυβέρνησης του Νικολάου Πλαστήρα περιλάμβανε την ταχύρυθμη ανέγερση προσφυγικών πολυκατοικιών από το λεγόμενο «Ταμείο Περιθάλψεως Προσφύγων», το οποίο πολύ γρήγορα (1924) αντικαταστάθηκε από την «Εταιρεία Αποκατάστασης Προσφύγων-ΕΑΠ», διεθνή οργανισμό, υπό την αιγίδα της τότε λειτουργούσας Κοινωνίας των Εθνών, με κεφάλαια από δωρεές ομογενών και δάνεια, με αντίκρουσμα την παραχώρηση γαιών από το Ελληνικό Δημόσιο.

Πρώτος πρόεδρος της ΕΑΠ υπήρξε ο παλαιός Αμερικανός Πρεσβευτής στην πόλη, ο Αμερικανοεβραίος Ερρίκος Μορκεντάου, πραγματικός Φιλέλληνας, ο οποίος συνδέθηκε με τη Νέα Ιωνία και τους κατοίκους της, καθώς βρισκόταν συνεχώς κοντά στο έργο και στους πρόσφυγες³.

Αρχικά αγοράστηκαν 1230 στρέμματα μεταξύ Σαφραμπόλεως και του «Ιστορικού Κέντρου» που ανήκαν στο «Ιερό Κοινό του Παναγίου Τάφου», με σκοπό την ίδρυση προσφυγικού συνοικισμού, άτυπα ονομαζόμενου «Ιωνία».

Η θεμελίωση του συνοικισμού αυτού έγινε το μεσημέρι της Κυριακής, 27ης Ιουνίου 1923. Είναι η γενέθλια ημέρα της Νέας Ιωνίας.

Στη διασταύρωση των σημερινών οδών Ηρακλείου και Κ. Βάρναλη (πρώτη ονομασία της η «Ερ. Μορκεντάου») στήθηκε εξέδρα με μαδέρια που τοποθετήθηκαν επάνω σε μια μεγάλη δεξαμενή νερού, τα οποία, αν και κατακαλόκαιρο, σκεπάζτηκαν από χαλιά. Επάνω ανέβηκαν ο Νικό-

λαος Πλαστήρας, ο πρωθυπουργός Στυλιανός Γονατάς, ο υπουργός Προνοίας Απόστολος Δοξιάδης, ο υπουργός Γεωργίας Γ. Σιδέρης και ο Ερρίκος Μορκεντάου.

Τον αγιασμό τέλεσε ο Παπαϊωακείμ Πεσματζόγλου, ο ιερέας που σαν άλλος Μωυσής είχε οδηγήσει τρεις χιλιάδες περίπου γυναικόπαιδα από τη Σπάρτη Πισιδίας και τις γειτονικές κωμοπόλεις, μέσω Ατταλείας, στην Ελλάδα, αμέσως μετά την Καταστροφή (Νοέμβρης 1922).

Ο ιερέας, όταν του ζητήθηκε από τον Πλαστήρα να δώσει όνομα, πρότεινε το «Νέα Σπάρτη», επειδή στο χώρο αυτό πλεόναζαν οι Σπαρταλήδες. Ο Πλαστήρας, όμως, αξίωσε το «Νέα Πισιδία». Στο θεμέλιο λίθο λοιπόν σκαλίστηκε το όνομα και τοποθετήθηκε σε κάποιο χαντάκι, λίγο πιο πάνω, στη διασταύρωση Ηρακλείου και Ελ. Βενιζέλου. Το άτυπο όμως «Ιωνία» πήρε το πρόθεμα «Νέα», έγινε «Νέα Ιωνία» και με την αίγλη της ιστορίας του ονόματος επιβλήθηκε, ως ονομασία της ευρύτερης περιοχής, που για μερικά χρόνια ακόμη, όμως, εξακολουθούσε να είναι γνωστή ως «Ποδαράδες».

Ωστόσο ήδη διαμορφώνονταν κι άλλοι συνοικισμοί, που έπαιρναν το όνομα των πατρίδων των προσφύγων οικιστών τους: η «Σαφράμπολη», η «Νεάπολη», η «Ινέπολη», η «Ελευθερούπολη», ο «Περισσός».

Ο «Περισσός», ως χώρος γύρω από τον Περσό ποταμό, αναπτύχθηκε ύστερα από απαλλοτρίωση 350 στρεμμάτων από φερόμενους ως ιδιοκτήτες της περιοχής (Βείκους και Κήρυκο). Η μόνη συνοικία που ευτύχησε να έχει αρκετούς ελεύθερους χώρους, ίσως γιατί η βιομηχανική της ζώνη περιορίστηκε στις δύο πλευρές της Ηρακλείου, είτε, γιατί ως ένα βαθμό, οικοδομήθηκε με το σύστημα της αυτοστέγασης.

Η Καλογρέζα⁴ υποδέχθηκε κι αυτή, χιλιάδες πρόσφυγες. Με το ίδιο όνομα, που κρατήθηκε λόγω και του θρησκευτικού περιεχομένου του, παρέμεινε αυτόνομη συνοικία ως το 1934, όταν ονομάστηκε Κοινότητα. Για έξι χρόνια λειτούργησε η «Κοινότητα Καλογρέζας». Το 1940 συνενώθηκε με τον Δήμο Νέας Ιωνίας.

Οι συνθήκες στέγασης των προσφύγων σ' ολόκληρη την περιοχή ήταν άθλιες. Στην αρχή σε σκηνές, παράγκες, πρόχειρα καταλύματα από χαρτόνια, τενεκέδες, πισόχαρτα. Μετά, εγκατάσταση στις προσφυγικές κατοικίες, κατά τρόπο μαζικό. Οι χώροι, όμως, αυτοί στερούνται των

στοιχειωδών. Δεν υπάρχει ύδρευση, φως, αποχέτευση. Γύρω λάσπες και τέλματα. Με τις αρρώστιες να θερίζουν, ιδίως τα παιδιά.

Οι προσφυγικές κατοικίες ήταν βασικά δύο τύπων: οι τετρακατοικίες (δύο διαμερίσματα ανά όροφο σε 2 ορόφους) και οι διπλοκατοικίες ή «βίλες», ένα διαμέρισμα δηλαδή ανά όροφο. Ανεγέρθηκαν, όμως, ιδίως στην Ιωνία, την Ελευθερούπολη και τον Περισσό, μικρές κατοικίες των 27 τ.μ. η κάθε μία, που προοριζόνταν αρχικά για τους εργάτες των εργοστασίων της περιοχής. Μετά, όμως, κατοικήθηκαν αδιακρίτως από οικογένειες που στοιβάχτηκαν όπως-όπως.

Η βασική προσφυγική κατοικία είχε εμβαδόν 40 τ.μ. Αποτελείτο από μια μικρή είσοδο (χωλ), δύο κύρια δωμάτια και ένα w.c. Η «ελεύθερη» των 27 τ.μ. είχε ένα κύριο δωμάτιο, μια κουζίνα-καθιστικό και το w.c. Πολλές φορές υπήρχε ένα μόνο δωμάτιο και κοινή χρήση w.c. (γι' αυτό και όλα σχεδόν τα πεζοδρόμια της Ελευθερούπολης καταλήφθηκαν αυθαίρετα, για να επεκταθεί ο ωφέλιμος χώρος).

Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν: πέτρα, χωματόπλινθοι, κομμάτια έτοιμου μπετόν. Η σκεπή είχε πάντα κεραμίδια, τα δώροφα συνήθως γαλλικού τύπου, τα ισόγεια σχεδόν πάντα βυζαντινά (τα πιο φθηνά). Τα κουφώματα ήταν ξύλινα και καρφωτά. Στις διώροφες κατοικίες υπήρχε εσωτερική σκάλα με κυλινδρική κουπαστή και ξύλινο μπαλκόνι για τις οικογένειες των πάνω ορόφων. Η είσοδος ήταν κοινή. Η αποχέτευση σε κοινούς βόθρους.

Δυστυχώς, όπως και άλλοι προσφυγικοί οικισμοί (Νίκαια, Βύρωνας, Κερατσίνι κ.λπ.) έτσι και ακόμη χειρότερα η Νέα Ιωνία κτίστηκε χωρίς ουσιαστικά οικιστική μελέτη, παρόλο που υπήρχε οικοδομικός κανονισμός από τον ΕΑΠ. Τυχεροί οικισμοί στάθηκαν η Νέα Σμύρνη, η Νέα Φιλαδέλφεια κ.ά. που έγιναν λίγο αργότερα πιο προσεκτικά στη βάση των λεγόμενων «κηπουπόλεων».

Φυσικά δεν μπορεί να γίνει καμιά σύγκριση με την ανέγερση άλλων οικισμών (π.χ. Ψυχικό) που έγιναν ακριβώς στην ίδια περίοδο (1923), αλλά στη βάση αυστηρών κανόνων δόμησης από ιδιωτικούς φορείς.

Ο Ηλίας Καλαφατίδης, από την Ινέπολη, διηγείται:

«Λίγο πριν εγκαταλείψουμε τα σπίτια μας, μετά από διαταγή των Τούρκων, μαζέψαμε ό,τι

μπορούσαμε να μεταφέρουμε στους ώμους και κατεβήκαμε στην προκυμαία της κυρίας πόλης, περιμένοντας πέντε ημέρες να έρθει να μας παραλάβει το πλοίο που θα μας μετέφερε στην Ελλάδα. Το πλοίο μάς αποβίβασε στον Γαλατά. Μας εγκατέστησαν σε ένα σχολείο για έξι ημέρες. Μετά μας επιβίβασαν σ' άλλο πλοίο και φύγαμε πλέον για την Ελλάδα. Το πλοίο μάς αποβίβασε στο Κάστρο της Λευκάδας και μας εγκατέστησαν στην εκκλησία του Αγίου Μηνά. Εκεί μείναμε οκτώ μήνες.

»Ο μεγαλύτερος αδελφός μου έφυγε από τη Λευκάδα και ήρθε στον Πειραιά. Συνάντησε κάποιους συμπατριώτες μας. Έμαθε ότι το κράτος θα κτίσει συνοικισμό για τους πρόσφυγες στους "Ποδαράδες". Οπότε μας κάλεσε να έρθουμε να εγκατασταθούμε εδώ. Μόλις φτάσαμε μείναμε σε σκηνές που εμείς δημιουργήσαμε με κουρελούδες και σεντόνια. Μετά από ένα μήνα από την άφιξή μας, άρχισε να χτίζεται ο συνοικισμός. Έκοβαν πλίνθους κουβαλώντας το νερό από την πηγή –το σημερινό καταργηθέν αντλιοστάσιο– με κάρα. Αργότερα, για διευκόλυνση του κτισίματος μιας και δεν επαρκούσε το νερό, έκτισαν και τη δεξαμενή, στο σημείο απέναντι από το ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου.

»Το φωμί το προμηθευόμασταν από έναν φούρνο που υπήρχε στη σημερινή Ελευθερούπολη. Η Σαφράμπολη και η Ιωνία δεν υπήρχαν ακόμη...».

Ο Παπαϊωακείμ Πεσματζόγλου, από τη Σπάρτη Πισιδίας, αφηγείται στις «Αναμνήσεις» του:

«...Την επόμενη της επιστροφής μου από τη Θεσσαλονίκη (σημ.: 20 Αυγούστου 1923) κάλεσα το συμβούλιο του Συλλόγου (σημ.: των Σπαρταλίδων) κι ανέφερα τα της αποστολής μου. Κάναμε αναφορά στο Υπουργείο για το χωριό που είχαμε διαλέξει (σημ.: τη Δραγουμάντζα στη Μακεδονία). Το χωριό παραχωρήθηκε, αλλά κανένας εκ των συμπατριωτών μας δεν θέλησε να πάει. Μάλιστα δε όταν μετά από ένα χρόνο άρχισε να προοδεύει η Ταπητουργία ήρθαν στην Αθήνα και οι λοιποί πατριώτες που ήταν στα Βοδενά και στο Σούμποσκο. Ήρθαν πολλοί κι από τη Θεσσαλονίκη.

»Εν τω μεταξύ στο συνοικισμό των Ποδαράδων είχαν αποπερατωθεί περίπου 100 σπίτια. Πρώτος εγώ στις 13 Νοεμβρίου 1923 εγκαταστάθηκα στα δύο δωμάτια που μου παραχωρήθηκαν και στα οποία παραμένω επί 29 χρόνια (σημ.: τα έγγραφε το 1952). Συνεχώς έφταναν συμπατριώτες μας, κυρίως ταπητουργοί κι εκατοικούσαν...».

Η Ειρήνη Κουρμπάνη, από το Βαϊνδήρι της Σμύρνης, αφηγείται:

«Ήμουν τεσσάρων χρόνων όταν έγινε η καταστροφή. Ζούσαμε στο Βαϊνδήρι στα περίχωρα της Σμύρνης. Θυμάμαι τη Σμύρνη στις φλόγες! Η μάνα μας είχε τρία παιδιά. Δύο αγόρια μεγαλύτερα από μένα. Μας ξεσήκωσε να φύγουμε. Έραψε στα στριψώματα των ρούχων μας ό,τι λίρες μπορούσε και μ' ένα σεντόνι έφτιαξε ένα μποχτσά με λίγα ρουχαλάκια. Επειδή ήμουν μικρή, ο πατέρας μου με έβαλε στους ώμους του. Ξεκινήσαμε για την παραλία της Σμύρνης που ήταν τα καράβια. Ανεβασμένη εκεί ψηλά, δεν θα ξεχάσω τους σκοτωμένους που έβλεπα, σειρά ολόκληρη, ο ένας πλάι στον άλλο, μέχρι την πλατεία.

»Εκεί κοντά στη θάλασσα μας σταμάτησαν οι Τούρκοι. Τράβηξαν τον πατέρα μου προς το μέρος τους. Εκείνος με κατέβασε από τους ώμους. Μετά τον χάσαμε. Η μάνα με τους τρεις μας συνέχισε για τα καράβια. Κάποιος σε μια στιγμή πήγε να της πάρει τον μποχτσά. Για να τον γλιτώσει βουτήχτηκε στις λάσπες. Όταν βγήκε της έλειπε το ένα παπούτσι. Δεν σταματήσαμε. Το καράβι έφευγε για το Πλωμάρι της Μυτιλήνης. Την ώρα που ανεβαίναμε στο καράβι κάποιος είπε στη μάνα μου: “Καλέ, το μωρό σου απ' το πόδι το κρατάς;”. Μέσα στην αγωνία της με είχε πιάσει απ' το πόδι και με ανέβαζε στο καράβι με το κεφάλι προς τα κάτω. Στο καράβι μέσα βρήκαμε την αδελφή της μάνας μου, τον παππού και τη γιαγιά μας.

»Βρήκαμε τρόπο να φύγουμε από εκεί για Πειραιά. Εδώ, χωρίσαμε από τους συγγενείς και φύγαμε για τα Μέγαρα. Εκεί όμως χάσαμε τον μικρό μου αδελφό. Ήταν ξανθός και ροδοκόκκινος και μας τον ζήτησαν να τον πάρουν. –Τι τον θέλετε καλέ ετούτον; Δώστε τον σε μας! Με τα πολλά τον βρήκαμε αλλά η μάνα μας είχε αγριέψει.

»Εκεί στον Ευαγγελισμό βοηθούσε η κόρη του Σκουζέ. Ήταν καλή γυναίκα. Αυτή παραχώρησε σπίτι στους συγγενείς μας, στο λόφο του Σκουζέ, που λένε και σήμερα, και πήγαμε και εμείς εκεί. Κάτω ήταν οι στάβλοι και πάνω δύο δωμάτια. Ζούσαμε πολλοί εκεί. Η μητέρα βρήκε και δουλειά. Πήγαινε στο ξενοδοχείο της Μεγάλης Βρετανίας. Ήταν πολύ νοικοκυρά και άξια κι έμεινε καιρό εκεί.

»Κοντά στο σπίτι έδιναν συσσίτιο σε μας τα παιδιά. Μου είχε κάνει εντύπωση που έφτιαχναν ρυζόγαλο με κακάο από πάνω.

»Εμείς δεν είδαμε χρόνια παιδικά. Πολύ τυραννιστήκαμε. Αργότερα μας έδωσαν ένα σπιτάκι στη Σαφράμπολη. Εκεί η μητέρα σιγά-σιγά ξανάστησε το σπιτικό μας.

»Εδώ, μας βρήκε κι ο πατέρας μας, που ύστερα από πολλές περιπέτειες κατάφερε να ξεφύγει από τους Τούρκους και να σωθεί, αν και όλοι μας έλεγαν, πως είχε σκοτωθεί».

1923 - 1933: ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ δέκα χρόνια ήταν, πολύ δύσκολα! Οι πρόσφυγες προσπαθούν να οργανώσουν τη ζωή τους θεωρώντας αρχικά, ότι η εγκατάστασή τους είναι προσωρινή και ότι θα γυρίσουν πίσω κάποια στιγμή.

Στη Νέα Ιωνία έρχονται ολοένα και περισσότεροι πρόσφυγες από τα νησιά, κυρίως όπου είχαν σκορπιστεί. Έρχονται μετά και οι άντρες, όσοι είχαν γλιτώσει από την εξορία των Ταγμάτων Εργασίας (αμελέ ταμπουρού). Έρχονται και οι ανταλλάξιμοι (μετά τη συνθήκη της Λωζάννης). Πόντιοι και Καππαδόκες.

Αν ήθελε κανείς να δώσει μια ανθρωπογεωγραφία στις συνοικίες της Ν. Ιωνίας, καθώς κατασταλάζουν τα πράγματα θα έβλεπε ότι:

- στην περιοχή του Ιστορικού Κέντρου, περί την Ηρακλείου και ως το χείμαρρο Γιαμπουρλά, είχαν εγκατασταθεί, κατά πλειοψηφία, οι Σπαρταλήδες.
- στο λεγόμενο «Κομμάτι Λαζάρου», βορειότερα, οι Αλαγιώτες σχεδόν αποκλειστικά.
- στην Ελευθερούπολη, Βουρλιώτες και Σμυρνιοί.
- στον Περισσό, Σμυρνιοί, Πόντιοι και των παραλίων της Μ. Ασίας.
- στις δηλωτικές του τόπου καταγωγής συνοικίες: Ινέπολη, Νεάπολη και Σαφράμπολη, οι Ινεπολίτες και Κασταμονίτες, οι Νεαπολίτες και Καππαδόκες, οι Σαφραμπολίτες.
- στην Καλογρέζα πλεόναζαν οι Πόντιοι, υπήρχαν όμως και Κονιαλήδες (από το Ικόνιο), Ατταλειώτες αλλά και από άλλα μέρη της Μικρασίας.

Στη γωνία Ηρακλείου και Κ. Βάρναλη (τότε Μορκεντάου) ο Παπαΐωακείμ φτιάχνει σε μια παρά-

γκα τους Αγίους Αναργύρους⁵. Οι Νεαπολίτες ξεκινούν τον Άγιο Ευστάθιο. Οι Ινεπολίτες την Κοίμηση της Θεοτόκου. Οι Σαφραμπολίτες τον Άγιο Στέφανο. Στην Ελευθερούπολη ανεγείρεται ο Άγιος Γεώργιος. Στον Περισσό, σε παράγκα, στήνεται η Αγία Αναστασία και στα όρια με το Ηράκλειο ως ξύλινος ναΐσκος, ο Άγιος Κωνσταντίνος. Στη θέση του, πολύ αργότερα (1970) θα κτιστεί το Επισκοπείο και ο Άγιος Κωνσταντίνος θα στεγαστεί στο λιθόκτιστο ναό στο Κομμάτι Λαζάρου. Στην Καλογρέζα, σε παράγκα, στεγάζεται η Ζωοδόχος Πηγή.

Όλοι οι άλλοι ναοί (Μεταμόρφωση Σωτήρος στην Αλσούπολη, Ευαγγελισμός της Θεοτόκου στη Νεάπολη, Άγιος Σπυρίδων στο Κομμάτι Λαζάρου) χτίζονται τη δεκαετία του '60.

Από το 1924, που έφτασε στη Νέα Ιωνία ο Επίσκοπος Πατάρων Μελέτιος ορίστηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο «Αρχιεπισκοπικός Επίτροπος» στη Νέα Ιωνία και το Ηράκλειο. Παρέμεινε σ' αυτή τη θέση προσφέροντας με αυτοθυσία και ανιδιοτέλεια τις υπηρεσίες του, μέχρι την αποδημία του, το 1967. Το 1963, καθώς συμπλήρωσε 50 χρόνια αρχιεροσύνης, του απονεμήθηκε ο τίτλος του Μητροπολίτου Πατάρων και τιμήθηκε από την Ακαδημία Αθηνών.

Σιγά-σιγά αρχίζουν να δημιουργούνται σύλλογοι, όχι μόνο προσφυγικοί (Σωματείο Ινεπολιτών-Κασταμονιτών, Ένωση Σπαρταλήδων, Πανιώνιος Οργάνωση Προσφύγων) αλλά και εκπολιτιστικοί και αθλητικοί με μεγάλη πολιτιστική, κοινωνική και αθλητική δράση («Ανατολικός Αστήρ», «Λέσχη Ν. Ιωνίας», «Όμιλος Εκδρομών», «Όμιλος Φιλάθλων Νέας Ιωνίας», «Α.Ε. Ελευθερούπολης», ο «Γυμνασιακός Σύνδεσμος», ο «Παμβυζαντινικός» στην Καλογρέζα κ.λπ.).

Εκδίδονται αξιόλογες εφημερίδες με δυναμική σχολιογραφία («Κυριακάτικη-Le Dominical», «Νέα Ιωνία», «Φύλαξ» και άλλες). Η «Κυριακάτικη» ιδίως, που ήταν κι η μακροβιότερη –κράτησε δύο χρόνια– άσκησε δριμύτατη κριτική σ' όσους καταπατούσαν τα δίκαια των ξεριζωμένων. Διευθυντές της υπήρξαν δύο προσωπικότητες της εποχής, στην αρχή ο Σωκράτης Ουλκέρογλου και μετά ο Αθανάσιος Διακάκης.

Ανεγείρεται από την Ε.Α.Π. το Νοσοκομείο «Αγία Όλγα», δυναμικότητας 100 κλινών. Η προσφορά του για τα επόμενα χρόνια θα είναι πολύ σημαντική καθώς η ελονοσία, η φυματίωση και οι άλλες ασθένειες μάστιζαν τους πρόσφυγες.

Αρχίζουν να στήνονται γρήγορα βιομηχανίες και βιοτεχνίες από πρόσφυγες επιχειρηματίες

στους οποίους παραχωρούνται, σε πολύ χαμηλή τιμή, οικόπεδα στον Περισσό και κυρίως στην Ελευθερούπολη για τη δημιουργία βιομηχανικών ζωνών, ενώ ταυτόχρονα τους δίνονται δάνεια με ευνοϊκούς όρους.

Η Κλωστοϋφαντουργία και η Ταπητουργία γίνονται πόλοι έλξης χιλιάδων φτηνών εργατικών χεριών. Βιομηχανίες και βιοτεχνίες παραγωγής υφασμάτων αλλά και χειροποίητων χαλιών συγκεντρώνουν εργάτες όχι πια μόνο από τη Νέα Ιωνία και την ευρύτερη περιοχή, αλλά και από ολόκληρη την Ελλάδα.

Πρώτη βιομηχανία, που προϋπήρχε ωστόσο της εγκατάστασης των προσφύγων, ήταν αυτή που ίδρυσε ο Αρκάς βιομήχανος Νικόλαος Κιρκίνης, το 1919, στον Περισσό (σημερινό «Σπίτι του Λαού» του ΚΚΕ). Στην αρχή, ένα εργοστάσιο παραγωγής ανδρικών και γυναικείων υφασμάτων, κουβερτών και στρατιωτικών στολών. Μετά ήρθε η Μεταξουργία. Αμέσως μετά η Εριουργία, η Ταπητουργία και τελευταία η Βαμβακουργία, η οποία στεγάστηκε στο αναπαλαιωμένο πια σήμερα εργοστάσιο, απέναντι από το Σταθμό ΗΣΑΠ Πευκακίων, με τη σπουδαία αρχιτεκτονική που στηρίχτηκε σε πρότυπα κατασκευής αγγλικών εργοστασίων.

Σε μια έκταση εκατό περίπου στρεμμάτων υπήρχαν βιομηχανικά συγκροτήματα που εκτός από τις εκατοντάδες των ιστών, τα βαφεία, τα φινιριστήρια, τα πλυντήρια, τους υδατόπυργους, διέθεταν ιατρεία, εργατικές κατοικίες για περισσότερες από τριακόσιες οικογένειες και μονάδα παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, όχι μόνο για τις ίδιες εγκαταστάσεις αλλά και για ένα μεγάλο μέρος του συνοικισμού.

Ακολούθησαν οι κλωστοϋφαντουργικές και ταπητουργικές βιομηχανίες των προσφύγων: η «Μουταλάσκη» των Τσαλίκογλου-Σινιόσογλου, το «Τρία Άλφα» των Στύλογλου-Εφραίμογλου-Αθανάσογλου, το υφαντουργείο Αδελφών Σινάνογλου (σημερινό «Αθηνά»), η ταπητουργία του Σπάρταλη (σημερινή «Ιωνική Υφαντουργία»), η ταπητουργία του Θ. Δουρμούσογλου, η κλωστοϋφαντουργία «Ελληνίς» με την οδοντωτή-πτυχωτή στέγη και ακόμη οι μεγάλες ταπητουργικές βιομηχανίες των Κιρκίνη-Φουστάνου («Ελληνική Ταπητουργία») και των Μαυρολέοντος-Αδελφών Βαϊάνου («Ανατολική Ταπητουργία»), γεινιάζουσες στο Ο. Τ. 150. Όλες μεταξύ 1924-1930 στο λεγόμενο βιομηχανικό πάρκο της Ελευθερούπολης.

Προς το βορινότερο άκρο, στη συνοικία Λαζάρου, ιδρύεται η βιομηχανία «Νίκη» του Σαραντόπουλου (σήμερα εκεί μετά την κατεδάφισή της έχει ανεγερθεί υπερκατάστημα της αλυσίδας Carrefour, το οποίο ως στοιχείο της παράδοσης διατήρησε το περίφημο τούβλινο φουγάρο, σήμα κατατεθέν μιας εποχής και μιας περιοχής).

Ιδρύονται τα πρώτα σχολεία: Δημόσια και Ιδιωτικά. Πρώτο σχολείο, το 1924 είναι το ιστορικό 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας, δίπλα στους Αγίους Αναργύρους. Αρχικά είχε την ονομασία «Δημοτικό Σχολείο Αρρένων, Ποδαράδων», αφού τότε ακόμη και στα δημοτικά σχολεία, η φοίτηση ήταν χωριστή. Παράλληλα ιδρύεται και το «Εξατάξιο Δημοτικό Σχολείο Θηλέων» το οποίο θα μετονομασθεί αργότερα ως 2ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας. Και τα δύο στην ίδια στέγη. Στο κτίριο που αναπαλαιωμένο σώζεται, χωρίς πια την κεραμοσκεπή που είχε αρχικά, στον κλασικό για την εποχή του, πρωσσικό ρυθμό (μεγάλοι διάδρομοι, ψηλοτάβανες αίθουσες, μεσημβρινός προσανατολισμός).

Σε παράγκες στεγάζονται το Δημοτικό Σχολείο Σαφράμπολης (με την ονομασία «Δημοτικό Σχολείο Άνω Ποδαράδων») και το Δημοτικό Σχολείο Καλογρέζας.

Το 1931 θα ανεγερθεί το Δημοτικό Σχολείο Ελευθερούπολης επί πρωθυπουργίας Ελευθερίου Βενιζέλου και υπουργίας Γεωργίου Παπανδρέου. Σχολείο με ανάλαφρο αρχιτεκτονικό ρυθμό, αρκετά διαφορετικό από το ρυθμό του 1ου Δημοτικού.

Το 1927 ιδρύεται το 1ο ιδιωτικό σχολείο: Ο «Κάδμος» του Αντώνη Σαπουντζάκη και αμέσως μετά, το «Αναξαγόρειο» των Βενιέρη-Χατζή-Ζουριδάκη, που διέθετε μόνο Γυμνάσιο. Ο «Κάδμος» στεγάζεται σε μια δίδυμη προσφυγική τετρακατοικία, ειδικά διαμορφωμένη στο τότε λεγόμενο τέρμα Ποδαράδων. Το «Αναξαγόρειο», σε ένα επιβλητικό για την εποχή του κτίριο, στη σημερινή συνοικία «Ειρήνη».

Το 1932, το «Αναξαγόρειο» θα ενοικιαστεί από το δημόσιο για να στεγάσει το μόλις ιδρυμένο «Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας». Έως τότε τα παιδιά φοιτούσαν στο «Ελληνικό Σχολείο»⁶ το οποίο για μικρό διάστημα λειτούργησε στο περίφημο «Παράρτημα» (κατεδαφισμένη πια σήμερα προσφυγική τετρακατοικία απέναντι από τους Αγίους Αναργύρους) και σε Γυμνάσια της Αθήνας ή του Αμαρουσίου.

Σιγά σιγά η ζωή στην πόλη αρχίζει να παίρνει κίνηση και ρυθμό. Ιδρύνονται τράπεζες, ανοίγουν καταστήματα, κινηματογράφοι⁷, κέντρα διασκέδασης.

Η συγκοινωνία γίνεται με το ατμήλατο τρένο που κάνει δύο στάσεις: μία στα Πευκάκια και μία στη θέση του σημερινού σταθμού Νέας Ιωνίας. Υπάρχει και το λεωφορείο. Η γραμμή Αθήνα-Νέα Ιωνία εξυπηρετείται με τα περίφημα κίτρινα λεωφορεία της Power. Το τέρμα είναι στο «Τροχονόμου» (Ηρακλείου και Ελ Αλαμείν). Στα όρια της Νέας Ιωνίας με τις Κουκουβάουνες και το Ηράκλειο (σημερινή οδός Ιφιγενείας) περνά, χωρίς στάση, η νηζελομηχανή της γραμμής: Σταθμός Πελοποννήσου-Άγιοι Ανάργυροι-Νέα Φιλαδέλφεια-Ηράκλειο-Χαλάνδρι-Μεσόγεια-Λαύριο.

Το καθεστώς εγκατάστασης των προσφύγων στις προσφυγικές κατοικίες κάποια στιγμή έφυγε από τον έλεγχο του κράτους και της ΕΑΠ. Πολλοί εγκαταστάθηκαν αυθαίρετα, άλλοι ως ενοικιαστές, που δεν είχαν, όμως, τη δυνατότητα να καταβάλλουν τα ενοίκια. Το κράτος κινήθηκε εναντίον τους επισείοντας εξώσεις. Αντιμετώπισε, όμως, ένα φοβερό συλλαλητήριο στις 24 Μαΐου του 1925 που οργάνωσε ο Σύλλογος Εμπόρων και Καταστηματαρχών στον «Αστέρα». Αποτέλεσμα της κινητοποίησης ήταν να ανακληθούν τα μέτρα.

Άνθρωποι του πνεύματος, σημαντικά αναστήματα στην εποχή τους, ο λογοτέχνης και αγιογράφος Φώτης Κόντογλου (έμεινε πέντε χρόνια στο τέρμα της οδού Σμύρνης), ο γλωσσολόγος Μένος Φιλήντας (έμεινε ως το θάνατό του στην οδό Ελ Αλαμείν), ο ποιητής Άγγελος Σημηριώτης (το σπίτι του ήταν στην οδό Ηρακλείου όπου σήμερα ορθώνεται το κτίριο του ΟΤΕ) βρίσκονται ανάμεσα στους πρόσφυγες και τους εμψυχώνουν.

Στο τέλος της δεκαετίας του '20 η Νέα Ιωνία αριθμεί 24.000 κατοίκους. Από αυτούς, στο ιστορικό κέντρο διαμένουν 14.500, στην Ελευθερούπολη 2.500, στην Ινέπολη 1.500, στον Περισό 2.500, στη Σαφράμπολη 3.000, στην Καλογρέζα 2.200. Η αναλογία ανδρών-γυναικών (λόγω της μεγάλης απωλείας των ανδρών στη Μικρασία) είναι 40%-60%.

Οι εργαζόμενοι στα εργοστάσια κλωστοϋφαντουργίας και ταπητουργίας είναι και η συντριπτική πλειοψηφία μεταξύ των εργαζομένων. Σε 6.000 περίπου δηλώσαντες επαγγέλματα, οι υφαντές ήταν 2.500 και οι ταπητουργοί 1.000.

Μεγάλο ιστορικό γεγονός αυτής της περιόδου είναι η θεμελίωση του λιθόκτιστου πια ναού των

Αγίων Αναργύρων. Η θεμελίωση έγινε την Κυριακή, 10 Ιουνίου του 1928, από τον Δήμαρχο Αθηναίων, Σπύρο Πάτση. Το ιδιαίτερο, όμως, γεγονός ήταν η παρουσία, ως επισήμου καλεσμένου, του Ελευθερίου Βενιζέλου ο οποίος λίγο αργότερα θα ξαναγίνει πρωθυπουργός! Ο λαός του επεφύλαξε πρωτοφανή υποδοχή. Ο Εθνάρχης ανέβηκε στον επάνω όροφο του 1ου Δημοτικού Σχολείου και από το βορινό εξώστη μίλησε στον κόσμο που τον αποθέωνε! Νωρίτερα τον αγιασμό είχαν τελέσει ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσόστομος και ο Επίσκοπος Πατάρων, Μελέτιος, επικεφαλής όλων των ιερέων της πόλης. Το εκκλησιαστικό συμβούλιο στα γραφεία του σχολείου, που είχαν διακοσμηθεί κατάλληλα, παρέθεσε δεξίωση.

Το Νοέμβριο του 1930 εγκαινιάστηκε το γήπεδο της ΑΕΚ στη Νέα Φιλαδέλφεια! Η εγκατάσταση ενός τόσο μεγάλου προσφυγικού αθλητικού σωματείου δίπλα στη Νέα Ιωνία, υπήρξε καθοριστική για την εξέλιξη των αθλητικών πραγμάτων στην πόλη. Θα έλεγε κανείς ότι οδήγησε στην περιθωριοποίηση των ποδοσφαιρικών σωματείων της. Πολύ μικρότερη ήταν και η επιρροή του «Απόλλωνα» με την ίδρυση του γηπέδου του στη Ριζούπολη, αμέσως μετά τον πόλεμο.

1934: Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΗΜΟΣ

ΤΟ 1934 η Νέα Ιωνία, από συνοικία της Αθήνας, γίνεται Δήμος! Με το από 18 Ιανουαρίου 1934, Β. Δ/γμα (ΦΕΚ 22/18-1-1934, τ.γ.) ο συνοικισμός «Νέας Ιωνίας» ορίζεται ως ίδιος δήμος. Σε αυτόν προσαρτώνται οι συνοικισμοί: «Ελευθερουπόλεως», «Περισσού», «Σαφραμπόλεως» και «Ινεμπόλεως». Ταυτόχρονα ο συνοικισμός «Καλογρέζας» προάγεται σε Κοινότητα, την «Κοινότητα Καλογρέζης» αποσπώμενη κι αυτή από το Δήμο Αθηναίων.

Αργότερα με το από 21-5-1938 Β. Δ/γμα ο συνοικισμός «Κομμάτι Λαζάρου-Καναπίτσα» αποσπάται από την τότε Κοινότητα Ηρακλείου και ενώνεται με τη Νέα Ιωνία. Το 1940 με το από 26-7-1940 Β. Δ/γμα (ΦΕΚ 235/1-8-1940, τ.γ.) θα ενωθεί με τη Νέα Ιωνία και η «Κοινότητα Καλογρέζης». Τότε ολοκληρώνεται ως προς την έκτασή του ο Δήμος Νέας Ιωνίας.

Οι πρώτες Δημοτικές Εκλογές έγιναν στη Νέα Ιωνία, σε δύο Κυριακές, που, όμως, απείχαν μεταξύ

τους... δύο ολόκληρους μήνες! Την πρώτη Κυριακή, 11 Φεβρουαρίου 1934, κατέβηκαν ούτε λίγοι, ούτε πολλοί, 7 υποψήφιοι δήμαρχοι! Οι περισσότεροι σαν εκπρόσωποι των συμπατριωτών τους. Ήταν ο Γεώργιος Φελέκης από τον Πόντο, ο Κυριάκος Κιοφτερτζής από το Γούρδουνο της Καππαδοκίας, ο Γαβριήλ Τσακίρης από τη Σπάρτη, ο Χαρίτων Πολάτογλου από το Ικόνιο, ο Αθανάσιος Διακάκης από τη Σμύρνη, ο Παντελής Ανδριτσάκης από τα Βουρλά και ο ντόπιος εργολάβος Μιχαήλ Τζεβράς. Υπερίσχυσε χωρίς να περάσει το 50% ο Κιοφτερτζής. Δεύτερος ήρθε ο Φελέκης. Στο απαράδεκτα μεγάλο διάστημα ως τη δεύτερη Κυριακή όπου θα συγκρούονταν οι δύο πρώτοι, ο προεκλογικός αγώνας πυροδοτήθηκε. Πήρε καθαρά πολιτικό χαρακτήρα. Τον Φελέκη στήριζαν οι Φιλελεύθεροι, τον Κιοφτερτζή οι Λαϊκοί. Για ένα δήμο αρτισύστατο, χωρίς δραχμή, με χίλια μύρια προβλήματα, γινόταν μία πρωτοφανής διαμάχη, με πύρινα δημοσιεύματα και καταγγελίες στις εφημερίδες της εποχής. Τελικά, με μικρή διαφορά, σε ένα σύνολο 5.000 ψηφοφόρων (από τους οποίους ελάχιστες εκατοντάδες ήταν γυναίκες και δεν υπήρχε καμία στα ψηφοδέλτια) πρώτος Δήμαρχος εκλέχτηκε ο Γεώργιος Φελέκης. Το Δημοτικό Συμβούλιο απαρτιζόταν από 18 Συμβούλους: 10 του Φελέκη και 8 του Κιοφτερτζή).

Πρώτος πρόεδρος Δημοτικού Συμβουλίου, ύστερα από ενστάσεις και διαδικασίες, εκλέχθηκε τελικά ο Χρήστος Χατζηστέλιος από τα Βουρλά.

Το Δημαρχείο για λίγους μήνες φιλοξενήθηκε στο Δημοτικό Σχολείο Ελευθερούπολης. Μετά ενοικιάστηκε το σπίτι των οδών Κάλβου και Μικράς Ασίας (όπου σήμερα το ίδρυμα Βιζύου).

Ο Φελέκης δεν ευτύχησε να μείνει πολύ καιρό στη θέση αυτή. Συνελήφθη το Μάρτιο του 1935, ως συμμετασχών στο κίνημα Σαράφη-Τσιγάντε-Δεμέστιχα και φυλακίστηκε στις φυλακές Συγγρού με αποτέλεσμα να δημαρχεύσει ο Ιω. Ριζογιαννόπουλος. Δεν πρόλαβε να αποφυλακιστεί καλά-καλά και να γυρίσει στη θέση του και τον κατάργησε η δικτατορία Μεταξά (4-8-1936).

1934-1940: ΜΙΑ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΚΑΘΩΣ ΠΕΡΝΟΥΝ τα χρόνια και η ζωή στην προσφυγούπολη αρχίζει να οργανώνεται, η Νέα Ιωνία φιλοτεχνεί μια ξεχωριστή προσωπικότητα. Κύριο γνώρισμά της η ζωντανή παρουσία του προ-

σφυγικού στοιχείου που ξεπερνάει το 90% των κατοίκων με τα ήθη και έθιμά του, την αρχοντιά και την ανοιχτοκαρδοσύνη του. Μοσχομυρίζουν οι γειτονιές από πάστρα και ασβέστη, γαρίφαλα και βασιλικούς στις γλάστρες.

Οι βιοτεχνίες γίνονται βιομηχανίες, οι βιομηχανίες γιγαντώνονται, τα πρώτα ξύλινα αργαλεία σιγά-σιγά καταργούνται. Τα σιδερένια και τα αυτόματα έρχονται.

Η Ταπητουργία παίρνει την κατιούσα, ιδιαίτερα μετά το κραχ της Αμερικής το 1929. Δεν μπορεί να συναγωνιστεί τις αγορές της Αμερικής και της Άπω Ανατολής. Το χειροποίητο χαλί είναι ένα ευαίσθητο όσο και ακριβό προϊόν. Τα φτηνά γυναικεία εργατικά χέρια δεν αρκούν για την επιβίωση της Ταπητουργίας. Χρειάζονται κεφάλαια, υπομονή, μεράκι, κύρια όμως κρατική αρωγή και στήριξη. Και όταν αυτά δεν υπάρχουν...

Κέντρο αναφοράς στην πόλη είναι το «Μιρουάρ» (το σημερινό IONIA CENTER) στη συμβολή Ηρακλείου και 28ης Οκτωβρίου. Εκεί οι χοροί και οι διασκεδάσεις.

Στην οδό Ηρακλείου, που αργότερα θα γίνει «οδός Νυφοπάζαρο» της Νέας Ιωνίας, με ζαχαροπλαστεία, ουζάδικα, καφενεία και εμπορικά καταστήματα, θα συγκεντρωθεί, ιδιαίτερα τις Κυριακές, η κοσμική ζωή της πόλης.

Ο αθλητισμός αναζητάει χώρους. Υπάρχει ένα υποτυπώδες γυμναστήριο στην Ελευθερούπολη, ανάμεσα στα εργοστάσια, το λεγόμενο «Κολέγιο», υπάρχει ένα ποδοσφαιρικό γήπεδο, το λεγόμενο «του Ομίλου», απέναντι ακριβώς από το σημερινό Επισκοπείο και ένας μεγάλος χώρος-αλάνα, στην κατωφέρεια της Αγίας Τριάδας Ηρακλείου, όπου τα σωματεία της εποχής: ο Όμιλος Φιλιάθλων Νέας Ιωνίας, η Αθλητική Ένωση Ελευθερουπόλεως, η Ελπίς και ακόμη ο Γυμναστικός Σύλλογος, ο Απόλλων Νέας Ιωνίας και ο Ατρόμητος που καλλιεργούν τη γυμναστική, την ποδηλασία, την πυγμαχία και τον στίβο βρίσκουν καταφύγιο. Στην Καλογρέζα ξεχωρίζει ο Παμβυζαντινιακός, φυτώριο μεγάλων ταλέντων (Μαρόπουλος - Ξένος κ.ά.). Μικρές ομάδες υπάρχουν και στον Περισσό («Νίκη») και στην Ινέπολη.

Γίνονται οι πρώτες προσπάθειες για τη δημιουργία χώρου Λαϊκής Αγοράς. Εκεί που είναι σήμερα το Αναψυκτήριο, στου «Τροχονόμου», ανεγείρεται η Ψαραγορά η οποία φιλοξενεί και λίγα μαγαζιά τροφίμων και οπωρολαχανικών.

Η παιδεία ταλαιπωρείται. Μοναδικό Γυμνάσιο, δημόσιο, παραμένει το «Αναξαγόρειο», στο οποίο δεν φοιτούν μόνο παιδιά της Νέας Ιωνίας. Φοιτούν παιδιά και του Ηρακλείου και των Κουκουβαούνων. Το Γυμνάσιο αυτό ανέθρεψε δυο γενιές Ιωνιωτών ως τα μέσα της δεκαετίας του '60 όταν επιτέλους παραδόθηκε το κτίριο του σημερινού 1ου Γυμνασίου-Λυκείου Νέας Ιωνίας, στα Πευκάκια. Τα Δημοτικά της Σαφράμπολης και της Καλογρέζας είναι ακόμα σε παράγκες. Τα παιδιά του Περισσού δεν έχουν ακόμα δημόσιο κτίριο. Φιλοξενούνται σε ιδιωτικά κτίρια ή μοιράζονται ανάμεσα Σαφράμπολης και Ριζούπολης.

Ανήμερα της γιορτής της Αγίας Μαρίνας, 16 Ιουλίου 1934, μεγάλη καλοκαιριάτικη μπόρα πνίγει τη Νέα Ιωνία. Πλημμυρίζει ο Ποδονίφτης. Πλημμυρίζουν όλα τα ρέματα που, ανοιχτά τότε, διέσχιζαν την πόλη. Ανάμεσά τους το λεγόμενο της Πεύκης. Τα μικρά προσφυγικά της γειτονιάς της οδού Αλατσάτων πνίγονται από τα νερά και τις λάσπες. Περισσότεροι από εκατό κάτοικοι μένουν άστεγοι. Οι ζημιές είναι τεράστιες. Ευτυχώς, όμως, δεν υπάρχουν θύματα. Οι κάτοικοι το αποδίδουν σε θαύμα της Αγίας Μαρίνας και από τότε, κάθε χρόνο, στη γιορτή της οργανώνουν εσπερινό εκεί στη διασταύρωση των οδών Αλατσάτων και Ανατολής.

Ο Ποδονίφτης θα πλημμυρίσει κι άλλες φορές (1948-78-94) και δυστυχώς και με θύματα ιδιαίτερα το 1994.

Στις 25 Ιουλίου 1934 φεύγει από τη ζωή ο αγωνιστής δάσκαλος, ο Αρτακινός γλωσσολόγος Μένος Φιλήντας.

Το 1935 η Νέα Ιωνία αρχίζει να υδρεύεται από γεωτρήσεις στον Ποδονίφτη, στο ύψος της συμβολής της σημερινής Νέας Λεωφόρου Βυζαντίου με την Ηρακλείου, με τη λειτουργία του αντλιοστασίου της Ελευθερούπολης. Ως τα 1960 περίπου όταν η πόλη συνδέθηκε με το δίκτυο της ΟΥΛΕΝ, υδρευόταν από γεωτρήσεις που είχαν γίνει και σε άλλα σημεία –σημαντικότερη αυτή στο ρέμα της οδού Μυκάλης– και με τη λειτουργία αντλητικών μηχανημάτων σε διάφορα ψηλά σημεία: Φάρος, Ινέπολη κ.λπ. Με τον καιρό, όμως, άρχισε να δημιουργείται οξύ πρόβλημα, γιατί το νερό, που δεν ερχόταν από πολύ βαθιά, μολυνόταν από βόθρους.

Για δυο χρόνια (1935-36) Νέα Ιωνία και Καλογρέζα ζουν κάτω από την αγωνία των εγκλημάτων ενός ψυχοπαθούς, του Δαμιανού Μαυρομάτη, του επονομαζόμενου «δράκου της Καλογρέζας».

Ορμητήριό του ήταν σπηλιές στον Ποδονίφτη και στη «Δεξαμενή» και θύματά του ήταν πάντα μικρά παιδιά.

Η δικτατορία του Μεταξά στις 4 Αυγούστου 1936 θα έρθει για να σταματήσει πολλές κινήσεις κοινωνικές και πολιτιστικές και να οδηγήσει αξιόλογες προσπάθειες πνευματικών ανθρώπων στο μαρασμό. Όμως παράλληλα θα φουντώσει το πνεύμα αντίστασής του, κατά παράδοση, δημοκρατικού, προσφυγικού στοιχείου. Ιδιαίτερα μέσα στο χώρο των εργοστασίων όπου δημιουργούνται οι πρώτες συνδικαλιστικές κινήσεις θα συμπυχθούν πυρήνες δράσης, οι οποίοι πολύ σύντομα, στα χρόνια της Κατοχής, θα έχουν να επιδείξουν σπουδαίο έργο. Η αντίσταση θα ξεκινήσει από τους συνδικαλιστές των λιγνιτωρυχείων της Καλογρέζας και των εργοστασίων της Νέας Ιωνίας.

Το 1938 εγκαθίσταται στο δημαρχείο ο πρώτος διορισμένος δήμαρχος. Είναι ο εκδότης της εφημερίδας «Εθνικός Κήρυξ», Αθανάσιος Παράσχος. Θα καταργηθεί το 1941, γιατί κάποιος εργαζόμενος στο δήμο τον κατάγγειλε στους Ιταλούς ότι είχε εξυβρίσει την Ιταλία και τους Ιταλούς κατκτητές...

Την ίδια χρονιά θα κάνει το τελευταίο του δρομολόγιο το «θηρίο» της Κηφισιάς, διότι προγραμματιζόταν να επεκταθεί η ηλεκτροκίνηση του συρμού από την Αθήνα έως την Κηφισιά, πράγμα που βέβαια έγινε...20 χρόνια αργότερα.

Το 1939 το δημαρχείο μετακομίζει στην γωνία των οδών Ηρακλείου και Ελ. Βενιζέλου, επάνω από το παλιό καφενείο «Αβέρωφ», στο πιο κεντρικό σημείο της Νέας Ιωνίας.

1940-1950: Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΙΚΡΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ

Η ΚΗΡΥΞΗ του Ελληνοϊταλικού Πολέμου, στις 28 Οκτώβρη 1940, βρίσκει την πόλη σε μια περίοδο εξέλιξης. Πολλοί Ιωνιώτες, κληρωτοί και έφεδροι, τραβούν για το μέτωπο. Οι περισσότεροι από αυτούς έχουν ζήσει σαν παιδιά τη φρίκη της Μικρασιατικής Καταστροφής και αρκετοί από αυτούς έχουν ήδη υπηρετήσει χρόνια στο στρατό, στα διάφορα κινήματα της εικοσαετίας 1923-1940.

Πολλοί θα πέσουν στο πεδίο της τιμής, άλλοι θα τραυματιστούν, και οι περισσότεροι, όταν θα

σημάνει η σκληρή ώρα της συνθηκολόγησης, τον Απρίλη του 1941, θα γυρίσουν με τα πόδια από τα σύνορα για να βρεθούν κοντά στους δικούς τους.

Η Κατοχή που ακολούθησε έφερε και στη Νέα Ιωνία δυστυχία! Οι Ιταλοί εγκαθιστούν στο Μιρουάρ την Καραμπινιερία τους και υψώνουν την ιταλική σημαία στην καρδιά της πόλης. Αυτοί ουσιαστικά έχουν την ευθύνη της διοίκησης, αλλά στα δύσκολα παρεμβαίνουν οι Γερμανοί.

Η πείνα, οι αρρώστιες και το φοβερό κρύο, ιδιαίτερα το χειμώνα '41-'42, αποδεκατίζουν. Άδικα μικροί και μεγάλοι γυρίζουν στους δρόμους ψάχνοντας στα αδειανά μαγαζιά για λίγο σιτάρι, μερικά δράμια λάδι, μια χούφτα σταφίδες. Ανάμεσα 1941-'42 περισσότεροι από 700 Ιωνιώτες πέθαναν από την πείνα. Στο 1ο Δημοτικό, στο Σχολείο της Ελευθερούπολης, στον Κάδμο, και σε άλλα σχολεία λειτουργούν συσσίτια, όπου κύριο πιάτο είναι το πλιγούρι. Ρόφημα, το γάλα σε σκόνη. Τα παιδιά εξαθλιωμένα, γυμνά, μονίμως ξυπόλυτα αναζητούν με τα μάτια το καζάνι και το τραγούδι-παρωδία ακούγεται παντού:

*Πατάω ένα κουμπί
Και βγαίνει μια χοντρή
Και λέει στα παιδάκια
Νιξ φαΐ...*

Η ανάγκη για μια υποτυπώδη έστω ζεστασιά στο καταχειμώνα οδηγεί στην ξύλευση του Άλσους Νέας Φιλαδέλφειας, του Βείκου και των γύρω περιοχών.

Μετά τους Ιταλούς λίγοι Γερμανοί εγκαθίστανται στο 1ο Δημοτικό Σχολείο χτίζοντας τα παράθυρα. Μια μονάδα καταλαμβάνει το χώρο όπου είναι σήμερα το 5ο Γυμνάσιο και λειτουργεί ως αποθήκη. Γερμανοί αναλαμβάνουν τη διοίκηση και εκμετάλλευση των λιγνιτωρυχείων της Καλογρέζας. Γερμανοί επιτάσσουν και τα περισσότερα εργοστάσια και κυρίως όλα τα εργοστάσια του Κιρκίνη που εν τω μεταξύ έχουν περιέλθει στον Μποδοσάκη-Αθανασιάδη, μετά την αυτοκτονία του ιδρυτού τους. Διευθυντής των εργοστασίων αυτών ορίζεται ένας Γερμανός, οικογενειακός φίλος του Μποδοσάκη, ο W. Deter. Οι εργαζόμενοι αργότερα θα μαρτυ-

ρήσουν ότι η συμπεριφορά του δεν υπήρξε ιδιαίτερα καταπιεστική. Έτσι επέτρεψαν να δικαστεί στη Γερμανία.

Στη δημαρχία εγκαθίσταται «Δήμαρχος» που έφερε τον τίτλο «Πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής». Διοικούσα επιτροπή ήταν ένα επταμελές όργανο διορισμένο από τις δυνάμεις Κατοχής και τη λεγόμενη «Ελληνική Πολιτεία». Είχε ελάχιστες αρμοδιότητες και δυνατότητες.

Η συγκοινωνία με την Αθήνα γίνεται με κάτι σαράβαλα αυτοκίνητα, τα «Γκαζοζέν». Η κυκλοφορία απαγορεύεται τα βράδια. Τα παντζούρια κλείνουν ώστε ούτε μια αχτίδα φωτός να κυλήσει έξω. Τα περίπολα των Ιταλών θα χτυπήσουν με τους υποκόπανους τις πόρτες για να σβήσουν τα φώτα. Στα τζάμια μπαίνουν ταινίες για να μην σπάνε από τα τραντάγματα των βομβαρδισμών.

Όμως ο λαός δεν σκύβει το κεφάλι. Τα σαμποτάζ είναι καθημερινά και τα αντίποινα των Γερμανών: οι συλλήψεις, οι βασανισμοί, οι εκτελέσεις. Ιωνιώτες εκτελούνται στις φυλακές Αβέρωφ, στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής. Ιωνιώτες απαγχονίζονται στο Χαρβάτι.

Η Εθνική Αντίσταση με το ΕΑΜ και τον ΕΛΑΣ και τις άλλες αντιστασιακές ομάδες έχει ήδη αρχίσει δράση και η Νέα Ιωνία είναι πρωταγωνίστρια. Ηρωικές μορφές στα έτη 1943 και 1944 ο Πέτρος Κοφινάκος, ο Ηλίας Δουρμούσογλου, ο Γιώργος Παυλάντος, η Όλγα Μπακόλα, ο Γιάννης Λεοντιάδης που εκτελέστηκαν. Ξεπερνούν τους εκατό οι εκτελεσμένοι της περιόδου 1941-44. Ανάμεσά τους είναι κι εκείνοι που αποτεφρώθηκαν στα στρατόπεδα της Γερμανίας όπου είχαν μεταφερθεί ως όμηροι.

Στις 15 Μάρτη του 1944 γίνεται το φοβερό «Μπλόκο της Καλογρέζας». Συλλαμβάνονται από τους Γερμανούς αλλά δυστυχώς και από τα λεγόμενα «Τάγματα Ασφαλείας» εικοσιδύο παλικάρια της περιοχής και τουφεκίζονται ακριβώς απέναντι από την εκκλησία της Ζωοδόχου Πηγής, στο Ρέμα του Ποδονίφτη. Είναι οι: Ευάγγελος Ανανδριώτης, Δημήτριος Αργυρόπουλος, Νικόλαος Αρτινιάν, Κωνσταντίνος Βουτσάς, Κωνσταντίνος Γεωργίου, Ιωάννης Καλοειδής, Γεώργιος Κομίνης, Μιχαήλ Κανάκης, Κωνσταντίνος Κοντόπουλος, Γεώργιος Λασκαριδής, Αιμίλιος Μαυρίδης, Παναγιώτης Μικρόπουλος, Κωνσταντίνος Μινόπουλος, Αναστάσιος Πανταλέων, Γεώργιος Παπαδημητρίου, Μιχαήλ Παπούδης, Παντελής Παρασκευάς, Γεώργιος Παρασκευάς, Γεώργιος Σοφιανόπουλος, Ορφέας Συρμαλόγλου, Γεώργιος Χρυσανγής και ο Ιταλός αντιστασιακός Antonio Pellegrino⁸.

Ο λεπταίσθητος ποιητής της Ιωνίας, ο Άγγελος Σημηριώτης, πεθαίνει στις 21 Οκτώβρη 1944

αφού είχε νιώσει τη μεγαλύτερη χαρά της ζωής του, να δει τη γαλανόλευκη να κυματίζει και πάλι ελεύθερη. Η κηδεία του, ύστερα από απόφαση του Γεωργίου Παπανδρέου, πρώτου μετακατοχικού πρωθυπουργού, γίνεται δημοσία δαπάνη στο Α΄ νεκροταφείο Αθηνών. Παρών στην κηδεία ο ίδιος ο πρωθυπουργός. Τον τελευταίο χαιρετισμό απευθύνει ο Άγγελος Σικελιανός⁹.

Και έρχονται τα Δεκεμβριανά του 1944...

Φριχτές, μαύρες ώρες. Πυροβολισμοί στους δρόμους, συλλήψεις, εκτελέσεις, λιντσαρίσματα, δολοφονίες... Το κακό δεν ήταν βέβαια μονάχα στην πόλη μας αλλά η Νέα Ιωνία πλήρωσε πολύ βαρύ τίμημα στον Εμφύλιο. Εκατοντάδες σκοτώθηκαν ή εκτελέστηκαν και από τις δύο πλευρές. Η δολοφονία του Γ. Παναγιωτίδη ξεσήκωσε όλον τον κόσμο. Και η κηδεία του είχε πάνδημο χαρακτήρα. Και μετά όταν η μια πλευρά επικράτησε, χιλιάδες φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν στη Μακρόνησο. Μπήκε το μίσος, η οργή, ο πόθος για εκδίκηση μέσα στους ειρηνικούς ανθρώπους.

Σ' αυτή την τόσο μαύρη περίοδο, στο βάθος ένα φως. Είναι η κατακόρυφη ανέλιξη της πόλης στη βιομηχανία. Δεν έχουμε πια μονάχα εργοστάσια. Υπάρχει μια πρωτοφανής επέκταση στη βιοτεχνία για την παραγωγή –φτηνών στην αρχή– υφασμάτων (αλατζάδων-σεντονιών) στο επίπεδο της οικοτεχνίας. Οι οικοτεχνίες γίνονται βιοτεχνίες, οι βιοτεχνίες μικρές ή μεσαίες βιομηχανίες. Τα φτηνοϋφάσματα θα αντικατασταθούν από τα όμορφα βαμβακερά, τα μεταξωτά, τα κασμίρια, τις ποπλίνες. Τότε, περίοδος 1945-50, είναι που δόθηκε στην πόλη το όνομα «Μάντσεστερ της Ελλάδος».

Ενώ η Κλωστοϋφαντουργία είναι στο ζενίθ της (λειτουργούν 500 εργοστάσια με 7.000 εργαζόμενους παράγοντας 200.000 μέτρα υφασμάτων), η Ταπητουργία πλέει πια τα λούστια.

Στην επαρχία, εξαιτίας του Εμφυλίου Πολέμου και της ανασφάλειας, διογκώνεται ένα τρομερό κύμα αστυφιλίας που πολύ γρήγορα θα πέσει επάνω στην πρωτεύουσα και θα την παραμορφώσει! Η Νέα Ιωνία γίνεται ένας πρώτης τάξεως πόλος έλξης για όσους αναζητούν, χωρίς ιδιαίτερα προσόντα, εργασία. Έτσι πολύ γρήγορα θα αλλοιωθεί η εικόνα της ιδιότυπης προσφυγούπολης μαζί και εργατούπολης που είχε δημιουργηθεί.

Οι χρονιές από το 1945 έως το 1950 που έληξε ο Εμφύλιος, άφησαν βαθιά τα ίχνη τους στην εξέλιξη της Νέας Ιωνίας. Καθώς οι διορισμένοι δήμαρχοι (Παγουλάτος, Δημόπουλος, Φελέκης, Κιο-

φτερτζής) διαδέχονται ο ένας τον άλλον, οι ουρές και το δελτίο για το ψωμί, το πετρέλαιο, τον καφέ είναι καθημερινό μαρτύριο. Το νερό λιγοστό, πάντα από τα αρτεσιανά. Στις δημόσιες βρύσες η ουρά στήνεται από τα ξημερώματα και οι τσακωμοί των γυναικών είναι στην ημερήσια διάταξη.

Τα σχολεία που ξαναρχίζουν τη λειτουργία τους έχουν τεράστιες ελλείψεις σε δασκάλους, αίθουσες, θρανία και εποπτικό υλικό.

Δρόμοι ασφαλτοστρωμένοι...ελάχιστοι. Παντού λάσπες ή σύννεφα σκόνης. Η συγκοινωνία...σε κακά χάλια. Μόνο με λεωφορεία και λίγα ταξί. Τα Ι.Χ. ακόμη μετριούνται στα δάχτυλα. Ελονοσία και φυματίωση θερίζουν.

Γίνονται κάποιες προσπάθειες από το δήμο, από οργανώσεις και συλλόγους με εράνους και εκδηλώσεις για κοινωνική συμπράταση στους αναξιοπαθόντες. Λειτουργούν δημοτικές κατασκευές στον Άγιο Ανδρέα και στο Καβούρι, κατά τ' άλλα τοποθεσίες ειδυλλιακές τότε.

Ιδρύονται από την Ένωση Πολυτέκνων οι «Τεχνικές Σχολές» που αργότερα θα τις παραλάβει ο δήμος ενώ αρχίζει τη λειτουργία του το Νυχτερινό Γυμνάσιο του Συλλόγου Ινεπολιτών.

Το 1948 έρχονται στο φως, ύστερα από ανασκαφές του περίφημου αρχαιολόγου Παπαδημητρίου, σπουδαία αγγεία Πρωτογεωμετρικής τέχνης της φυλής των Δαιδαλιδών που θα πρέπει να κατοικούσε στην ευρεία περιοχή της Νέας Ιωνίας. Ηθικός αυτουργός αυτής της τόσο σημαντικής ανακάλυψης ήταν ο –μαθητής τότε– σπουδαίος ζωγράφος και σκηνογράφος μετά, Βασίλης Βασιλειάδης ο οποίος παρατηρώντας ερευνητικά το χώρο πάνω από το Αναξαγόρειο είχε δει όστρακα σκορπισμένα σε ορισμένα σημεία. Είχε ενημερώσει τον αξέχαστο γυμνασιάρχη Χαρίλαο Ιωαννίδη και το πράγμα πήρε τη σειρά του...

Την Κυριακή 16 Οκτωβρίου 1949 από τη λεγόμενη «Τοπική Επιτροπή του Εθνικού Πνευματικού Αγώνος», οργανώνεται στον «Αστέρα» τιμητική εκδήλωση-μνημόσυνο για τους πεσόντες, στους Εθνικούς Αγώνες, Ιωνιώτες. Παρίστανται υπουργοί, η δημοτική αρχή, η εκκλησία, η εκπαίδευση, οι οικογένειες των νεκρών και εκατοντάδες πολίτες. Παρουσιάζεται ένας κατάλογος πεσόντων, ο οποίος όμως θεωρείται σκόπιμα ατελής διότι, δεν περιλαμβάνει το σύνολο των νεκρών των εθνικών αγώνων. Υπεύθυνοι θεωρούνται οι διατελέσαντες «δήμαρχοι» της περιόδου '41-'44 οι οποίοι δεν είχαν φροντίσει να καταγράψουν τα ονόματα των ηρώων¹⁰.

Μετά το 1948 η κεντρική Λεωφόρος Ηρακλείου μετατρέπεται τις Κυριακές σε ένα πραγματικό «νυφοπέζαρο». Προηγείτο η καταβρεχήτρα του Δήμου που κατάβρεχε για να κατακαθίσει η σκόνη και να δροσίσει και μετά άρχιζε ο μεγάλος περίπατος: από τα σουβλατζιδικα στις παράγκες της οδού Χρυσοστόμου Σμύρνης και την «ΕΒΓΑ» ως το εξοχικό κέντρο «Αμπελάκι» που φάνταζε το βράδυ με τα χρωματιστά λαμπιόνια του μέσα στα δέντρα (αμέσως μετά το σημερινό IONIA CENTER). Λειτουργούσαν τότε τα φημισμένα ουζερί του Μπαλή και του Στρατή, το ιστορικό καφενείο του Αβέρωφ με τις μουριές, τα περίφημα για τα κανταΐφια και τους μπακλαβάδες και τα παγωτά καϊμάκι ζαχαροπλαστεία: «Κυβέλεια», «Μαβούση», «Μωραλόγλου», «Γιούλια», «Περουτσή», οι ταβέρνες «Προξενικόν» και «Σκαρβελάκη». Κοσμικό κέντρο της εποχής ήταν στη συνέχεια της οδού Ηρακλείου, ο «Ζέφυρος» απ' όπου είχαν περάσει σπουδαίοι λαϊκοί τραγουδιστές με πρώτο τον Στέλιο Καζαντζίδη.

Χώροι αναψυχής λογίζονταν τότε για τους Ιωνιώτες το Ηράκλειο με την Αγία Τριάδα και το μεγάλο πανηγύρι της και το Άλσος της Νέας Φιλαδέλφειας (που είχε αρχίσει να αναδασώνεται από το 1946) ενώ έχασκαν ακόμη τα δαιδαλώδη χαρακώματα. Ο «Βείκος» αγαπημένος χώρος εκδρομών των σχολείων, τα «Μάρμαρα» στην περιοχή Χαμόμυλος του Μενιδίου, δίπλα στον Κηφισό με τα πανύψηλα πεύκα και την ολόδροση πηγή, όπου κατασκήνωναν για τα Κούλουμα οι μισοί τουλάχιστον Ιωνιώτες. Ο λόφος του «Παλαιολόγου» με το ημιτελές κτίσμα, το προοριζόμενο για νοσοκομείο, του περίεργου εκείνου ανθρώπου με το μεγαλεπήβολο όνομα Κωνσταντίνος Δραγάτσης, ιδανικό καταφύγιο των απένταρων ερωτευμένων.

1951-1975: Η ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ ΜΕΤΕΞΕΛΙΣΣΕΤΑΙ

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ που ακολούθησαν άλλαξαν ριζικά το χρώμα και το ύφος της πολιτείας. Αρχίζει η αντίστροφη μέτρηση στη διατήρηση της αρχικής εικόνας της. Και μόνο οι απογραφές μεταξύ 1951 και 1981 φτάνουν για να δείξουν το μέγεθος της αλλαγής: 33.821 κάτοικοι το 1951, 59.202 κάτοικοι το 1981. Διπλασιασμός!

Έρχονται χιλιάδες εργάτες από την επαρχία, σαν νεοπρόσφυγες αλλά που φυσικά δεν είναι πρό-

σφυγες. Οι προσφυγικές κατοικίες αρχίζουν να κατεδαφίζονται για να γίνουν πολυκατοικίες και είναι πολύ σπάνιο σε ελεύθερους χώρους να ανεγείρονται μονοκατοικίες. Ο υψηλός συντελεστής δόμησης (2,8) και η τεράστια δύναμη της αντιπαροχής θα αρχίσουν να καταστρέφουν την εικόνα της πόλης από τις αρχές της δεκαετίας του '70 με κορύφωση στα τέλη της δεκαετίας του '80. Θα λέγαμε ότι η ενδιάμεση περίοδος 1951-'65 είναι η καλύτερη περίοδος που θα ήθελαν οι παλιοί να θυμούνται τη Νέα Ιωνία. Παρά τα βάσανα και τις ταλαιπωρίες από τις διώξεις της μετεμφυλιακής περιόδου παρουσιάζεται τότε ένας μεγάλος οργασμός. Η ελευθερία που λίγη-λίγη κατακτιέται, ξεσηκώνει τα νιάτα τα οποία θέλουν να μπουν δυναμικά στα πράγματα και να τα αλλάξουν όλα: στην κοινωνική, την οικονομική, την πολιτική, την πολιτιστική, την αθλητική ζωή και κίνηση ύστερα από τόσα πέτρινα χρόνια... Μέσα σ' αυτά τα 15 χρόνια θα μπορούσε να παρατηρήσει κανείς ότι λειτουργεί η γειτονιά σε μια πιο αναβαθμισμένη και πιο εξωραϊσμένη εικόνα της. Τα ήθη-έθιμα, οι παραδόσεις, η αλληλεγγύη, η ανθρωπιά καλά κρατούν. Οι εσωτερικοί μετανάστες, όντας ακόμη μειοψηφία, προσαρμόζονται στο νέο τρόπο ζωής και ζυμώνονται θετικά με τη νέα πραγματικότητα, δένονται με τους πρόσφυγες (που ας μην το κρύψουμε, δεν τους επιφύλαξαν την ίδια υποδοχή που είχαν συναντήσει από τους ντόπιους όταν είχαν φτάσει ξεριζωμένοι εδώ). Στη Νέα Ιωνία δεν κατοικούν πια μόνο πρόσφυγες ή μόνο εργάτες. Τώρα υπάρχουν πια πολλοί έμποροι, δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, άνθρωποι που ασχολούνται στον τριτογενή τομέα απασχόλησης.

Η ενορία και ο ενοριακός ναός των προσφύγων, επίμονο θυμητάρι της πατρίδας, εξακολουθούν να είναι το κέντρο της ζωής. Τώρα εκεί γίνονται πολλοί μικτοί γάμοι, ανάμεσα σε πρόσφυγες και μη πρόσφυγες. Οι δεσμοί που δημιουργούνται στα τραπέζια των γάμων, των βαφτίσεων, στα πανηγύρια αλλά και στις κηδείες είναι πολύ δυνατοί.

Στις 15 Απριλίου 1951 γίνονται οι πρώτες μεταπολεμικές δημοτικές εκλογές. Είναι μια ρεβάνς, θα 'λεγε κανείς, των πρώτων δημοτικών εκλογών του 1934. Ανάμεσα σε Κιοφτερτζή και Φελέκη. Αυτή τη φορά θα κερδίσει ο συντηρητικότερος μεν αλλά σαφώς ικανότερος στη διοίκηση και στα έργα –το είχε αποδείξει στις μικρές περιόδους που είχε δημαρχεύσει ως διορισμένος– ο Κυριαάκος Κιοφτερτζής.

Η Νέα Ιωνία δεν έχει δρόμους και το νερό είναι λιγοστό. Η δημαρχία Κιοφτερτζή θα τα καταφέ-

ρει πολύ καλά και στα δύο αυτά κρίσιμα προβλήματα. Ενώ σε κάθε σπίτι σχεδόν φτάνει η παροχή νερού, η Νέα Ιωνία γίνεται σε λίγα χρόνια ο δήμος με τους περισσότερους ασφαλτοστρωμένους δρόμους, σε βαθμό που να θεωρείται ιδανική περιοχή για ποδηλατικούς αγώνες (τότε και η ποδηλασία γνώρισε πρωτοφανή άνθηση στη Νέα Ιωνία όπου αναδείχθηκαν σπουδαίοι πρωταθλητές: Γεωργιάδης, Δαβούτης κ.ά.). Έτσι στη Νέα Ιωνία θα παρουσιάζεται το ιδιότυπο φαινόμενο, από ένα σώμα βασικά κεντρών και αριστερών ψηφοφόρων, να εκλέγεται συντηρητικός δήμαρχος (αν και η πλειοψηφία των συμβούλων του ήταν φιλελεύθερη).

Τον ίδιο χρόνο ιδρύεται και το πιο δυναμικό διαχρονικά σωματείο της πόλης, ο «Ιωνικός Σύνδεσμος», που ενσωματώνει στις τάξεις του δημιουργικά αυτή την αλλαγή στην ανθρωπογεωγραφία της πολιτείας. Μπορεί ο πρόεδρός του να είναι ένας απόστρατος συνταγματάρχης, ο Θεόδωρος Κυρκίδης, όμως στους κόλπους του δραστηριοποιούνται προοδευτικοί άνθρωποι και το κυριότερο... ανήσυχoi νεολαίοι. Η βιβλιοθήκη του, αν και όχι μεγάλη, γίνεται χώρος δημιουργικής ανταλλαγής απόψεων και πολιτικών ζυμώσεων. Πρώτη σημαντική εκδήλωση του Ιωνικού θα θεωρούσαμε τη συμμετοχή του στην οργάνωση των αποκαλυπτηρίων της προτομής του Άγγελου Σημηριώτη στη μικρή πλατεία ακριβώς απέναντι των γραφείων του, στις 25 Μαΐου 1952. Για να γίνει η προτομή είχε προηγηθεί προσπάθεια ερανικής επιτροπής με επικεφαλής τον σπουδαίο Βουρλιώτη λαογράφο Νίκο Μηλιώρη, στέλεχος του Ιωνικού, που τη συνέδραμαν ο Δήμος Νέας Ιωνίας, η Εστία Νέας Σμύρνης και η Ένωση Σμυρναίων. Τα αποκαλυπτήρια έκανε ο τότε υπουργός Παιδείας Ι. Μιχαήλ, ενώ απαγγελέας ήταν ο τελειόφοιτος τότε του Γυμνασίου Νέας Ιωνίας και κατόπιν σπουδαίος ηθοποιός Νίκος Ξανθόπουλος.

Την ίδια χρονιά (1952), στα πλαίσια του καλού κλίματος στις σχέσεις Ελλάδος-Τουρκίας, φτάνει στην Ελλάδα και επισκέπτεται τη Νέα Ιωνία ο νομάρχης και δήμαρχος Κωνσταντινούπολης Φαχρετίν Γκιόκαϊ. Η δημοτική αρχή παραθέτει δεξίωση στα «Κυβέλεια». Σε μια πρόποση ο λυκειάρχης και ιστορικός Αντώνης Σαπουντζάκης, αναφέρεται στα τουρκικά, στις απόψεις του Τούρκου ιστορικού Φουάτ Κιοπουρλού, για την ιστορία και τον πολιτισμό του ελληνικού στοιχείου της Μικρασίας. Μεταξύ των συνοδών του νομάρχη είναι και η νύφη του Τούρκου ιστορικού, δημοτική σύμβουλος της Πόλης. Συγκινημένη η Τουρκάλα συγχαίρει τον ομιλητή, ο οποίος μένει έκπληκτος,

αφού αγνοούσε τη συγγενική αυτή σχέση. Το όλο θέμα παίρνει ευρεία δημοσιότητα, καθώς προβάλλεται πρωτοσέλιδο από πολλές εφημερίδες της Πόλης.

Στα επόμενα χρόνια θα αρχίσει η οργανωμένη επίσκεψη προσφύγων για πρώτη φορά μετά τον ξεριζωμό, στις πατρίδες της Ανατολής. Ο διωγμός που εξαπέλυσαν οι Τούρκοι στους Έλληνες της Πόλης, το Σεπτέμβριο του 1955 και αργότερα το Κυπριακό, θα σταματήσουν αυτό το ρεύμα ως τα μέσα περίπου της δεκαετίας του '80.

Οι δεκαετίες του '50 και του '60 είναι για τη Νέα Ιωνία οι δεκαετίες του λαϊκού τραγουδιού. Κύριοι εκφραστές ο Ιωνιώτης Στέλιος Καζαντζίδης και η Ελευθερουπολίτισσα Γιώτα Λύδια. Η Μαρία Φαραντούρη αρχίζει να γίνεται γνωστή ως η μεγάλη ερμηνεύτρια του Μίκη Θεοδωράκη και η Αλίκη Καγιαλόγλου ως μία από τις καλύτερες ερμηνεύτριες του Μάνου Χατζιδάκι. Στο ελαφρό τραγούδι που έκανε θραύση εκείνη την εποχή, αφού τα μπουζούκια γενικώς απαγορεύονταν στα ραδιόφωνα, ξεχώρισε ο Γιώργος Λουκάς. Παράλληλα κομπανίες αυτοσχέδιες τραγουδούν σε μικρά ταβερνάκια της Σαφράμπολης, της Νεάπολης και του Ιστορικού Κέντρου.

Οι κινηματογράφοι πολλαπλασιάζονται. Μετά τον ιστορικό «Αστέρα» και τον «Κρόνο» αρχίζουν να λειτουργούν δυο μεγάλοι χειμερινοί κινηματογράφοι, το «Ριάλτο» και η «Αφροδίτη». Στο παλιό θερινό «Μύριαμ» της οδού Ηρακλείου προστίθενται το «Ρεξ», η «Ιωνία», η «Βιολετέρα» και ακόμη το «Ρίο» στην Καλογρέζα και ο «Γαλαξίας» στη Σαφράμπολη που λειτουργούν χειμώνα-καλοκαίρι, ο «Περισσός» και ο «Ωμέγα» στον Περισσό. Στον «Αστέρα» είναι συχνό φαινόμενο οι ουρές, ιδιαίτερα για τις ελληνικές ταινίες της εποχής. Ενώ λίγο αργότερα οι ταινίες του Νίκου Ξανθόπουλου, του παιδιού του λαού, θα κάνουν θραύση. Στον «Αστέρα» και στον «Κρόνο» δίνονται και παραστάσεις περιοδευόντων θιάσων. Συχνοί επισκέπτες στη Νέα Ιωνία ήταν ο αμίμητος Αγκόπ (Φίλιος Φιλιππίδης) και ο Κοκοβιός. Παράλληλα στους ίδιους χώρους ανέβηκαν σπουδαίες σχολικές θεατρικές παραστάσεις τις οποίες συνήθως σκηνοθετούσαν καθηγητές, ο Βασίλης Βασιλειάδης και ο Νίκος Ξανθόπουλος.

Προς το τέλος της δεκαετίας του '50, καθώς αρχίζουν να διαφαίνονται προβλήματα στην κλωστούφαντουργία, οργανώνονται στη Νέα Ιωνία μαχητικά συνέδρια με αντιπροσώπους από όλη την Ελλάδα και με διοργανωτή το Σύνδεσμο Υφαντουργών, Βιοτεχνών Νέας Ιωνίας. Το μοντέλο της βι-

ομηχανικής πολιτικής που ακολουθούσαν οι κυβερνήσεις εκείνης της περιόδου έκλινε περισσότερο υπέρ της περιορισμένης εκβιομηχάνισης που σήμαινε απελευθέρωση των εισαγωγών και υποτίμηση της δραχμής. Έτσι καθώς περιοριζόταν ο κρατικός παρεμβατισμός με τους δασμούς, τα ξένα προϊόντα, κατά πολύ φθηνότερα, κατέκλυσαν την Ελληνική αγορά και ο συναγωνισμός γρήγορα έγινε άνισος. Τότε και η περίλαμπρη ελληνική κλωστοϋφαντουργία πήρε την κατιούσα που πρωταρχικά έβλαψε τη Νέα Ιωνία, αφού ουσιαστικά είχε στηρίξει όλη την οικονομία της σ' αυτήν.

Τότε ξεχωρίζουν και οι ποδοσφαιρικοί αστέρες της Νέας Ιωνίας που προερχόμενοι από τις ομάδες της πόλης (Α.Ε. Νέας Ιωνίας, Α.Ε. Ελευθερούπολης, ΠΑΟ Καλογρέζας) κάνουν καριέρα στην ΑΕΚ, τον Παναθηναϊκό και την Εθνική Ομάδα (Βαγγέλης Πανάκης, Στέλιος Παναγιωτίδης, Μίμης Αναστασιάδης και μετά, Κώστας Νικολαΐδης, Στέλιος Σκευοφύλακας και αρκετοί ακόμη). Είναι η επόμενη γενιά του Κλεάνθη Μαρόπουλου, του Τρύφωνα Τζανετή, του Ξενοφώντα Μαρκόπουλου (Ξένου), του Μάγειρα, του Χρήστου Ρίμπα, που αφού διακρίθηκε παίζοντας μπάλα στο γήπεδο της «Ελληνίδας» ή στις αλάνες της Καλογρέζας, πήγε στην ΑΕΚ, που τραβούσε τότε σαν μαγνήτης κάθε ταλέντο της περιοχής.

Στα τέλη της δεκαετίας του '50 καθώς το Κυπριακό και οι θυσίες των αγωνιστών του νησιού ξεσηκώνουν τη νεολαία, το Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας οργανώνει εκδηλώσεις, πραγματοποιεί αποχές και συμμετέχει οργανωμένα στα συλλαλητήρια της Αθήνας.

Το 1954, ύστερα από περιπέτειες, γιατί δεν γινόταν αποδεκτό από τον κόσμο, τοποθετείται στην τότε πλατεία Μεταξά το «άγαλμα της Μητέρας» του σπουδαίου γλύπτη Δ. Φερεντίνου. Περιέργη προκατάληψη αφού πρόκειται για ένα όμορφο γλυπτό ύψους 3 μέτρων που δείχνει γυναίκα της οποίας το αριστερό χέρι ακουμπάει σε βιβλίο Ιστορίας, στερεωμένο επάνω σε ανάγλυφη σύνθεση που αναπαριστά ένα τουφέκι και ένα κράνος. Ο συμβολισμός είναι σαφής, ο Ελληνισμός έχει πλούσια ιστορία που γράφτηκε με αγώνες και θυσίες. Η πλατεία Μεταξά αυτόματα γίνεται «πλατεία Μάνας» και μετατρέπεται σε ηρώο πεσόντων, δεδομένου ότι ως τότε ο δήμος δεν διέθετε ηρώο. Πολλοί έκτοτε θεωρούν το «άγαλμα της Μάνας» ως σήμα κατατεθέν της Νέας Ιωνίας.

Στις 14 Μαρτίου 1956 φτάνει ο Ηλεκτρικός Σιδηρόδρομος στη Νέα Ιωνία. Ουσιαστικά βέβαια τη

διχοτομεί όπως διχοτομεί και το γειτονικό Ηράκλειο. Προκαλούνται αντιδράσεις χωρίς να πάρουν ιδιαίτερα μεγάλες διαστάσεις, καθώς με τα χρόνια γίνεται φανερό ότι ο Ηλεκτρικός δίνει μεγάλη ώθηση στην αγορά της πόλης η οποία σιγά-σιγά προβάλλει ως εμπορικό κέντρο υπερτοπικής σημασίας.

Το 1960 η Νέα Ιωνία συνδέεται με το δίκτυο της ΟΥΑΕΝ (Ελληνική Εταιρεία Υδάτων). Έτσι τελειώνει η ταλαιπωρία των κατοίκων με τα αρτεσιανά του Ποδονίφτη τα οποία δεν παροχετεύουν πλέον ούτε αρκετό ούτε υγιεινό νερό.

Τέλη της δεκαετίας του '50 αρχίζει και η διαμόρφωση της Αλσούπολης ως ξεχωριστής συνοικίας της Νέας Ιωνίας όπου βέβαια η εγκατάσταση είναι ελεύθερη. Υπάρχουν σύγχρονοι όροι δόμησης με μικρό συντελεστή και αυτό βοηθά στο να ξεχωρίσει η Αλσούπολη από την υπόλοιπη Νέα Ιωνία. Επεκτείνονται γρήγορα εκεί τα δίκτυα ύδρευσης και φωτισμού. Σε μια πρώτη καταμέτρηση, λίγο πριν το 1960, στην Αλσούπολη κατοικούσαν 500 κάτοικοι.

Την ίδια περίοδο ανεγείρονται και οι προσφυγικές κατοικίες στη Νεάπολη, επάνω από το γήπεδο της Νέας Ιωνίας. Έχουν αρχιτεκτονικό ρυθμό που προσεγγίζει το μετσοβίτικο και βέβαια ανέσεις πολύ περισσότερες από τις παλιές προσφυγικές κατοικίες.

Το 1963 παραδίδεται το υποκατάστημα του ΙΚΑ στην οδό Χρυσοστόμου Σμύρνης. Είχε τότε χαρακτηριστεί ως ένα πραγματικό κόσμημα. Το στρίμωγμα των ασφαλισμένων στο στενάχωρο κτίριο της οδού Π. Π. Γερμανού... τελειώνει. Παράλληλα αρχίζει η ανέγερση του κτιρίου του ΟΤΕ δίπλα στο νεοκλασικό κτίριο της Εθνικής Τράπεζας στην οδό Ηρακλείου. Το μικρό γραφείο του ΟΤΕ στην οδό Ελευθερίου Βενιζέλου θα αντικατασταθεί από ένα εντυπωσιακό κτίριο, σύγχρονο και λειτουργικό. Η συνύπαρξη κλασικού και σύγχρονου δεν θα κρατήσει για πολλά χρόνια γιατί δυστυχώς αργότερα θα κατεδαφιστεί το κτίριο της τραπέζης για να ανεγερθεί το σημερινό της γωνίας Αγ. Βασιλείου και Ηρακλείου, παρά τις έντονες αντιδράσεις των ανθρώπων του πολιτισμού.

Αρχίζει η κατασκευή του γηπέδου Νέας Ιωνίας ύστερα από μια πολύχρονη αναμονή. Ισοπεδώνεται ο χώρος και κατασκευάζονται τιμεντένιες κερκίδες 2.000 περίπου θέσεων. Ωστόσο ούτε τότε είχε τις σωστές προδιαγραφές για ένα γήπεδο-στάδιο, είτε αυτό ήταν εθνικό είτε δημοτικό. Ανέκαθεν εστερείτο χώρων για στίβο, είχε πολύ κακή υποδομή κλειστών χώρων και γενικά ήταν από

τα πιο φτωχά γήπεδα των Αθηνών. Σήμερα βέβαια έχει πλέον γκρεμιστεί με την προοπτική να γίνει σύγχρονο γήπεδο-στάδιο με χλοοτάπητα, διαδρόμους για στίβο κ.λπ.

Σε πραγμάτωση παλαιού αιτήματος, εγκαθίσταται στην πόλη Ειρηνοδικείο. Πρώτος Ειρηνοδίκης, που έμεινε για πολλά χρόνια στην έδρα, ο Δημ. Σγούντζος.

Καθώς αρχίζει η δεκαετία του '60, το «νυφοπάζαρο» της Λεωφόρου Ηρακλείου έχει πια καταργηθεί. Δεν έχει λόγο ύπαρξης. Οι Ιωνιώτες δεν κάθονται πια τα Σαββατοκύριακα στην πόλη. Φτιάχνουν εξοχικά σπίτια στο Μάτι, τον Άγιο Ανδρέα, τη Λούτσα, τη Ραφήνα και μετακομίζουν εκεί. Οι παρές των φοιτητών περιορίζονται στα «Κυβέλεια».

Στις Δημοτικές Εκλογές του 1964 ως προϊόν του κλίματος που είχε δημιουργηθεί στα πολιτικά πράγματα της χώρας με το θρίαμβο της Ενώσεως Κέντρου και του Γεωργίου Παπανδρέου στις εκλογές και την ήττα της ΕΡΕ και του Κωνσταντίνου Καραμανλή, γίνεται η μεγάλη ανατροπή. Ύστερα από 13 χρόνια στην εξουσία ο Κυριάκος Κιοφτερτζής, που είχε φτάσει να ονομαστεί Πρόεδρος της Ενώσεως Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας, χάνει και με μεγάλη διαφορά από τον Γιάννη Δομνάκη, ο οποίος έχει συσπειρώσει έναν ευρύτατο χώρο αριστερών και κεντρικών ψηφοφόρων.

Από την οδοποιία και την ύδρευση, το βάρος πέφτει στα κοινωνικά θέματα καθώς η αποβιομηχάνιση της Νέας Ιωνίας έχει αρχίσει και καθημερινά παίρνει δραματικές διαστάσεις με τις απολύσεις, το κλείσιμο των εργοστασίων, τις απεργίες. Η ανεργία αρχίζει να πλανάται πάνω από την πόλη. Το ενδιαφέρον της νέας δημοτικής αρχής ακόμη είναι και στα πολιτιστικά πράγματα, έναν τομέα που είχε εντελώς παραμεληθεί στα προηγούμενα χρόνια.

Το 1966 το ισόγειο των Τεχνικών Σχολών του δήμου στην Ινέπολη, μετασκευάζεται σε θέατρο, το Δημοτικό Θέατρο Νέας Ιωνίας.

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης, γέννημα και θρέμμα της Νέας Ιωνίας, πρωτοεμφανίζεται ως σκηνοθέτης αλλά και ως ψυχή αυτού του πρωτοποριακού, «εκτός των τειχών» θεάτρου, που γρήγορα βρίσκει μιμητές καθώς αρχίζουν να δημιουργούνται περιφερειακά θέατρα σε όλη την Ελλάδα.

Η Χούντα των συνταγματαρχών έκλεισε το 1967 το θέατρο αυτό, όταν παύθηκε και εξορίστηκε συνάμα, ο ιδρυτής και χορηγός του, δήμαρχος Γιάννης Δομνάκης.

Όλα σταμάτησαν απότομα, στις 21 Απρίλη του 1967, με την επιβολή της δικτατορίας. Την ώρα

που η πολιτεία αναζητούσε να βρει τον καινούργιο βηματισμό της, το ρολόι ξαναγύρισε πίσω. Αρχισαν πάλι οι συλλήψεις, οι βασανισμοί και οι εξορίες. Δήμαρχος και δημοτικό συμβούλιο καταργούνται. Διοικούν διορισμένοι δήμαρχοι και διορισμένο δημοτικό συμβούλιο.

Η παρένθεση της επταετίας στη Νέα Ιωνία, πολιτεία πρωτοπόρα στους κοινωνικούς αγώνες, όπως ήταν φυσικό, υπήρξε περισσότερο οδυνηρή από άλλες περιοχές της Ελλάδας.

Το περιβάλλον παραμελήθηκε. Η αντιπαροχή φούντωσε. Οι πολυκατοικίες άρχισαν να υψώνονται με καταγιστικό ρυθμό και οι λίγοι ελεύθεροι χώροι χάνονται.

Η βιομηχανία συνεχίζει την κατιούσα. Τώρα μετριώνται μόνο 170 βιομηχανίες και βιοτεχνίες, 50 εργαστήρια καλτσοποιίας και 25 εργοστάσια πλαστικών. Το εργατικό δυναμικό συρρικνώνεται στις 4.500 εργάτες. Η μείωση είναι μεγάλη αν λάβει κανείς υπόψη του το διπλασιασμό του πληθυσμού.

Ευτυχώς υπάρχει και ένα θετικό αντιστάθμισμα, η καθιέρωση πλέον της Νέας Ιωνίας ως υπερτοπικού εμπορικού κέντρου. Ήδη στην πόλη λειτουργούν περισσότερα από 1.000 εμπορικά καταστήματα.

Τότε διαμορφώνονται οριστικά και οι συνοικίες της Νέας Ιωνίας καθώς έχουμε μια καινούργια συνοικία με τις πολυκατοικίες του επιχειρηματία Κάκκαβα στην είσοδο της πόλης. Η καινούργια αυτή συνοικία παίρνει αρχικά το όνομα «Συνοικία Κάκκαβα» αλλά αμέσως μετά τη Χούντα γίνεται «Συνοικία Ειρήνης».

Η Χούντα υποχρεώνει τα αθλητικά σωματεία σε συγχωνεύσεις. Α.Ε. Νέας Ιωνίας και Α.Ε. Ελευθερουπόλεως συγχωνεύονται στην «Ελπίδα» και ΠΑΟ Καλογρέζας και ΠΑΟ Σαφραμπόλεως στον Ίκαρο». Ο «Ίκαρος» θα ξεχωρίσει, και στην περίοδο 1971-72 παρολίγο να ανεβεί στην Α΄ Εθνική. Όμως στο τέλος από αδικαιολόγητα λάθη έχασε τη μεγάλη αυτή ευκαιρία. Δυναμική ομάδα της περιόδου είναι και ο Α.Ο. Νεαπόλεως.

Το «Αναξαγόρειο» περιέρχεται στον Ανδρέα Χαλεπλίδη και λειτουργεί με την επωνυμία «Κοσμάς ο Αιτωλός» ως ιδιωτικό γυμνάσιο. Είναι η περίοδος που η ιδιωτική εκπαίδευση φτάνει στη μεγάλη της ακμή. Στη Νέα Ιωνία λειτουργούν πολλά ιδιωτικά σχολεία. Ήδη από το 1951 μετά τον «Κάδο» του Α. Σαπουντζάκη, έχει εμφανιστεί το «Ίωνικό Λύκειο» της Μαρίας Χαρβαλιά. Στον Περισσό συνεχίζει τη λειτουργία της η «Σχολή Πετρίδη-Δριμιλιώτου» και μετά η «Σχολή Αναστο-

πούλου» ενώ στην Καλογρέζα ιδρύεται η «Σύγχρονη Αγωγή» του Κακαδιάρη. Σήμερα, στη Νέα Ιωνία δεν λειτουργεί κανένα απολύτως ιδιωτικό σχολείο.

Το 1971 η Νέα Ιωνία ορίστηκε ως έδρα επιθεωρητή δημοτικής εκπαίδευσης.

Λίγο πριν από τη μεταπολίτευση το 1974, έγινε η εγκατάσταση του από Μαρωνείας ορμωμένου Μητροπολίτου Τιμοθέου, ως πρώτου Μητροπολίτου της αρτισύστατης Ιεράς Μητροπόλεως Νέας Ιωνίας και Φιλαδελφείας που περιελάμβανε ακόμη και τους δήμους Ηρακλείου και Νέας Χαλκηδόνος. Έδρα της νέας Μητροπόλεως, προς μεγάλη ικανοποίηση των Ιωνιωτών, είναι η Νέα Ιωνία.

Το Επισκοπείο για λίγα χρόνια στεγάστηκε σε μισθωμένο κτίριο απέναντι από το σταθμό του Ηλεκτρικού, στην οδό Σολωμού. Τα εγκαίνια του Μητροπολιτικού Μεγάρου στην οδό Ηρακλείου, όπου ήταν ο μικρός ξύλινος ναΐσκος του Αγίου Κωνσταντίνου, έγιναν το 1978.

Ένας τομέας που στα χρόνια αυτά δεν ευδοκίμησε ιδιαίτερα ήταν αυτός του τοπικού Τύπου. Από το 1947 ως το 1974 κυκλοφορούσε συνεχώς, όχι όμως πάντα σε τακτά διαστήματα, το «Θάρρος» του Ιωάννη Διαμαντάκη, η πιο μακρόζωη εφημερίδα της Νέας Ιωνίας. Ένας συντάκτης, ένας αρχισυντάκτης, ένας διευθυντής: ο ιδιοκτήτης. Λιγοστά σχόλια, ελάχιστα ρεπορτάζ, ρομαντικά διηγήματα και δεξιά γραμμή. Μια άλλη εφημερίδα μικρού σχήματος ήταν τα «Τοπικά Νέα» στην ίδια περίπου λογική που βασικά στήριζαν τον Κιοφτερτζή. Αξιόλογες εφημερίδες σε διάταξη ύλης, κείμενα, ρεπορτάζ κ.λπ. όπως η «Ιωνική» του Γιάννη Κορίδη και η «Ιωνία» των Τζάλη, Τσαούση, Συλλελίδη δεν είχαν δυστυχώς διάρκεια.

1976-2003: Η ΝΕΟΤΕΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ, όσο πλησιάζουμε στο σήμερα, είναι πια σε όλους γνωστά αφού η πολιτεία των προσφύγων μορφοποιείται στη σημερινή της εικόνα που τόσο μα τόσο πολύ διαφέρει από την αρχική.

Θα μείνουμε σε μερικά μόνο από τα γεγονότα και τις εξελίξεις που σημάδεψαν αυτή την τόσο κρίσιμη αλλά και τόσο κοντινή μας περίοδο.

Το 1975 έγιναν οι πρώτες δημοτικές εκλογές ύστερα από τη Μεταπολίτευση. Ο Γιάννης Δομνάκης επανέρχεται πανηγυρικά στη θέση του, στην οποία και θα παραμείνει έως τις εκλογές του 1986. Τότε θα τον διαδεχθεί από τον ίδιο χώρο, της αριστεράς, ο Ηρακλής Γκότσης, ο οποίος και θα δημαρχεύσει στην περίοδο 1986-90.

Η ανθρωπογεωγραφία της Νέας Ιωνίας έχει κάθετα αλλάξει αφού πλέον οι πρόσφυγες και οι απόγονοί τους δεν είναι καν η πλειοψηφία. Τα ποσοστά τους –εξαιρουμένης βέβαια της Αλσούπολης όπου είναι ιδιαιτέρως χαμηλά– κυμαίνονται μεταξύ του 30-40% του συνόλου των κατοίκων.

Η κοινωνικοοικονομική διαστρωμάτωση και αυτή εκ των πραγμάτων αλλάζει καθώς τα εργοστάσια κλείνουν το ένα ύστερα απ' το άλλο, οι εργάτες και οι εργάτριες είναι πια μικρή μειοψηφία στον ενεργό πληθυσμό. Τώρα έχουμε δημοσίους και ιδιωτικούς υπαλλήλους, εργαζόμενους σε επιχειρήσεις και υπηρεσίες, στον τριτογενή τομέα. Ωστόσο το κενό δεν καλύπτεται και η ανεργία θα είναι πλέον μόνιμα ένα από τα κυρίαρχα προβλήματα της πόλης.

Η ραγδαία οικοδόμηση δημιουργεί σιγά σιγά συνθήκες συμφόρησης και το κυκλοφοριακό είναι το δεύτερο μείζον πρόβλημα της Νέας Ιωνίας. Η δημιουργία πολυκαταστημάτων προσθέτει καθημερινά χιλιάδες επισκέπτες αλλά και χιλιάδες αυτοκίνητα.

Όμως υπάρχουν επιπτώσεις και στο περιβάλλον. Από τα προηγούμενα χρόνια είχε ξεκινήσει μια μεγάλη καμπάνια για το κλείσιμο των ρεμάτων που διέσχιζαν τη Νέα Ιωνία και κυρίως του Ποδονίφτη και του Γιαμπουρλά. Η αλήθεια είναι ότι τα ρέματα αυτά είχαν μεταβληθεί σε κανάλια απορροής αποβλήτων, με αποτέλεσμα να υποφέρουν οι περίοικοι και να υποβιβάζεται αισθητικά η πόλη. Έτσι τότε το κλείσιμο των ρεμάτων θεωρείτο περίπου στοιχείο εξέλιξης και προόδου, κάτι που σήμερα η οικολογική συνείδηση δεν αποδέχεται αφού αντίθετα θεωρεί τα ρέματα, τα καθαρά βέβαια, απαραίτητα για τα μικροκλίματα των περιοχών.

Το Δεκέμβριο του 1976 εγκαινιάζονται από μεγάλο κυβερνητικό κλιμάκιο, με επικεφαλής τον τότε υπουργό δημόσιων έργων Χριστόφορο Στράτο, τα έργα κάλυψης του ρεματος του Ποδονίφτη (το όλο έργο θα ολοκληρωθεί ύστερα από 20 χρόνια, αφού πρώτα οι πλημμύρες του 1994 θα καταστρέψουν την πολιτεία). Επάνω από το ποτάμι σχεδιάστηκε η νέα Λεωφόρος, η λεγόμενη «Νέα Λεωφόρος Βυζαντίου».

Τα εγκαίνια έγιναν ακριβώς στο σημείο που είναι σήμερα το ηρώο του Μπλόκου της Καλογρέζας, παρουσία του δημάρχου Γιάννη Δομνάκη και ολόκληρου του δημοτικού συμβουλίου αλλά και χιλιάδων κατοίκων. Θέμα τότε είχε εγερθεί αν θα έπρεπε ή όχι να μιλήσει ο δήμαρχος στα εγκαίνια. Τελικά, με παρέμβαση του τότε νομάρχη, του δόθηκε ο λόγος.

Η «Μεταξουργία» με την ωραία αφίδα της και τα πλακάκια Κιουτάχειας που τη διακοσμούσαν, κατεδαφίζεται, αφού ήδη έχει πάψει να λειτουργεί. Εκεί ανεγείρεται από το ΚΚΕ το επιβλητικό κτίριο που στεγάζει τα γραφεία και τους χώρους εκδηλώσεων, το γνωστό «Σπίτι του Λαού».

Στη δεκαετία του '80 μπαίνουν οι βάσεις για τη δημιουργία Δημοτικών Οργανισμών που στα επόμενα χρόνια θα έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στα κοινωνικά, πολιτιστικά και αθλητικά πράγματα της πόλης. Ιδρύονται τα ΚΑΠΗ (Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων). Η Νέα Ιωνία είχε το προνόμιο να φτιάξει τέσσερα ΚΑΠΗ: στο Ιστορικό Κέντρο, στην Ελευθερούπολη, στην Καλογρέζα, στον Περισσό. Ιδρύεται ο πρώτος Δημοτικός Βρεφονηπιακός Σταθμός. Σε χώρους που παραχωρούνται στο Αλεποχώρι, οργανώνονται Δημοτικές Κατασκηνώσεις, που εξελίσσονται δυναμικά στα επόμενα χρόνια. Ακόμη ιδρύονται το Πνευματικό Κέντρο και ο Αθλητικός Οργανισμός. Στο Πνευματικό Κέντρο οργανώνονται αξιόλογα σχήματα που με ορισμένες αλλαγές και διευρύνσεις συνέχισαν να λειτουργούν έως σήμερα. Είναι το Θεατρικό Εργαστήρι, με την ισχυρή παρουσία των αδελφών Πολυκάρπου, η Δημοτική Χορωδία με μαέστρο τον Γιάννη Τσελεπίδη, το Μουσικό Συγκρότημα, που αντικατέστησε τη Δημοτική Φιλαρμονική, με τον Στέφανο Ψαραδάκο. Δημοτική Βιβλιοθήκη πρωτοστεγασμένη σε κτίριο της οδού Μεσολογγίου είχε αρχίσει να λειτουργεί από το 1980.

Μετά το 1992 ιδρύθηκε και συνεχίζει να λειτουργεί και το Χορευτικό Εργαστήρι.

Ο Αθλητικός Οργανισμός ανέπτυξε και αναπτύσσει ευρύτατα προγράμματα μαζικού αθλητισμού, σε ανοιχτούς και κλειστούς χώρους, με προβεβλημένη τη ρυθμική γυμναστική.

Στην ίδια περίοδο, τα ποδοσφαιρικά σωματεία δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Οι συνθήκες που έχουν δημιουργηθεί δεν τα ευνοούν. Σε αντιστάθμισμα, ο Όμιλος Φιλάθλων Νέας Ιωνίας, μετεξέλιξη της Αθλητικής Ενώσεως Νέας Ιωνίας, ανασυγκροτείται εκ βάθρων και αφήνοντας κατά μέρος το ποδόσφαιρο ασχολείται με επιτυχία με άλλα αθλήματα: το βόλεϊ, το μπάσκετ, το χάντμπολ, τη γυμναστική και την ποδηλασία. Η ποδηλασία ιδιαίτερα, μετά τη δεκαετία του '50 όπου εί-

χε φτάσει τη Νέα Ιωνία σε ζηλευτά επίπεδα, γνωρίζει πάλι μέσω του «ΟΦΝΙ» ημέρες δόξας. Οι ποδηλάτες της Νέας Ιωνίας ανακηρύσσονται Πανελληνιονίκες αλλά και εκπροσωπούν τη χώρα μας σε Πανευρωπαϊκά και Παγκόσμια Πρωταθλήματα.

Οι αθλητικοί χώροι ούτε επαρκούν, ούτε έχουν την αναγκαία υποδομή ακόμη και τώρα. Μόνη εξέλιξη η προσθήκη του Κλειστού Γυμναστηρίου στη «Συνοικία Ειρήνης».

Τα πολιτιστικά και προσφυγικά σωματεία αναπτύσσουν αξιόλογες πρωτοβουλίες και δραστηριότητες, ιδιαίτερα αυτά που έχουν ιδιόκτητους χώρους (Ιωνικός Σύνδεσμος, Ένωση Σπάρτης Μικράς Ασίας, Σωματείο Ινεπολιτών-Κασταμονιτών). Με τη Μεταπολίτευση «επανιδρύεται» ο Ιωνικός Σύνδεσμος. Στελέχη που τον λειτουργούσαν ως τότε, διαφωνώντας, επανιδρύουν την «Εστία Νέας Ιωνίας» ως σωματείο κοινωνικό και πολιτιστικό. Ο «Σύνδεσμος Αλαγιωτών», που έχει ιδρυθεί τη δεκαετία του '60, δραστηριοποιείται και εμφανίζεται στο προσκήνιο όπου δυναμικά ακόμη εμφανίζονται, ένα σωματείο που υπηρετεί κυρίως το περιβάλλον, ο «Φυσιολατρικός Όμιλος Νέας Ιωνίας» και ένα σωματείο που οργανώνει πρωτότυπες εκδηλώσεις στο προσκοπικό πνεύμα, η «Ένωση Παλαιών Προσκόπων Νέας Ιωνίας». Τα προβλήματα του εμπορικού κόσμου προβάλλει και υποστηρίζει ο «Εμπορικός Σύλλογος Νέας Ιωνίας», ένας εκ των πλέον δυναμικών εμπορικών συλλόγων της Ελλάδας. Μοναδικό εθnicoτοπικό σωματείο με αξιόλογη δράση, όχι προσφυγικό, είναι ο «Σύλλογος Κρητών Περισσού». Ιδρύονται για να υπηρετήσουν τη λαϊκή παράδοση: Παράρτημα του «Λυκείου των Ελληνίδων», το Κέντρο Αιγαιακών Λαογραφικών Μουσικολογικών Ερευνών (ΚΑΛΜΕ) και ο Σύλλογος Φίλων «Αλληλεγγύη».

Το Πάσχα του 1981 πεθαίνει στον Πύργο ένας εκ των μεγαλύτερων εκπροσώπων της Νεοτερικής Ποίησης στην Ελλάδα, ο Τάκης Σινόπουλος, κάτοικος του Περισσού επί 30 περίπου χρόνια. Ουσιαστικά ένας Νεοϊωνιώτης. Η προσφυγική κατοικία του χαρίζεται από τη γυναίκα του στο δήμο και εκεί οργανώνεται το «Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος». Την ίδια χρονιά στις βουλευτικές εκλογές έρχεται στην Κυβέρνηση το ΠΑΣΟΚ με τον Ανδρέα Παπανδρέου. Ο μέχρι τότε δημοτικός σύμβουλος Γιάννης Χαράλαμπος εκλέγεται βουλευτής. Είναι ο πρώτος Ιωνιώτης βουλευτής. Μετά θα γίνει και υπουργός.

Στις δημοτικές εκλογές του 1990 έχουμε μια ακόμη ανατροπή. Η παράταξη του Ηρακλή Γκότση χάνει τις εκλογές και τις κερδίζει η παράταξη του Πέτρου Μπουρδούκου που υποστηρίζεται από

το ΠΑΣΟΚ. Τα προβλήματα βέβαια εξακολουθούν να επιμένουν. Στην ανεργία και το κυκλοφοριακό προστίθεται και το πρόβλημα της καθαριότητας, του πρασίνου και της έλλειψης ελεύθερων χώρων. Μια ανάσα δίνει η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για μείωση του συντελεστή δόμησης από 2,8 σε 2,0 και ο ορισμός χρήσεων γης.

Στο χώρο της παιδείας υπάρχει θετική εξέλιξη καθώς ανεγείρονται πολλά νέα διδακτήρια, ιδιαίτερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (το 4ο Γυμνάσιο και 3ο Λύκειο στου Βείκου, το 5ο Γυμνάσιο και 2ο Λύκειο στην Ελευθερούπολη, τα Γυμνάσια, Λύκεια της Αλσούπολης και τελευταία το μεγάλο συγκρότημα Γυμνασίων-Λυκείων της Καλογρέζας που θεωρείται ένα από τα μεγαλύτερα και ωραιότερα της Αττικής). Μέσα σε μια 10ετία ουσιαστικά η διπλοβάρδια, που τόσο βασάνιζε τα παιδιά, καταργείται. Τα σχολεία αναπνέουν και αναπτύσσουν πολλά προγράμματα δημιουργικής απασχόλησης.

Ένας θεσμός που πρωτοεμφανίστηκε το 1982, τα Συνοικιακά Συμβούλια, αφού έδειξε μια ιδιαίτερη κινητικότητα τα 5-6 πρώτα χρόνια ως θεσμός αποκέντρωσης, σιγά-σιγά παρήκμασε και ουσιαστικά καταργήθηκε στα μέσα της δεκαετίας του '90 λόγω της συρρίκνωσης των αρμοδιοτήτων τους και της έλλειψης ενδιαφέροντος των πολιτών. Στη Νέα Ιωνία είχαμε συνοικιακά συμβούλια σε κάθε συνοικία: Ιστορικό Κέντρο, Ειρήνη, Ελευθερούπολη, Ινέπολη, Καλογρέζα, Αλσούπολη, Σαφράμπολη, Νεάπολη, Κομμάτι Λαζάρου, Περισσός. Από τα συνοικιακά συμβούλια προήλθαν αξιόλογα στελέχη που αργότερα έγιναν δημοτικοί σύμβουλοι, νομαρχιακοί σύμβουλοι, ή προωθήθηκαν στην πολιτική.

Μετά το 1990 και την κατάρρευση της ΕΣΣΔ χιλιάδες οικονομικοί μετανάστες έφτασαν στην Ελλάδα και βέβαια και στη Νέα Ιωνία, δίνοντας ένα καινούργιο στίγμα στην πολιτεία. Γειτονιές ολόκληρες, ιδιαίτερα στην Ελευθερούπολη και στο Ιστορικό Κέντρο, έχασαν τους παλιούς πρόσφυγες κατοίκους τους και απέκτησαν καινούργιους. Υπολογίζονται σήμερα σε 2.000 και περισσότερους ίσως, οι οικονομικοί μετανάστες από τις χώρες της τέως ΕΣΣΔ, την Αλβανία, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και το Πακιστάν.

Η Νέα Ιωνία εξελίσσεται καθώς την πλήττει το δημογραφικό πρόβλημα. Ο πληθυσμός της παραμένει στάσιμος. Ουσιαστικά μειωνόμενος. Ιδιαίτερα στις παιδικές ηλικίες. Μόνο 62.000 κάτοι-

και στην απογραφή του 1991 και 66.000 κάτοικοι στην απογραφή του 2001. Αρχίζει να δίνει την εντύπωση μιας πολυπολιτισμικής κοινότητας με έκδηλα τα χαρακτηριστικά της παρουσίας άλλων εθνοτήτων και άλλων θρησκειών.

Την Παρασκευή 14 Φεβρουαρίου 1992 φεύγει από τη ζωή ο πρώτος Μητροπολίτης Νέας Ιωνίας και Φιλαδελφείας, Τιμόθεος. Ο ενταφιασμός του γίνεται πίσω από το Ιερό Βήμα των Αγίων Αναργύρων, δίπλα στο θεμελιωτή της Νέας Ιωνίας και ιδρυτή του Ναού, Παπαϊωακείμ και στο Μητροπολίτη Πατάρων Μελέτιο.

Ωστόσο εκλεγεί ο νέος Μητροπολίτης, κι αυτός ήταν ο έως τότε Πρωτοσύγκελος Κωνσταντίνος Φαραντάτος, τοποτηρητής θα είναι ο αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ ο οποίος μάλιστα και θα παραστεί στις εκδηλώσεις που θα οργανώσει ο δήμος σε συνεργασία με τα προσφυγικά σωματεία για τα 70χρονα της Μικρασιατικής Καταστροφής, την Κυριακή 11 Οκτωβρίου 1992. Ο νέος Μητροπολίτης, ο Σεβασμιότατος Κωνσταντίνος, θα εγκατασταθεί ύστερα από θερμή υποδοχή στην είσοδο της πόλεως ως νέος Μητροπολίτης τον Ιούνιο του 1994.

Στο χώρο της Υγείας, την ίδια χρονιά, παρουσιάζονται σημαντικές εξελίξεις. Εγκαινιάζονται οι νέες πτέρυγες του νοσοκομείου «Αγία Όλγα» ύστερα από τη μεγάλη δωρεά της Αλίκης Περωτή-Κωνσταντοπούλου από τον τότε πρωθυπουργό Κωνσταντίνο Μητσοτάκη. Το παλιό νοσοκομείο με τα πολλά προβλήματα και τις τεράστιες ελλείψεις μετατρέπεται σε ένα από τα μεγαλύτερα και πιο σύγχρονα νοσοκομεία της Ελλάδας. Και παίρνει τον τίτλο: «Κωνσταντοπούλειο Νοσοκομείο Νέας Ιωνίας-Αγία Όλγα».

Την Παρασκευή 14 Οκτωβρίου 1994, δυο μέρες πριν από τις δημοτικές εκλογές, ξεσπά στην Αττική μια πρωτοφανής καταιγίδα, η οποία πλήττει περισσότερο τη Νέα Ιωνία. Πλημμυρίζει για άλλη μια φορά ο Ποδονίφτης, αν και σκεπασμένος στο μεγαλύτερο μέρος του, γιατί έχει πρόβλημα στη διατομή του αγωγού στο σημείο που προσεγγίζει την Ηρακλείου.

Τα αποτελέσματα είναι τρομερά. Υπάρχουν 2 νεκροί στην Ηρακλείου καθώς τα νερά πέφτοντας με ορμή υπερπηδούν τη γέφυρα και κατακλύζουν τα απέναντι σπίτια. Εκατοντάδες σπίτια, μαγαζιά αλλά και βιοτεχνίες και βιομηχανίες, κατά μήκος του Ποδονίφτη από την Καλογρέζα έως τη Συνοικία Ειρήνης παθαίνουν τεράστιες ζημιές. Ολόκληρη η είσοδος της πόλης ανασκάπτεται. Χώροι από το

«Σπίτι του Λαού» στον Περισσό γεμάτοι με αρχαιολογικό υλικό του ΚΚΕ καταστρέφονται. 200 αυτοκίνητα πέφτουν στις τάφρους που έχουν σχηματιστεί ή παρασύρονται από το ποτάμι.

Στη Νέα Ιωνία επί ημέρες έχουν εγκατασταθεί τα συνεργεία της τηλεόρασης και τα δελτία ειδήσεων ασχολούνται συνεχώς με τα αποτελέσματα των πλημμύρων. Στα μέσα της δεκαετίας του '90 η δημοτική αρχή αποφασίζει να αντιμετωπίσει με δενδροφυτεύσεις το πρόβλημα της περιοχής του Βείκου. Προκαλούνται αντιδράσεις από τους φερόμενους ως ιδιοκτήτες και ο δήμαρχος Π. Μπουρδούκος συλλαμβάνεται και φυλακίζεται.

Η προσπάθεια συνεχίζεται. Ευοδώνεται με την κατεδάφιση των αυθαιρέτων στο τμήμα πάνω από τη λεωφόρο Βείκου.

Στα 1998 καινούργια ανατροπή στα δημοτικά πράγματα. Ο Πέτρος Μπουρδούκος χάνει τις εκλογές και ύστερα από 20 χρόνων αγώνα, ο παλαίμαχος των δημοτικών εκλογών, Γιώργος Περτσεμλίδης γίνεται δήμαρχος Νέας Ιωνίας.

9 Σεπτέμβρη 1999! Ο εγκέλαδος ξαναχτυπά. Μετά το μεγάλο σεισμό των Αλκυονίδων το 1980 η Αθήνα σείεται πάλι συθέμελα από έναν ακόμη φονικότερο και καταστρεπτικότερο σεισμό, ο οποίος μάλιστα έχει ως επίκεντρο την Πάρνηθα!

Επί ημέρες η ζωή στο λεκανοπέδιο, ιδιαίτερα όμως στα βορειοδυτικά προάστια (Ανω Λιόσια, Μενίδι, Μεταμόρφωση, Νέα Φιλαδέλφεια, Νέα Ιωνία) είναι γεμάτη αγωνία. Έχουν καταρρεύσει εργοστάσια και πολυκατοικίες. Οι νεκροί είναι περίπου 200. Χιλιάδες σπίτια έχουν υποστεί ζημιές. Οι κάτοικοι ξενοχτούν στο ύπαιθρο. Η Νέα Ιωνία μέσα από αυτόν τον χαλασμό είναι η λιγότερο λαβωμένη. Κατ' αρχήν δεν υπάρχει κανένας νεκρός. Καμιά ολική κατάρρευση. Τα παλιά προσφυγικά σπίτια, που πολλοί πίστευαν ότι θα κατέρρεαν σαν χαρτόκουτα, άντεξαν. Βέβαια εκατοντάδες σπίτια χαρακτηρίστηκαν ως επικίνδυνα ενώ πολλοί κάτοικοι επί μήνες διέμεναν σε σκηνές στο γήπεδο, στο Παναιτώλιο, στο Αδριάνειο, και σε άλλους ανοιχτούς χώρους. Τελικά, όταν αποσύρθηκαν οι σκηνές, μερικές δεκάδες σειμοπαθείς τοποθετήθηκαν σε κοντέινερς απέναντι από το σταθμό του Περισσού.

Στα προσφυγικά σωματεία παρουσιάζεται κινητικότητα. Η Ένωση Σπάρτης Μικράς Ασίας προσκαλεί τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο να αγιάσει εκκλησίες στη Σπάρτη Πισιδίας και μετά στις 29 Σεπτέμβρη 2002 να έρθει στη στέγη της προκειμένου να τον ονομάσει Μεγά-

λο Ευεργέτη. Στον Οικουμενικό Πατριάρχη, που συνοδεύεται από τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. Χριστόδουλο και την Ιερά Σύνοδο, επιφυλάσσεται από την Ιερά Μητρόπολη Νέας Ιωνίας, το Δήμο και το λαό της πόλης μεγάλη υποδοχή.

Ο Σύνδεσμος Αλαγιωτών ενεργεί και επιτυγχάνει να υπάρξουν συνεχείς ανταλλαγές με το Δήμο της Alanya στην Τουρκία με τελικό σκοπό την αδελφοποίηση των δύο δήμων (έτη 2001-03).

Είχαν προηγηθεί επί δημορχιών Γκότση και Μπουρδούκου αδελφοποιήσεις με τις πόλεις Πόπρακτ Τσεχοσλοβακίας και Μαρτίνα Φράνκα Ιταλίας. Τώρα, όμως, επί δημορχείας Περτσεμλίδη η ενέργεια της αδελφοποίησης με την Alanya είχε έναν άλλο συμβολισμό και περιεχόμενο.

Το 1997 παραδίδεται αναπαλαιωμένο στην Αλσούπολη, το Παναιτώλιο. Ένας χώρος πολιτισμού, εξαιρετικά προσεγμένος, που τόσο είχε ανάγκη η Νέα Ιωνία.

Μια ακόμη σημαντική αναπαλαίωση με σεβασμό στην αρχική μορφή, είναι αυτή που γίνεται το 2001 στο 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας το οποίο είχε υποστεί πολύ μεγάλες ζημιές από το σεισμό του 1999. Έχουν ήδη παραδοθεί χώροι πολιτισμού στο Ο.Τ. 150 στην Ελευθερούπολη όπου κατεδαφίστηκαν παλιά εργοστάσια της Ελληνικής Ταπητουργίας.

Σήμερα προς την ολοκλήρωσή τους βαίνουν και οι εργασίες εκ βάθρων αναπαλαίωσης του ιστορικού κινηματογράφου «Αστήρ» ο οποίος είχε περιέλθει στο Δήμο από το 1994.

Το 2001 η Νέα Ιωνία ονομάζεται «Ολυμπιακός Δήμος». Το εργοστάσιο «Μουταλάσκη» παραχωρείται στον Οργανισμό «ΑΘΗΝΑ 2004». Ακολουθούν κατεδαφίσεις κτιρίων, αναπαλαιώσεις άλλων, προσθήκες και ανεγέρσεις νέων, με σύγχρονες εγκαταστάσεις αφού η Νέα Ιωνία είναι πλέον η έδρα των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004.

Στην απογραφή του 2001 η Νέα Ιωνία εμφανίζεται να έχει 66.000 κατοίκους. Ο αριθμός αυτός ίσως δεν είναι απολύτως πραγματικός, γιατί ασφαλώς περισσότεροι κάτοικοι μένουν στη Νέα Ιωνία. Πάντως έτσι και αλλιώς αυτός ο αριθμός είναι ενδεικτικός του δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η πόλη.

Τον Ιούνιο του 2002 ο Γεώργιος Περτσεμλίδης παραιτείται από τη θέση του δημάρχου λόγω ασθeneίας και τον αντικαθιστά ο Ανδρέας Καφετζής.

Στις δημοτικές εκλογές του 2002 ο Γιάννης Χαραλάμπους, τέως βουλευτής και υπουργός, θα

κερδίσει και όταν το 2003 θα κληθεί να αναπληρώσει τον αποθανόντα βουλευτή Ευάγγελο Γιαννόπουλο θα δηλώσει ότι επιθυμεί να παραμείνει στη θέση του Δημάρχου.

Τις εξελίξεις στα τοπικά πράγματα, όλα αυτά τα χρόνια, παρακολουθούν και προβάλλουν πιο δυναμικά τοπικά φύλλα: η «Ιωνική» του Γιάννη Πλαχούρη, η «Πληροφορία» των Μαγκαναδέλλη-Ιωάννου-Λάμπρου, η «Νέα Ιωνία» του Νικολάου, διάφορα φύλλα του Γιάννη Βέλη και περιοδικές εκδόσεις που έχουν όμως μικρή διάρκεια ζωής. Η εφημερίδα «Χ-Τύπος» του Αντώνη Κατωπόδη είναι η μόνη εβδομαδιαία εφημερίδα στη Νέα Ιωνία που συνεχίζει να κυκλοφορεί από το 1997. Υπάρχει και ένα πολύ σημαντικό λογοτεχνικό περιοδικό. Είναι το «Λυχνάρι» του Ιωνικού Συνδέσμου με την πρωτότυπη θεματολογία του και το πλήθος των συνεργατών του. Μια ετήσια έκδοση με την παρουσίαση των δρωμένων σε συλλόγους και φορείς και ειδικά αφιερώματα, που εκδίδεται στα τελευταία πέντε χρόνια, είναι το «Πανόραμα» του Β. Μαγκαναδέλλη.

Τελειώνοντας μια παραδοχή! Η μεγάλη περιήλψη στη γραφή δεν μπόρεσε να δώσει σωστά την παρουσία στην ιστορία της πόλης ανθρώπων της Τέχνης και του Πνεύματος.

Έστω και εδώ θα έπρεπε ν' αναφερθούν κάποια πολύ σημαντικά ονόματα, που ξεπέρασαν τα σύνορα της πολιτείας, πέραν εκείνων που με τον έναν ή τον άλλο τρόπο αναφέρθηκαν. Ενωώ βέβαια τους ποιητές: Γιώργο Γεραλή, Δημήτρη Δούκαρη, Νίκο Καμβύση, Χρίστο Ρουμελιωτάκη, Βάσο Μπατζόγλου, Βασίλη Στεριάδη, Τάσο Γαλάτη, Γιάννη Πλαχούρη, τους συγγραφείς: Νίκο Μηλιώρη, Βάσο Βογιατζόγλου, Νίτσα Παραρά-Ευτυχίδου, τους ζωγράφους: Χρήστο Καμπούρογλου, Νίκο Κακαδιάρη, Παρασκευά Πασιρόγλου, Νίκο Βουλγαρέλη, Χρύσα Βουδούρογλου, Χρήστο Χρηστίδη, Μάκη Λυκούδη, Νίκο Μπέτο, Φώτη Κώτσινα, Χαρίλαο Κουτσούρη, Ε. Μυρσειώτη, τους μουσικούς: Μιχάλη Σουγιούλ, Ακη Σμυρναίο και Στάθη Ουλκέρογλου και τόσους άλλους...

Χάρης Σαπουντζάκης

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Η ονομασία «Ποδαράδες» οφείλεται, κατά την κρατούσα άποψη, στο όνομα της Βυζαντινής οικογένειας των Πλατυπόδων ή Ποδάρων που κατείχε την περιοχή. Κατά μία δεύτερη σοβαρή εκδοχή, οι στήλες του Αδριάνειου Υδραγωγείου, που από το λαό ονομάζονταν «ποδάρες», μπορεί να ήταν αυτές που έδωσαν το όνομα στην περιοχή.

2. Ο χείμαρρος Ποδονίφτης είναι ο γνωστός από την αρχαιότητα παραπόταμος του Κηφισού, ο Περός, που πηγάζει από την Πεντέλη και διερχόμενος από το Χαλάνδρι και το Μαρούσι, διασχίζει τη Νέα Ιωνία από Α προς Δ δημιουργώντας μια λεκάνη στο ύψος του νοσοκομείου Αγία Όλγα. Το όνομα Ποδονίφτης πρέπει να δόθηκε στο χείμαρρο πριν από την επανάσταση του '21 από την περιπαιχτική διάθεση των Αθηναίων που έλεγαν γι' αυτόν ότι περνώντας τον κανείς ίσα-ίσα που ... νίβει τα πόδια του.
3. Ο Ερρίκος Μορκεντάου, ως πρεσβευτής των ΗΠΑ στην Κωνσταντινούπολη, αρχές του 1900, είχε σημαντικά βοηθήσει τους Έλληνες, όταν εξορίζονταν ή καταδικάζονταν από τους Τούρκους. Μαζί με τον άλλο Αμερικανό, τον πρόξενο στη Σμύρνη κατά την καταστροφή, Τζορτζ Χόρτον, ήταν αποδεδειγμένα φιλέλληνες οι οποίοι και με λόγια αλλά και με πράξεις απέδειξαν την αγάπη τους.
4. Η Καλογρέζα ως αυτόνομος οικισμός υπήρχε από πολύ παλιά. Το όνομά της, πάντα κατά την επικρατούσα εκδοχή, το οφείλει στην «καλογραία Αγία Φιλοθέη», η οποία είχε οικογενειακά κτήματα στην περιοχή.
5. Το όνομα Άγιοι Ανάργυροι δεν οφείλεται στη μικρή εκκλησία των Αγίων Αναργύρων στη Σπάρτη Πισιδίας αλλά στην πρώτη εικόνα που προσκομίστηκε στην εκκλησία-παράγκα, αυτή των Αγίων Αναργύρων. Ο Παπαϊωακείμ εύστοχα παρατήρησε ότι ήταν κάτι σημαδιακό γιατί και οι πρόσφυγες ήταν τότε «ανάργυροι», γυμνοί και πένητες.
6. Το Ελληνικό Σχολείο ήταν ένας τύπος σχολείου μεταξύ δημοτικού και γυμνασίου. Το έλεγαν αλλιώς και Σχολαρχείο. Αρχικά και μέχρι να λειτουργήσει Γυμνάσιο στη Νέα Ιωνία λειτουργούσε αυτό το Ελληνικό Σχολείο.
7. Οι πρώτοι κινηματογράφοι της Νέας Ιωνίας ήταν οι «Ηνωμένες Πολιτείες» και το «Κάπρις», απέναντι ο ένας από τον άλλον, μεταξύ Ηρακλείου και Δαρδανελίων. Πολύ γρήγορα τους αντικατέστησαν ο «Αστήρ» στην οδό Ασκληπιού και ο «Κρόνος» στην οδό Καρολίδου.
8. Η 15η Μαρτίου, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου Νέας Ιωνίας το 1982, ανακηρύχθηκε ως τοπική εθνική εορτή. Έτσι καθώς είχαν ολοκληρωθεί οι εργασίες του ηρώου των αγωνιστών του Μπλόκου, άρχισαν να γίνονται και κανονικά πλέον οι εκδηλώσεις μνήμης και τιμής από το δήμο και τις αντιστασιακές οργανώσεις. Μέχρι τότε τα μνημόσυνα γίνονταν από τις οικογένειες των νεκρών μέσα σε κλίμα εντάσεων, διωγμών και απαγορεύσεων από την αστυνομία.
9. Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου στα 50χρονα από το θάνατο του ποιητή εξέδωσε ένα δίτομο έργο με τα Άπαντά του.
10. Είναι πραγματικά λυπηρό να μην υπάρχει κατάλογος πεσόντων. Η εφημερίδα «Θάρρος» παρουσίασε την ημέρα της εκδήλωσης έναν κατάλογο με 52 πεσόντες χωρίς όμως να αναφέρονται βαθμοί που είχαν στο στρατό ή οι τόποι που σκοτώθηκαν. Αφότου το 1984 κατασκευάστηκε στην οδό Κηφισού το λεγόμενο «Ηρώ των Μικρασιατών» με την ανάγλυφη σύνθεση του γλύπτη Γ. Χουλιανά, για μερικά χρόνια έπαψε η «πλατεία της Μάνας» να λειτουργεί ως ηρώο. Με τα έργα του Ποδονίφτη (1995) το μνημείο ανασκαφτηκε και το γλυπτό αποσύρθηκε, χωρίς να επιστρέψει στη θέση του. Έτσι, από το 1995 έως σήμερα, εξακολουθεί ως ηρώο της πόλης να θεωρείται ο χώρος στην «πλατεία της Μάνας».

ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΕΣ ΠΑΤΡΙΔΕΣ

ΔΕΗΣΗ

Πνεύμα του πόνου, που οι θλιμμένοι αγώνες
σε υψώνανε στων αιώνων τους αιώνες
κ' ευδόκησες ν' αστράφουνε οι κορώνες,
των αδυνάτων άστρα.

Πνεύμα πανάγαθο, από της αβύσσου
του Δίκαιου που χαράζει η δύναμή σου
κι ως τρικυμιά ανοιξιάτικη η ορμή σου
βροντάει στα κάστρα.

Κύριε, που εφύσηξες στου οχτρού τα μάτια,
αφιόνι, να χαθεί στα μονοπάτια
της δικαιοσύνης σου, και τα παλάτια
του 'ριξες κάτω,

Κ' είδες η Γη Δόξα ν' αναδίνει
του αγώνα σου ιερή, και τη γαλήνη
μας χάρισες, η αγνή θωριά που χύνει
του άγιου θανάτου.

Άκου τους λαούς που βοάν σαν τα μελίτσια
και πνίγουνε στον ύμνο σου τη λύσσα
του οχτρού, κ' είν' οι δέησές τους κυπαρίτσια
στη θεία τους θλίψη.

Άκου πώς βογκούν γιορτερά οι καμπάνες,
άκου πώς χύνονται βαθιοί οι παιάνες,
άκου πώς κλαιν' και σ' ευλογάνε οι μάνες,
άκου απ' τα ύψη.

Άκου απ' τον Άθω, άκου απ' τον Όλυμπο, άκου
από τα κορφοβούνια κι απ' του λάκκου
τα βύθη, από το σκούσμα του κοράκου,
που τρώει ψοφίμι.

Άκου απ' τα πέλαα, που βαθιά ανασαίνουν
τα νέα νησιά, απ' το σεισμό σου βγαίνουν
και στα καράβια σου τη δόξα δένουν
πλώρα και πρύμη.

Από τη Σαμοθράκη σου, που η Νίκη
ρίχνει κραυγή και αχώ στη Σαλονίκη
κ' έχει η βοή της την ιερή σου φρίκη,
του Δίκαιου μάνα.

Άκου κ' ευλόγα, ως στάχια γείραμε όλοι
στο μεγάλο, άξαφνό σου δροσοβόλι.
Κατέβα, Δίκαιε, σάλεψε στην Πόλη,
κάνε ν' ακούσουμε, ν' ακούσουμε όλοι,
και της Άγια-Σοφιάς σου την καμπάνα!

Άγγελος Σικελιανός

*Σμύρνη, το Παρίσι της Ανατολής. Έτσι αποκαλούσαν οι περιηγητές την όμορφη πόλη της αρχαίας Ιωνίας.
Εδώ η Λέσχη των κυνηγών, ένα από τα επιβλητικά αρχιτεκτονικά κτίρια.*

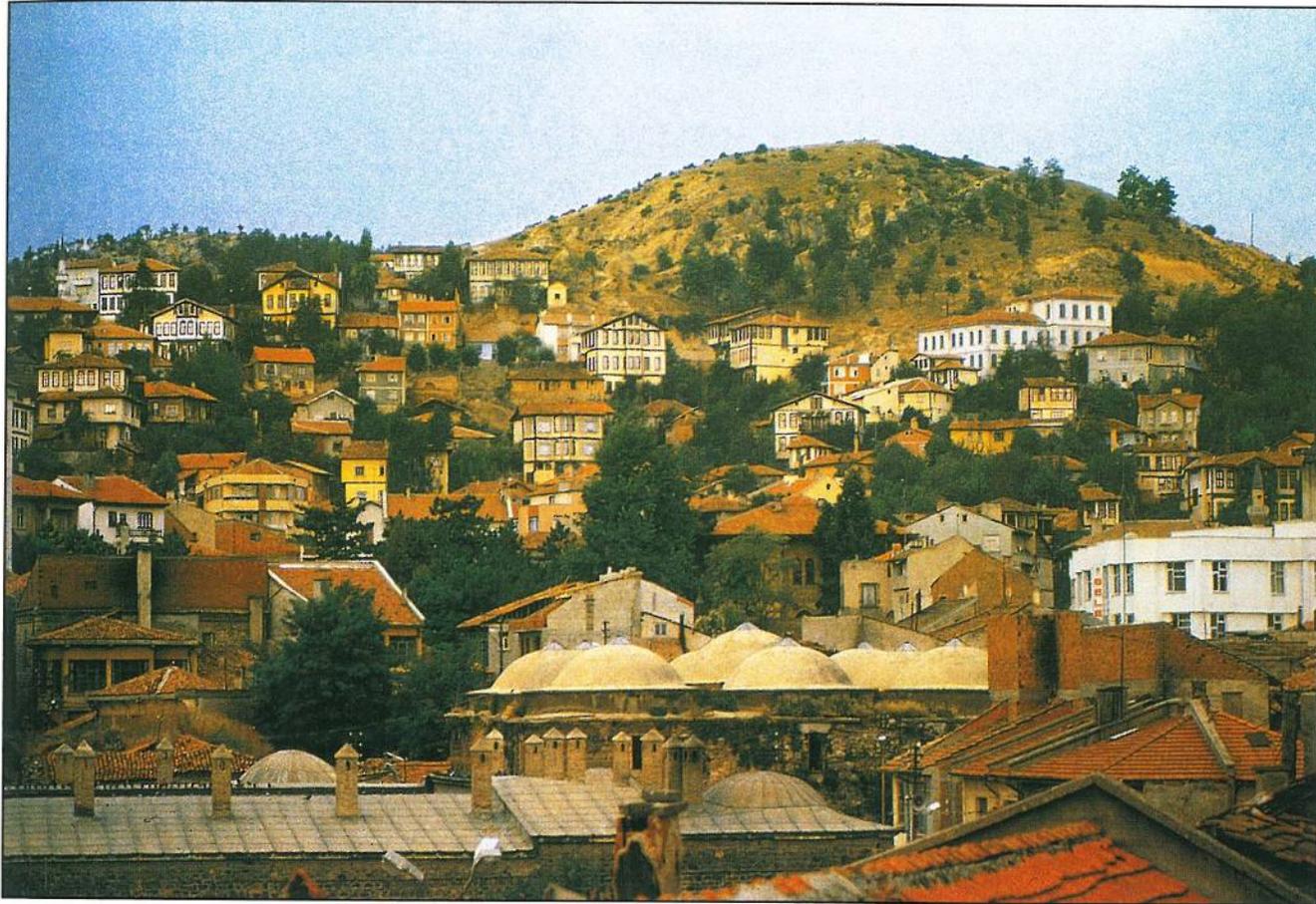
*Το Κορδελιό. Ένα από τα πιο όμορφα προάστια της Σμύρνης. Η ζωή έσφουζε, ο ελληνισμός δημιουργούσε.
Τίποτα δε μαρτυρούσε την επερχόμενη τραγωδία της καταστροφής.*

*2 Μαΐου 1919. Η αποβίβαση του Ελληνικού στρατού στη Σμύρνη.
Αρχές και λαός υποδέχονται, με δάκρυα στα μάτια, τους ελευθερωτές.*

*1887. Κασταμονή. Με λαμπρότητα και επισιμότητα έγινε η θεμελίωση του πρώτου Σχολείου.
Πάνω απ' όλα προείχε η Παιδεία, ο μεγάλος καημός του Ελληνισμού.*

*Η αλυσμόνητη Κασταμονή, η πολιτεία των εμπόρων Ελλήνων,
σε σύγχρονη φωτογραφία.*

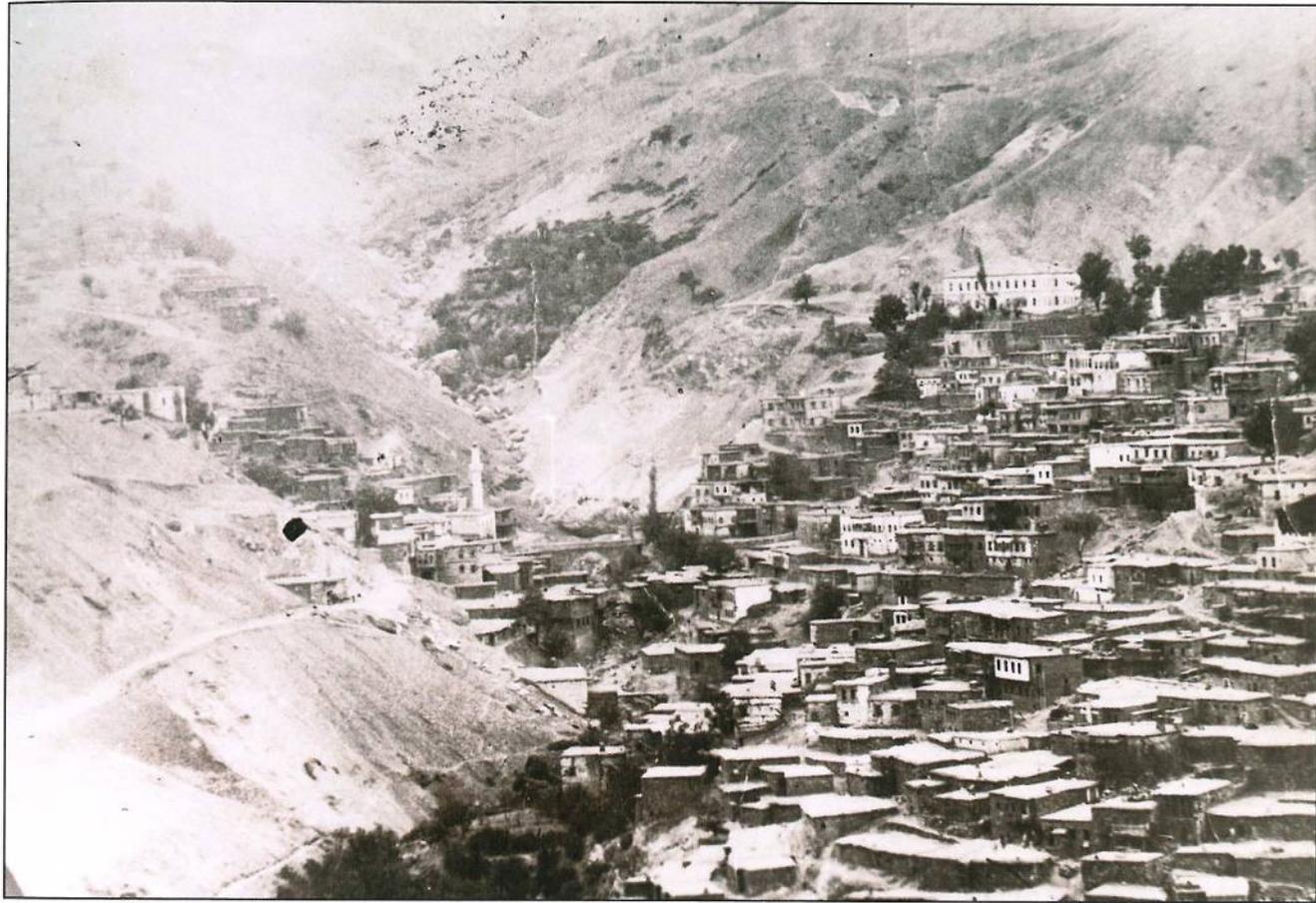
*Η θαλασσόβρεχτη Αλάγια, η γενέτειρα γη των Ελλήνων νοικοκυραίων.
Αποψη της ελληνικής συνοικίας.*

*Αλάγια. Η οικογένεια Κωνσταντή Κυπραίου.
Τρεις γενιές κάτω από την ίδια στοργική στέγη.*

Αλάγια: Ο Ιερός Ναός του Αγίου Γεωργίου όπως σώζεται σήμερα.

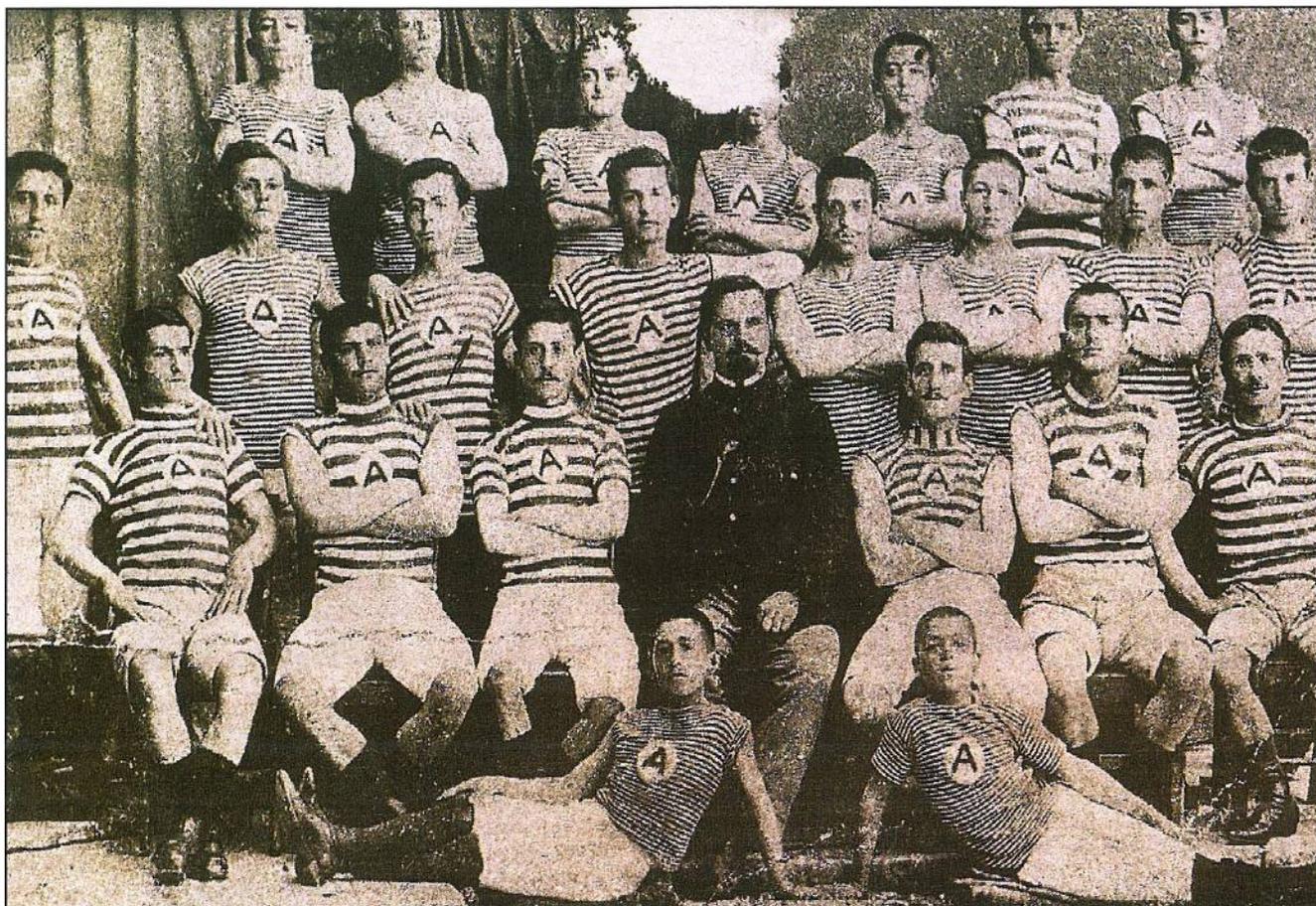
Τα Αργανα. Μια άλλη κοιτίδα του πανάρχαιου Ελληνισμού της Μικράς Ασίας.

*Το Παρθεναγωγείο του Αϊβαλιού με τις δασκάλες και τους δασκάλους.
Πρώτος από αριστερά ο Φώτης Κόντογλου.*

*Αϊβαλί. Οι ελληνικές Κυδωνίες, ιδρύθηκαν το 16ο αιώνα από Λέσβιους.
Σε σημερινή φωτογραφία. Διακρίνονται δύο ναοί.*

*Ο Αθλητισμός ήταν μέρος της ζωής των Μικρασιατών. Κάθε πόλη είχε την ομάδα της.
Στη φωτογραφία ο Γυμναστικός Όμιλος του Ζιντζίντερε.*

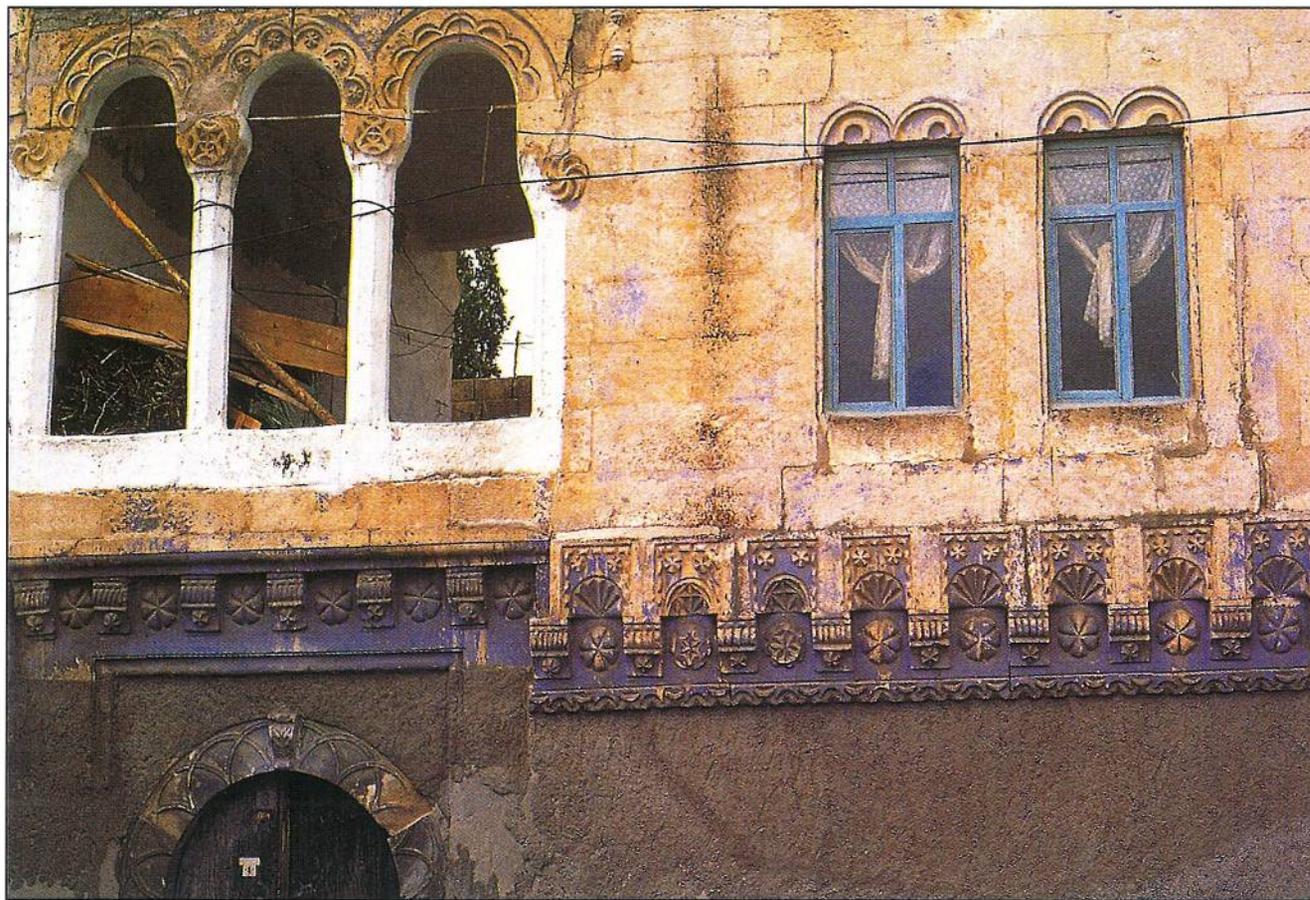
*Η φημισμένη Σπάρτη με τους άρχοντες ταπητουργούς και την ανθούσα οικονομία.
Στη φωτογραφία κοπέλες δουλεύουν χαλί.*

*Έντονη ακόμα η παρουσία της ελληνικής ψυχής στην αλησμόνητη Σπάρτη.
Σπίτια και εκκλησίες την θυμίζουν καθημερινά. Εδώ ο Ναός των Εισοδίων της Θεοτόκου.*

Ινέπολη. Το οργιαστικό πράσινο και οι πεντακάθαρες παραλίες της, συνεχίζουν, από τα χρόνια των Ελλήνων, να δίνουν ζωή.

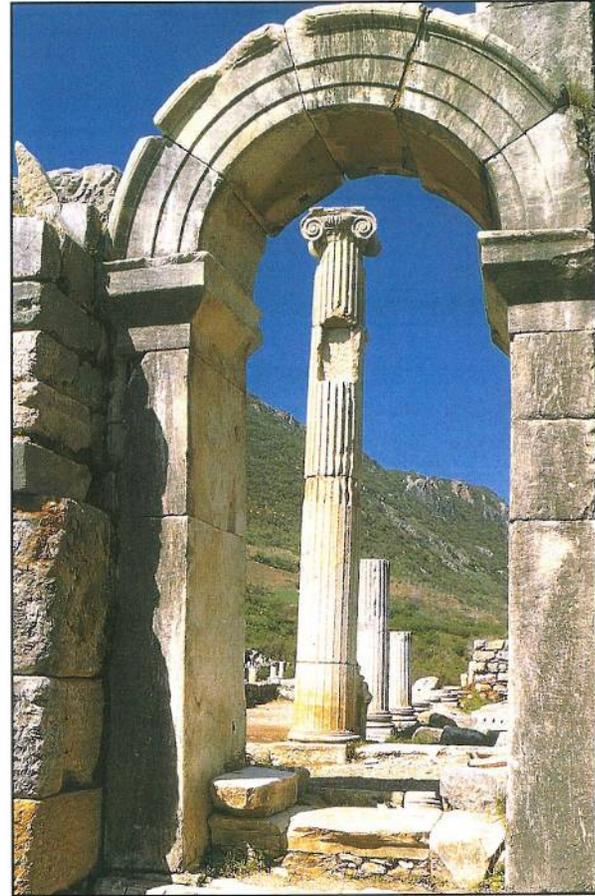
*Η Σινασσός. Η πόλη με τα χίλια όμορφα πρόσωπα.
Δείγμα της απaráμιλλης λαϊκής αρχιτεκτονικής.*

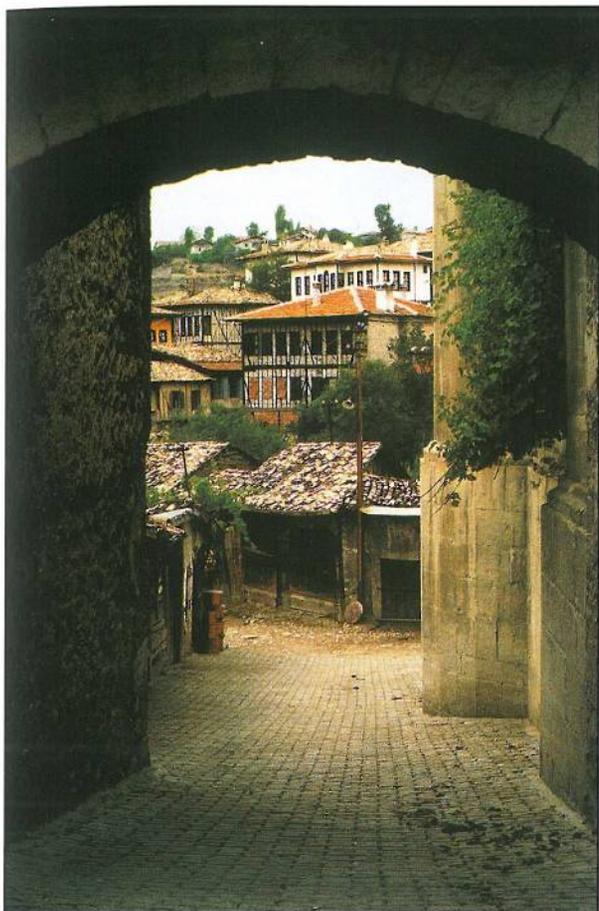
*Το Προκόπι, η πόλη των πιστών χριστιανών, κρατεί αμείωτο το ενδιαφέρον του περαστικού.
Μια από τις όμορφες γειτονιές όπως σώζεται σήμερα.*

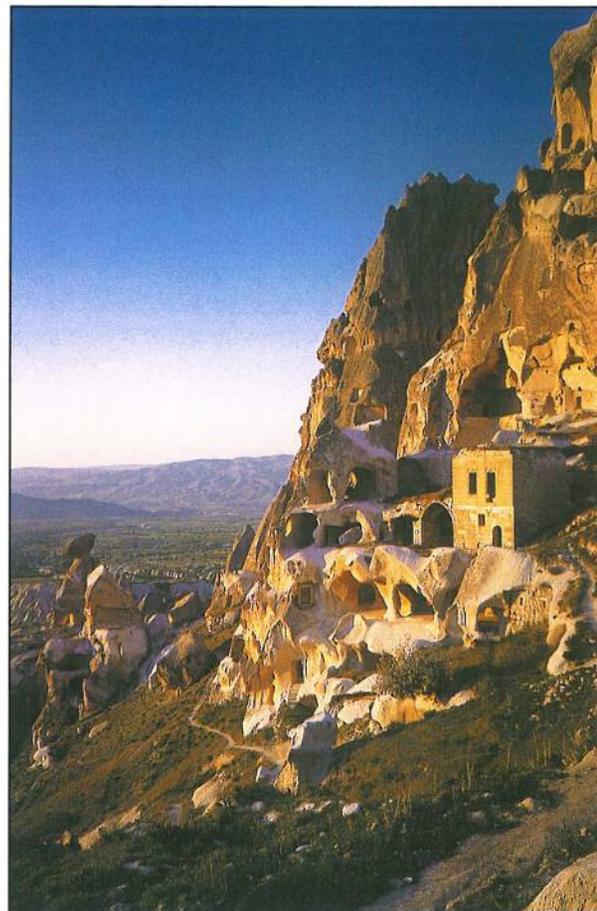
*Βουρλά.
Η είσοδος του Ελληνικού Σχολείου.*

*Εφεσος.
Από την Αρχαιότητα εδώ χτυπά η ελληνική καρδιά.*

*Σαφράμπολη.
«Κομμάτι» από τη σημερινή πόλη.*

*Καππαδοκία.
Τα περίφημα λαξευτά Μοναστήρια.*

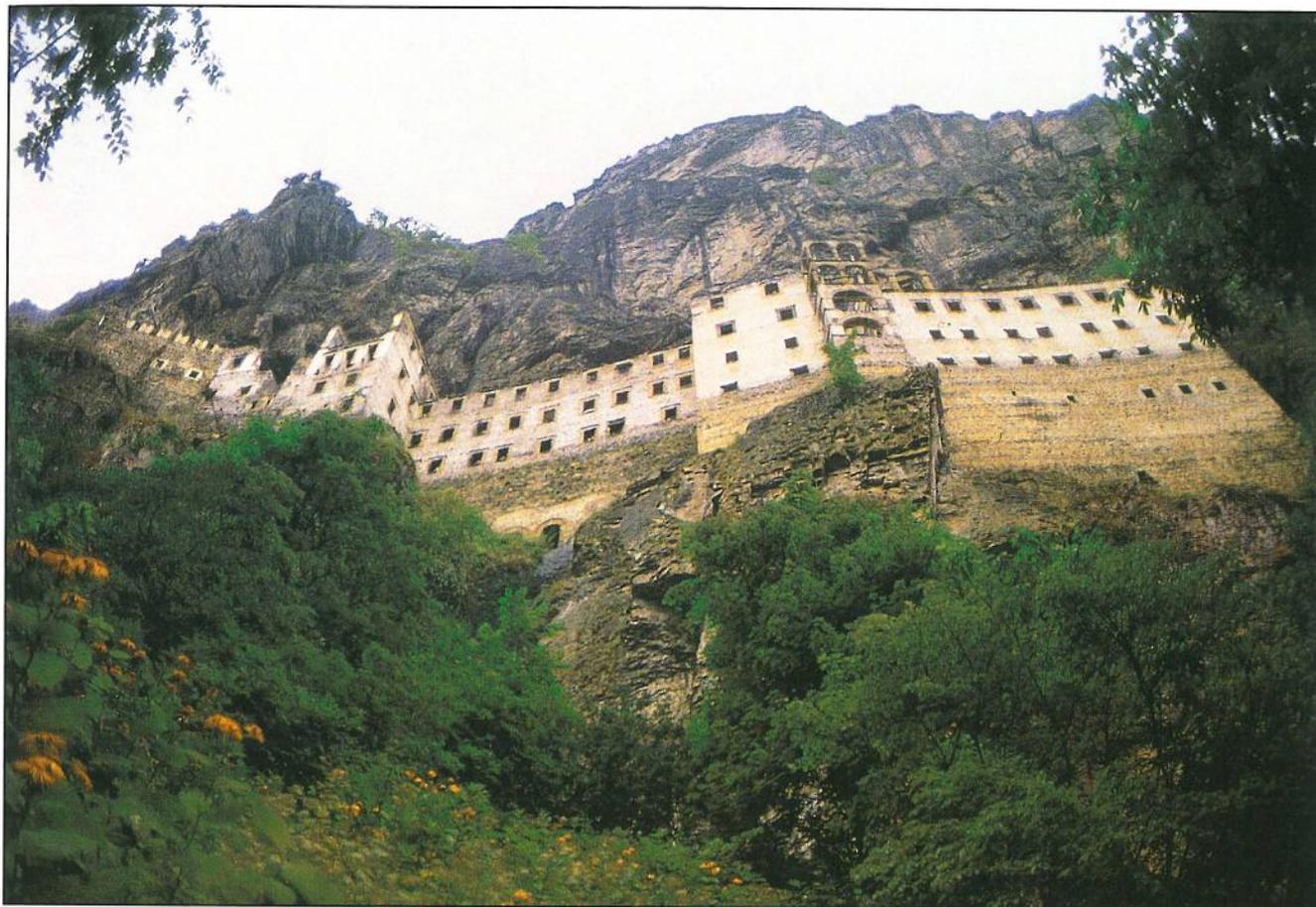
*Σινώπη. Κάστρο και φρούριο του Βυζαντίου.
Τωρινή φωτογραφία.*

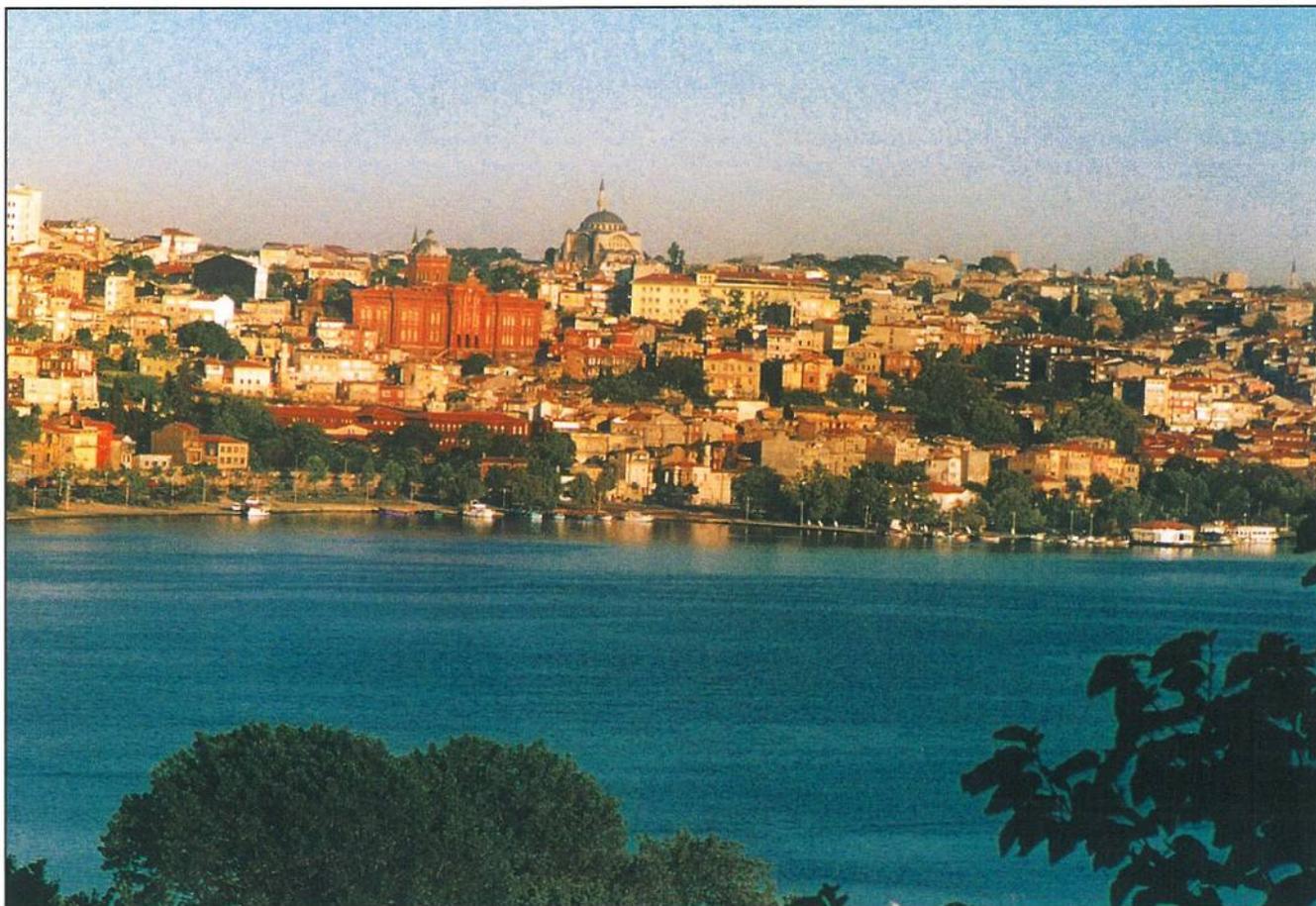
*Τραπεζούντα, γη αλησμόνητη των Κομνηνών.
Δεσπόζει, αριστερά, ο καθεδρικός ναός των Ελλήνων.*

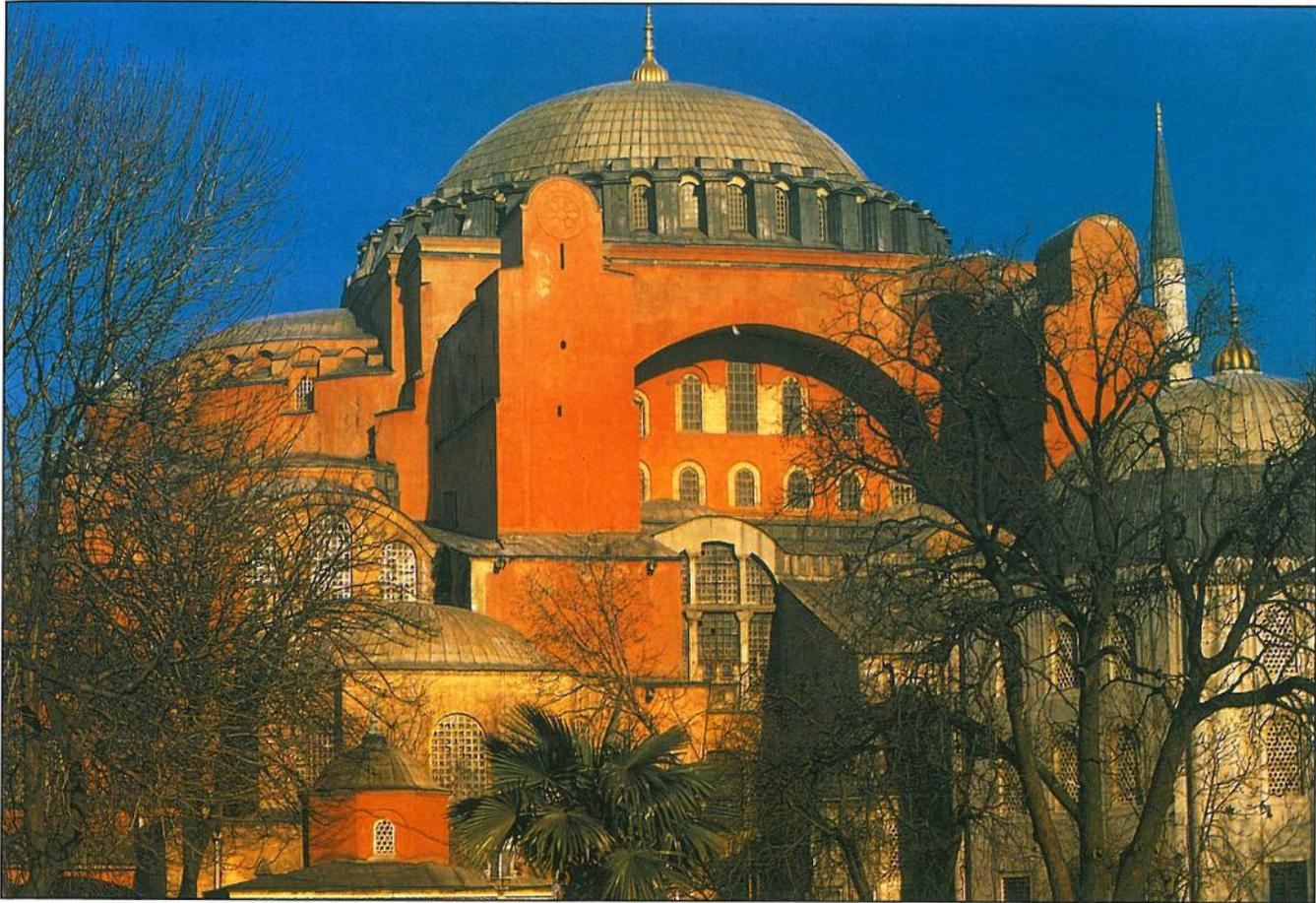
*Τραπεζούντα.
Η Μονή της Αγίας Σοφίας, όπως σώζεται σήμερα.*

*Τραπεζούντα.
Η ιστορική Μονή της Παναγίας Σουμελά.*

*Κωνσταντινούπολη.
Η Μεγάλη του Γένους Σχολή.*

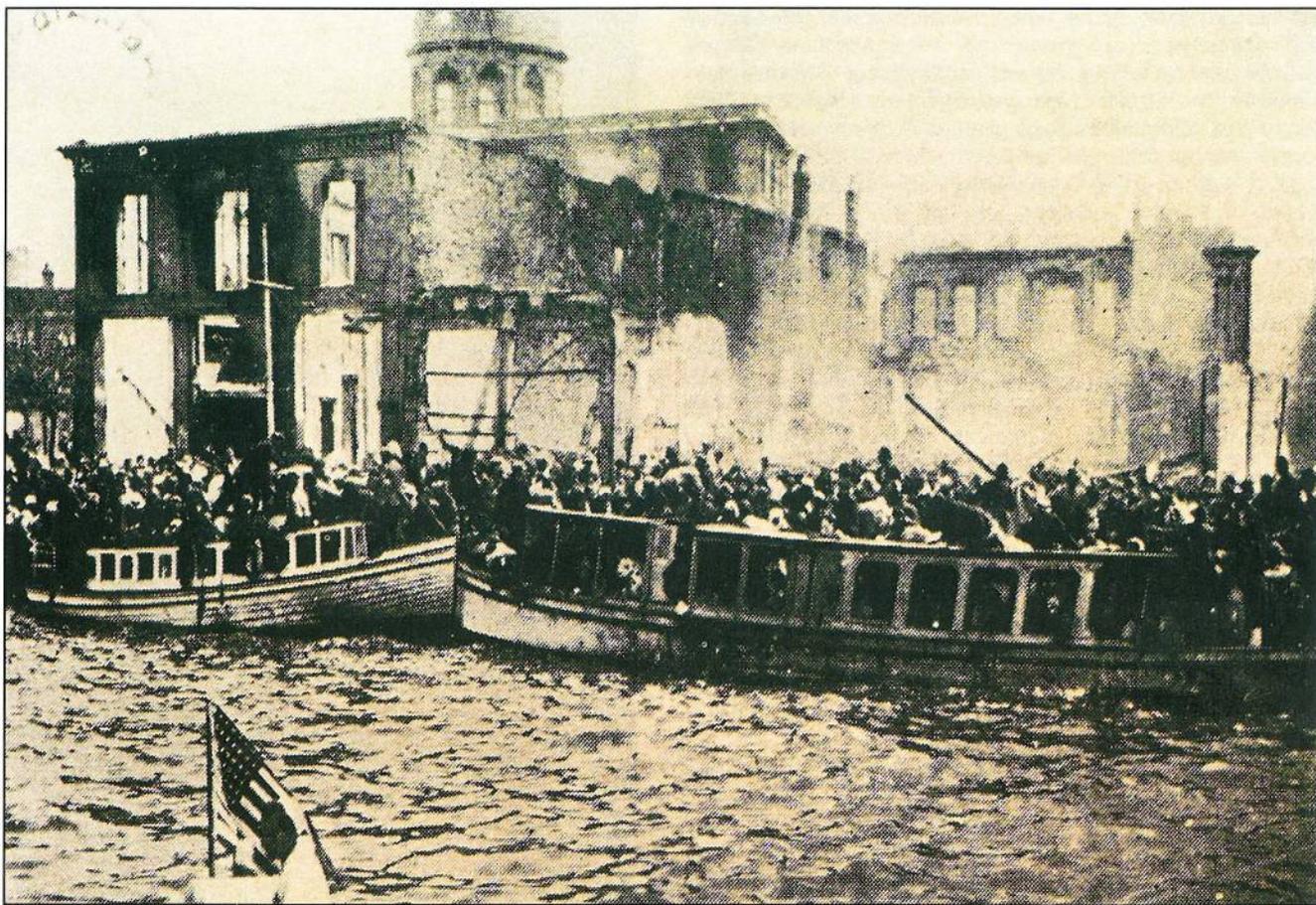
*Κωνσταντινούπολη.
Ο Ναός της Αγίας Σοφίας.*

1921. Η λαϊκή λιθογραφία αποτυπώνει την πολύνεκρη μάχη προ της Αγκυρας.
«Η κατατρόπωση των Τούρκων παρά τας πηγάς του Σαγγαρίου».

*Το δράμα του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας άρχισε με την εμφάνιση των Νεότουρκων.
Σκοπός τους η εξαφάνιση του ελληνικού στοιχείου. Στη φωτογραφία άντρες οδηγούνται στην εξορία.*

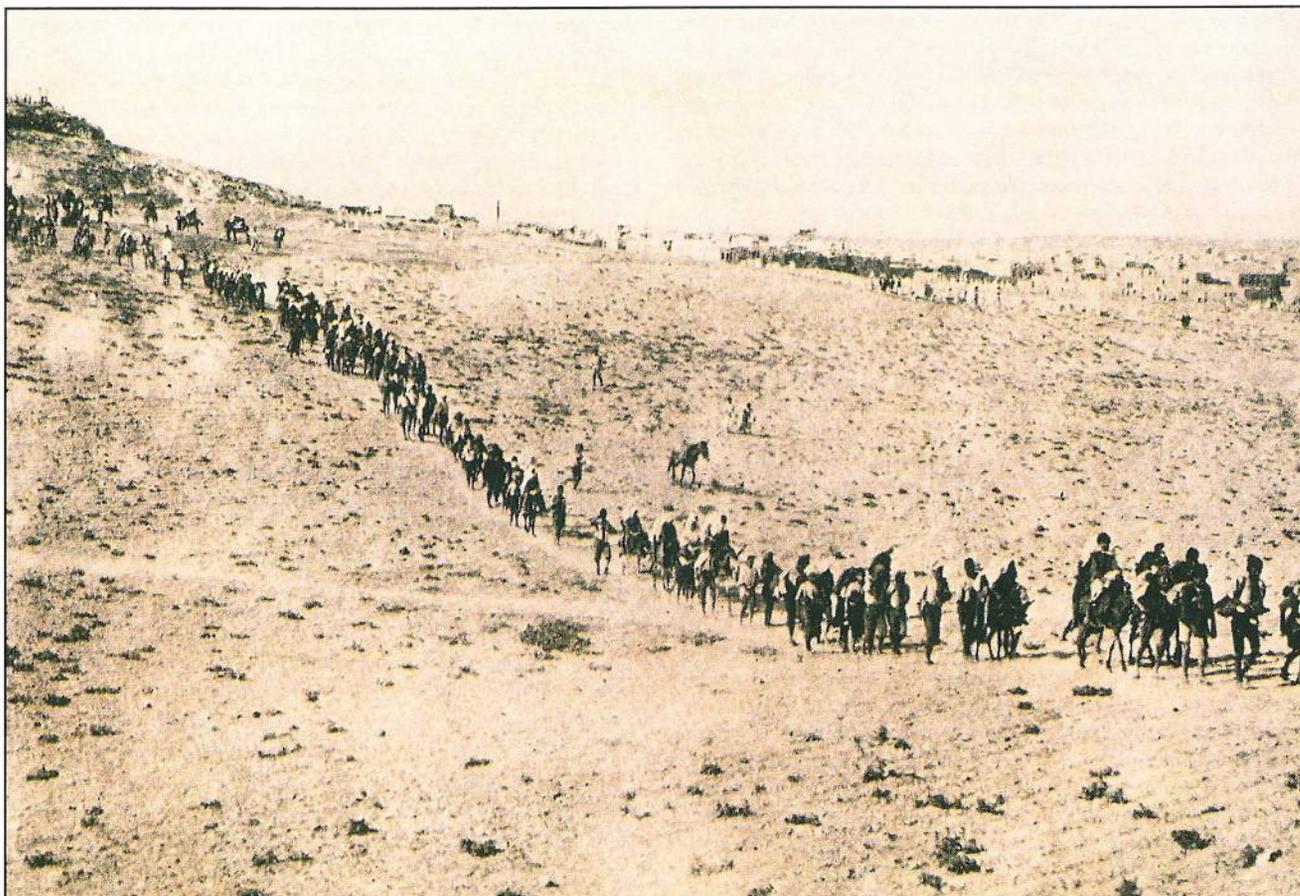

Η Σμύρνη στις φλόγες.

*«Καλή μου, όταν λαμπάδιασε τ' ωραίο κορμί σου ως τ' άστρα, / δε βρέθη Θεός, να σου σταθεί μήτ' άνθρωπος εσένα, / μόν' κοίταξ' η μέρα βουβή
κ' η νύχτα αναγελάστρα, / γιατί οι ανθρώπ' ήταν θεριά κ' έλειπε ο Θεός στα ξένα». Αγγελος Σημηριώτης.*

Με λίγα μπογαλάκια και την ψυχή στο στόμα άστεγοι, από περιοχές της Σμύρνης, γεμίζουν τις βάρκες για να σωθούν (φωτ. D. Morris).

*Τα βάσανα των Ελλήνων του Πόντου δεν έχουν τελειωμό. Ουρές ολόκληρες
το ανδρικό δυναμικό οδηγείται στην εξορία για να καταλήξει
στα φοικτά Τάγματα Εργασίας, χωρίς επιστροφή.*

ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΔΟΞΑ ΣΟΙ!..

Καλός ποιος Μάγος να μας το 'λεγε ποτές,
μικρούλα μου, πως έρμα φύλλα,
-ω! οι έγνοιες που με δέρνουν οι κρυφές!-
μια μέρα θα μας έπαιρνε, να μας εκύλα
ο σίφρυνας ίσαμ' εδώ,
επάνω από τ' ογρό, στρίφοντας κύμα,
στο υπόγειο τούτο δα τ' ογρό,
σα να μας έχει θάψει ζωντανούς- ποιο κρίμα;

Δε λέω, είν' όμορφη, όμορφη πολύ
πάλ' η καλή καινούρια μας πατρίδα,
μα γλυκοθύμητ' η παλιά να σου μιλεί,
συχνά πυκνά στα μάτια σου την είδα·
μη την ξεχνάς, μα λέγε: Δόξα σοι ο Θεός!
Ω! τη γλυκιά μας τη δυστυχισμένη!
Το λέω κ' εγώ και κλαίω, Δόξα σοι ο Θεός!..
Μ' απ' ό,τι αγάπησες πέτρα δε μένει!

Πάει η ζεστή, μικρούλα μου, φωλιά
της μάνας σου προικιό, που κελαηδούσε
σαν το πουλί η σιωπή της η παλιά,
και που το δροσερό το γέλιο σου αντηχούσε!

Πάντα έλεγα δικιά σου να γενεί,
κ' έσκυβα στη δουλειά μου νύχτα μέρα...
Για να χαρεί τ' αγαπημένο μας παιδί,
βαριά ταιριάζει νάν' η ζωή για τον πατέρα.

Α, στάθηκα πολλά άξιος, δεν μπορώ να πω·
μ' άφησε κι ας μαλώνουνε το ναι με τ' όχι:
ζούσαμε πάντα, όσο έφτανε σ' εμέ να τραγουδώ,
κι' ό,τ' ήθελε η μικρούλα μου, να το 'χει·
γιατί ποιητής γεννήθηκα κ' οι αγάπες μου διπλές·
πότ' έσερνα στο χώμα τα φτερά μου,
και πότε στίχους έπλεκα, μια μέρα να τους λες,
στα χείλη σου, σα δε θα ζει, να ζει η καρδιά μου!

Τώρα άλλο δε σ' απόμεινε μονάχ' αυτή
και για χρυσό προικιό σου εκείν' οι στίχοι·
φτωχιά προσφυγοπούλα μου, μ' όλες κι εσύ μαζί,
τις άλλες Συμρnioπούλες μας, δεν είχες τύχη!
Ε! τι να γίνει; Πάλι δόξα σοι ο Θεός!..
Μα τι μας παραπίκρανε που δόξα νάχει;
Ας λέμε κι ας στάθηκε στη γη, τέτοιος καημός,
Δόξα Του! κι ας τα ξέρουμε Κείνος κ' εμείς μονάχοι!

Άγγελος Σημηριώτης

Η οδύσσεια των προσφύγων συνεχίζεται. Η πρώτη εγκατάσταση, όπως-όπως, στις πρόχειρες παράγκες. Η Μικρασιάτισσα γιαγιά φροντίζει το εγγόνι της.

*1923. Τα πρώτα πέτρινα σπίτια διαμορφώθηκαν και οι πρώτοι δρόμοι. Η οδός Σπάρτης (Μ. Ασίας).
Δεξιά ο καλός «ποιμένας» των προσφύγων Παπαϊωακείμ Πεσματζόγλου (Σμύρνη, φωτ. 1919).*

Καλογρέζα 1923. Οι πόντιοι ποτέ δεν χάνουν το κέφι τους. Αυτοσχεδιάζουν και διασκεδάζουν. Στη φωτογραφία: Μέλη της οικογένειας Κάτσικα.

Η ζωή αρχίζει να βρίσκει το ρυθμό της. Η φτώχεια θέλει καλοπέραση. Εδώ (1925) η οικογένεια διασκεδάζει μπροστά από την παράγκα.

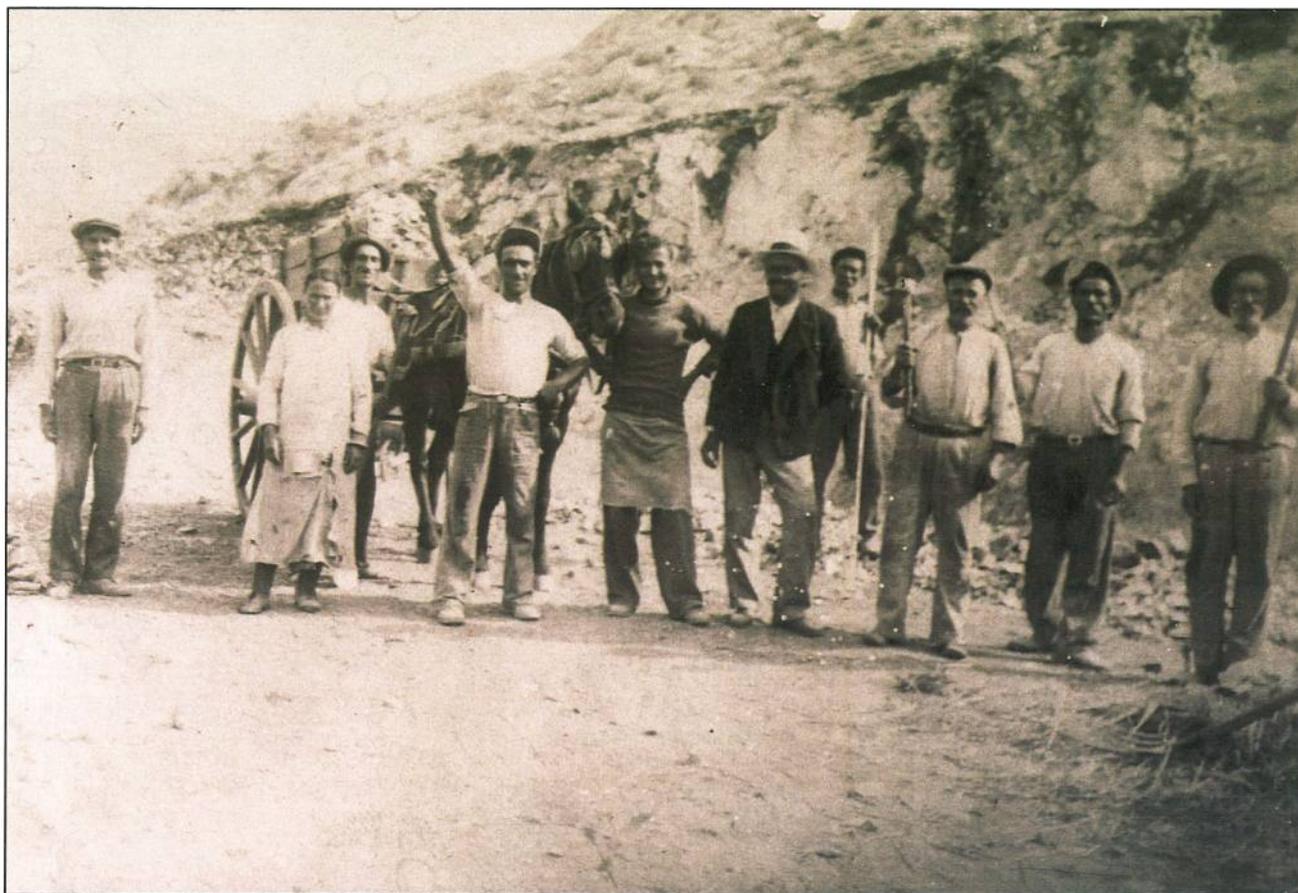
Αξιωματούχοι της Εταιρείας Αποκατάστασης Προσφύγων (1924) επιθεωρούν τα έργα του προσφυγικού συνοικισμού. Δεξιά, με το άσπρο κοστούμι, διακρίνεται ο Στέφανος Δέλτας.

1925. Η οδός Ηρακλείου στην πρωταρχική της μορφή με τα πρώτα εμπορικά καταστήματα.
Αριστερά ο φούρνος του Νταή, δεξιά η Πανελλήνιος Τράπεζα και στη μέση η Στοά Διαμαντάκη.

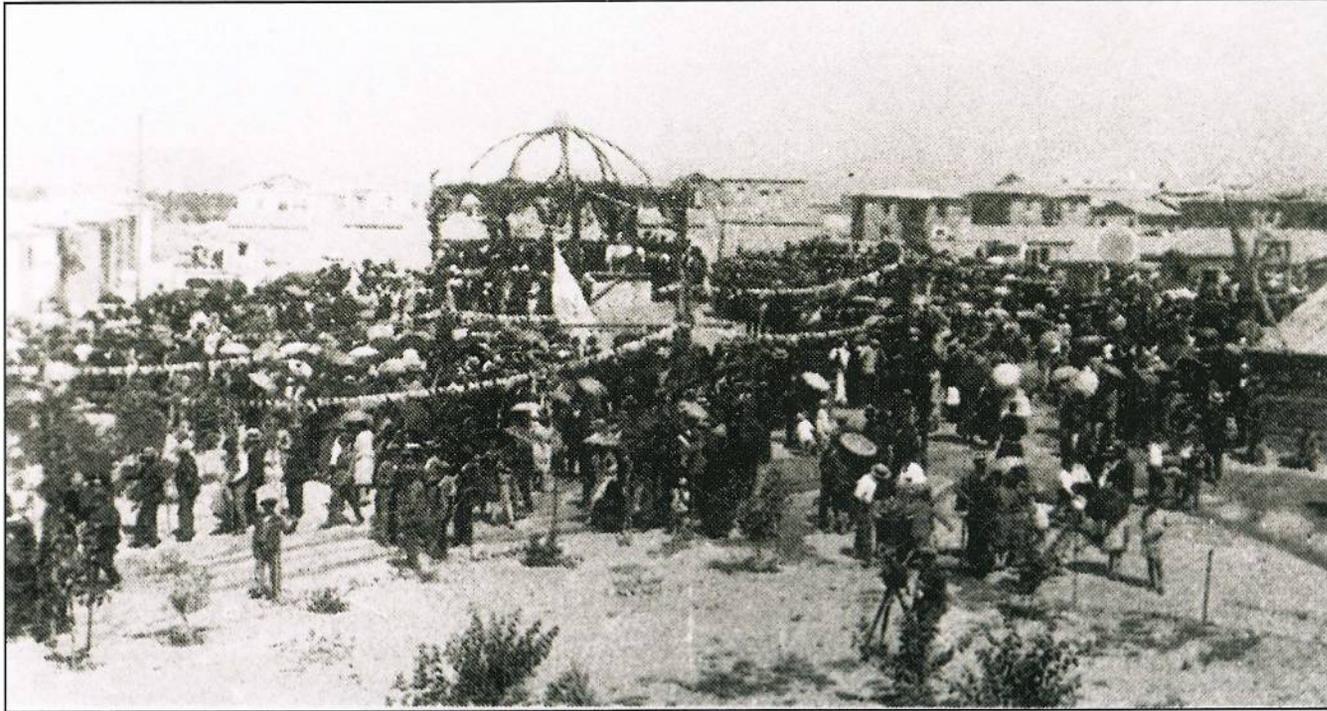
Το πρώτο ιστορικό συλλαλητήριο, 24 Μαΐου 1925, έγινε στη Νέα Ιωνία κατά της Εταιρείας Αποκατάστασης Προσφύγων (ΕΑΠ), διότι η τελευταία καθυστέρησε να εκπληρώσει τα όσα υποσχέθηκε.

1925. Πρόσφυγες εργάτες στα Λατομεία Ψυχικού.

Μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Σαφράμπολης μαζί με τη δασκάλα τους.

Το 1926 θεμελιώνεται ο πρώτος Ιερός Ναός των Αγίων Αναργύρων. Χρειάστηκαν αρκετά χρόνια για να αποδοθεί στους πιστούς, ενώ μέχρι τότε λειτουργούσε σε ξύλινη παράγκα.

*1928. Μέρα με τη μέρα η προσφυγούπολη μεγαλώνει. Γενική άποψη.
Στο βάθος αριστερά το διώροφο 1ο Δημοτικό Σχολείο.*

*1928. Τα εγκαίνια του Ιερού Ναού Αγίων Αναργύρων τίμησε
με την παρουσία του και ο Ελευθέριος Βενιζέλος.*

*1928. Γωνία Π. Π. Γερμανού (τότε Γυθείου) και Κ. Βάρναλη (τότε Μορκεντάου).
Εκεί κάτω είχε στηθεί η παράγκα-ναός Αγίων Αναργύρων.*

*Τέλη δεκαετίας του 1920. Αναμνηστική φωτογραφία, δασκάλων
και μαθητών, του Δημοτικού Σχολείου Σαφράμπολης.*

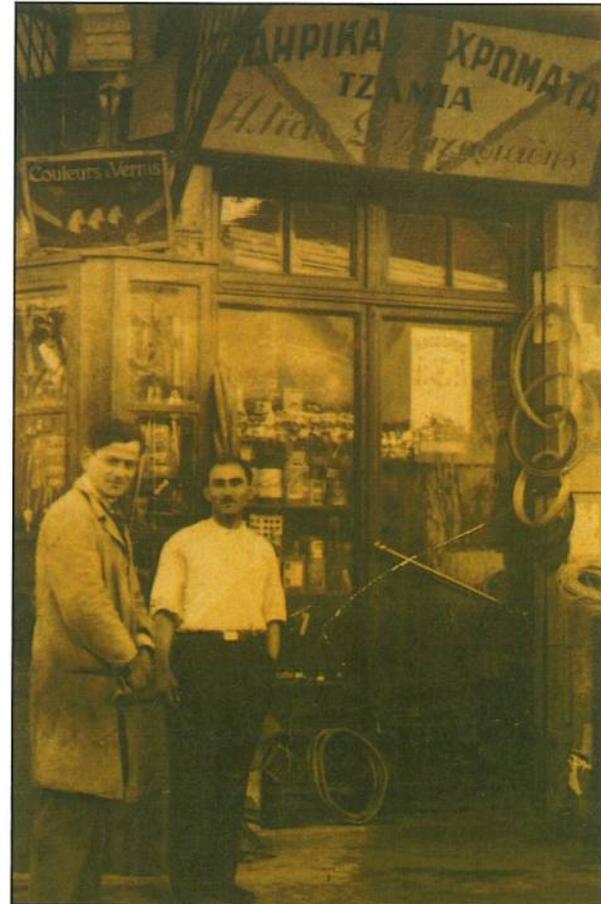
Το δάκρυ δεν στερεύει από τα μάτια των προσφύγων. Ο θάνατος αγαπημένου προσώπου προκαλεί πόνο και ευλάβεια. Από κοντά, στις χαρές και στις λύπες, Λαός και Εκκλησία (Καλογρέζα, 1928).

Τέλη δεκαετίας 1920. Παραδοσιακός καφές, στριφτό τσιγάρο και συζήτηση (καφενείο Μπόλλα). Στην ημερήσια διάταξη το θέμα της δουλειάς.

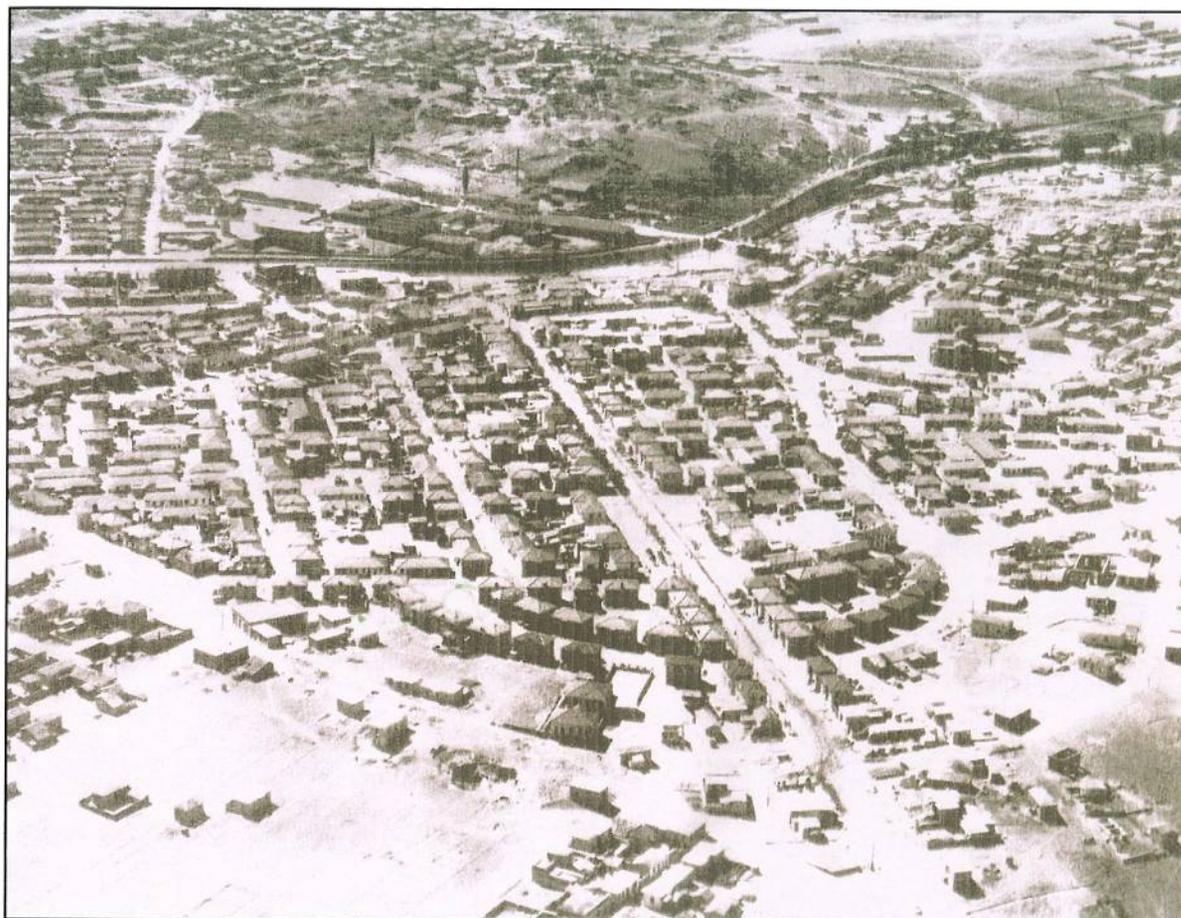
Δεκαετία 1920. Αναμνηστική φωτογραφία της οικογένειας Βασιλειάδη.

Το κατάστημα «Σιδηρικά - Χρώματα - Τζάμια» του Ηλία Σ. Ζαχαριάδη.

*Το μεγάλο πρόβλημα των κατοίκων παραμένει πάντα η ύδρευση.
Παρά τις προσπάθειες της Ούλεν, συνεχίζεται. Στη φωτογραφία,
συνεργείο της Ούλεν στο Αδριάνειο επί τω έργω (1929).*

1928. Μια από τις πρώτες σπάνιες αεροφωτογραφίες της περιοχής του Δήμου Νέας Ιωνίας. Τα οικοδομικά τετράγωνα, το ένα πίσω από το άλλο, φυτρώνουν.

Υποτυπώδης η συγκοινωνία. Βαρυγκομούσαν τα λεωφορεία να φτάσουν στον προορισμό τους. Ένα από αυτά στο τέρμα Ιωνίας.

Στις αρχές της δεκαετίας του '30 πολλοί Νεοϊωνιώτες, σκεφτόμενοι πρακτικά, δημιούργησαν περιβόλια όπου καλλιεργούσαν τα κηπευτικά τους. Ήταν ένας τρόπος ενίσχυσης του οικογενειακού προϋπολογισμού.

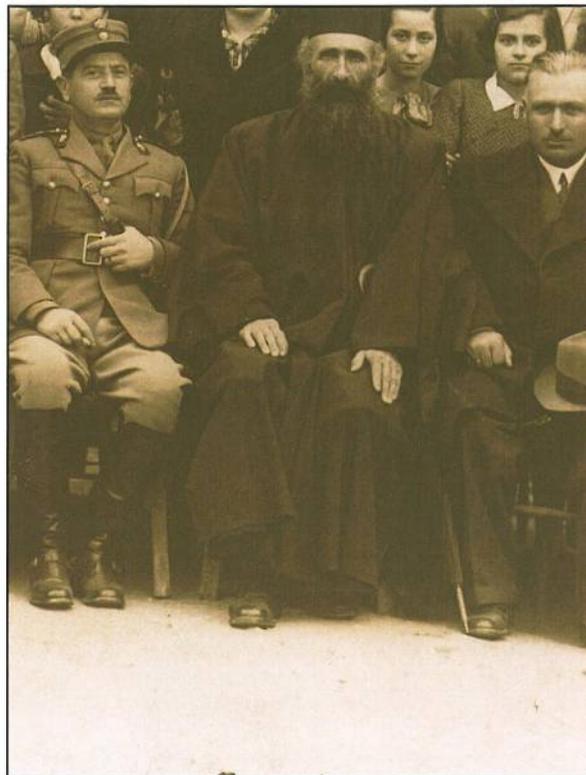
*Οικογένεια απολαμβάνει τον ήλιο, στο σημείο που είναι σήμερα το 5ο Γυμνάσιο.
Στο βάθος το ατιμήλατο τρένο, το αποκαλούμενο «θηρίο» (1930).*

Καλογρέζα 1931. Η θεμελίωση του πρώτου ναού της Ζωοδόχου Πηγής είναι, πλέον, γεγονός. Ο φωτογραφικός φακός απαθανατίζει τους επισήμους μαζί με τους πατέρες της εκκλησίας. Η νέα ελπίδα, τα παιδιά, το απολαμβάνουν.

1934. Ζαχαροπλαστείο Μιχ. Χατζόπουλου.
Εκλογικό κέντρο υποψηφίου δημάρχου Γ. Φελέκη.

1934. Ο πρώτος δήμαρχος Γ. Φελέκης μαζί
με τον Πατάρων Μελέτιο, σε δημόσια εμφάνιση.

*Ιστορική φωτογραφία καθηγητών-μαθητών του Γυμνασίου
Νέας Ιωνίας, έξω από το περίφημο «Παράρτημα».*

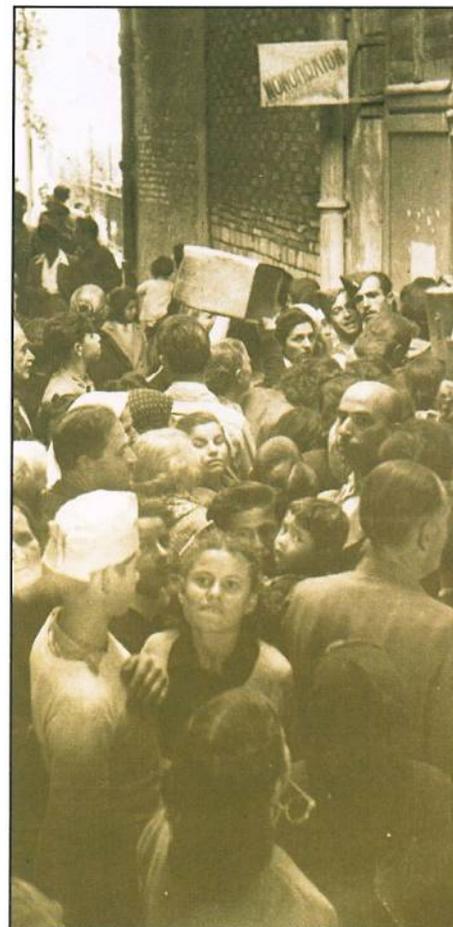
*Υφάντρες στο εργοστάσιο «Νίκη-Σαραντόπουλος»
σε ώρα διαλείμματος (1935).*

*Το Κοινοτικό Συμβούλιο Καλογρέζας (25-3-1936).
Γωνία Βυζαντίου και Κωνσταντινουπόλεως.*

*1943. Γερμανοί στρατιώτες
επιστατούν στα λιγνιτωρυχεία Καλογρέζας.*

*Ατέλειωτες ουρές, μπροστά
από το Μονοπώλιο, για λίγο πετρέλαιο.*

ΕΚΤΑΚΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

Καθημερινή των Κυριακών, 10 Μαρτίου 1944

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

10 ΜΑΡΤΙΟΥ 1944

ΟΜΑΔΙΚΕΣ ΣΦΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ

ΤΟ ΡΙΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΓΥΡΕΥΕΙ ΕΚΔΗΚΤΗ

Καθημερινά περνάει στην Καλογρέζα "Ασφαλείας" οργάνων της Γερμανίας. Ταυτοχρόνως οι δυνάμεις της Κρούσης και τα χιόνια των Γαλλικών, Αλβανικών, Γάλλων, Ρωσών, Πολωνικών και άλλων λαών συλλαμβάνονται και φυλάσσονται σε όλη την περιοχή της Καλογρέζας. Οι δυνάμεις αυτές συλλαμβάνονται στην περιοχή της Καλογρέζας και στην περιοχή της Καλογρέζας. Οι δυνάμεις αυτές συλλαμβάνονται στην περιοχή της Καλογρέζας και στην περιοχή της Καλογρέζας.

ΛΟΓΙΑ ΔΕΛΤΑ ΣΤΟΥΣ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Επιστημολογώντας την κατάσταση, οι δυνάμεις της Κρούσης και τα χιόνια των Γαλλικών, Αλβανικών, Γάλλων, Ρωσών, Πολωνικών και άλλων λαών συλλαμβάνονται και φυλάσσονται σε όλη την περιοχή της Καλογρέζας. Οι δυνάμεις αυτές συλλαμβάνονται στην περιοχή της Καλογρέζας και στην περιοχή της Καλογρέζας.

Πότε είναι το βήμα και πότε το κίνημα;

Οι διαπραγματευτές μας συλλαμβάνονται

Τύπος, Πρωτόκολλο και άλλα έγγραφα

προβλεπόμενα από το βήμα και το κίνημα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα.

Ο κ. Παπαδόπουλος είναι ένα κείμενο που βρίσκεται στο βήμα και το κίνημα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα.

Το βήμα και το κίνημα είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα. Τα έγγραφα αυτά είναι ταυτόχρονα και ταυτόχρονα.

Την 5ην Σεπτεμβρίου έγινε στην Η. Τροία το μνημόσυνο των Έγγονων και Κλητών Εθνομαρτύρων Ε. ΔΟΥΡΜΟΥΣΟΓΛΟΥ, Γ. ΠΑΥΛΑΝΤΟΥ, ΟΛΓΑΣ ΜΠΑΧΟΛΑ.

Πάνω από 1500 Έλληνας έκολλησαν κηρία στην κηδεία τους για το κηρίο των θυμάτων αυτών παιδιών και εφημερίδων ΕΠΙΧΡΗΣΙ. Τά εφίπια των θυμάτων έγιναν κλητήρ μέρη σωστό προσέκνημα ύψος χιλιάδες λαού.

Ο Γ. ΠΑΥΛΑΝΤΟΣ των Κλητών θυμάτων, από Έγγονο και στο πόδα της κόλλας σχετικά, έκολλησε και πάλι το κηρίο της και την κομμάτια της στις αλκαλικές των έγγονων παιδιών της και αντί να τους συλλαμβάνει τους συλλαμβάνει και έγγονων κλητών σαν την ΟΛΓΑ των ΗΛΙΑ και τον ΓΙΩΡΓΟ.

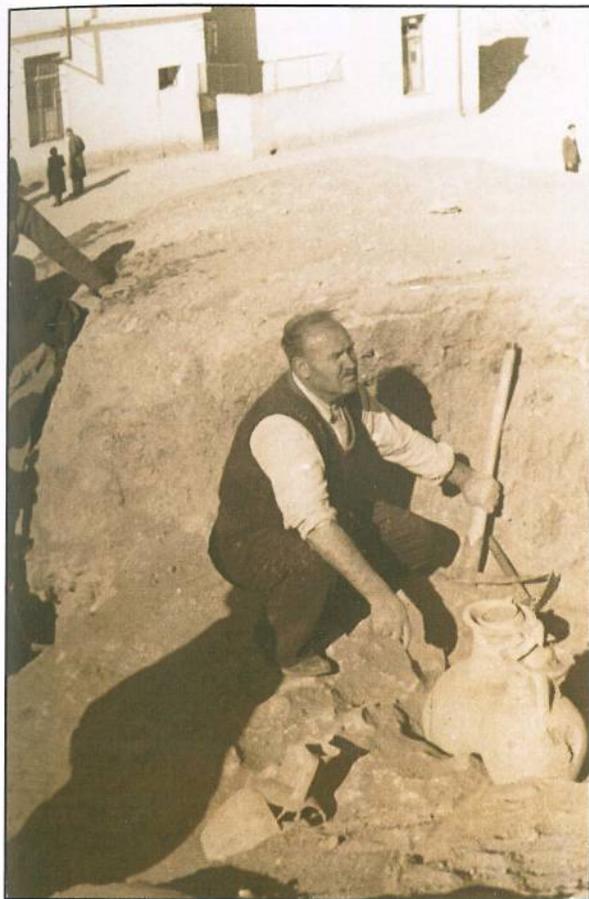
15 Μαρτίου 1944 γίνεται το «Μπλόκο» της Καλογρέζας. Συλλαμβάνονται από τους Γερμανούς και τα «Τάγματα Ασφαλείας» 22 παλικάρια και τουφεκίζονται. Δεξιά προκηρύξεις για τις εκτελέσεις των: Η. Δουρμούσογλου, Γ. Παυλάντου, Ολγας Μπαχόλα.

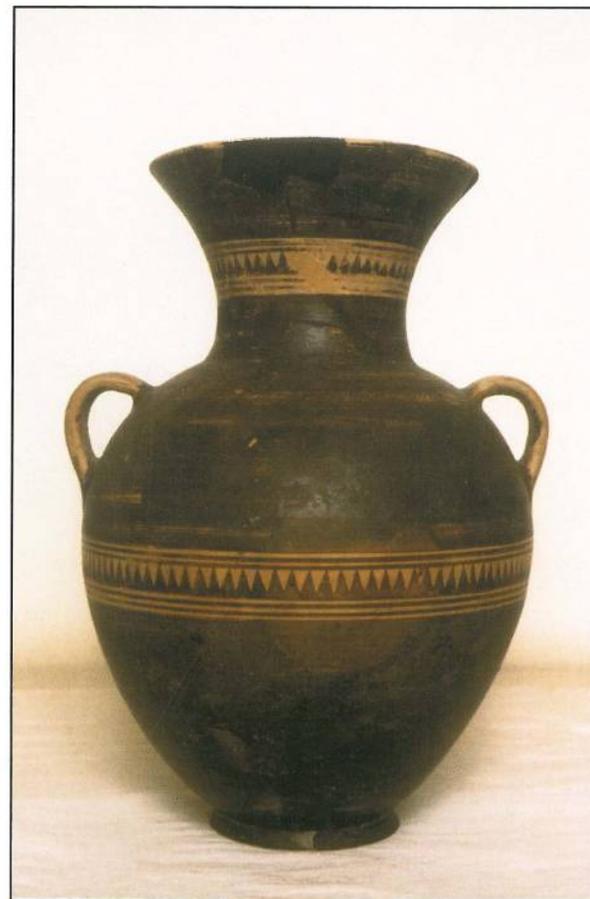
*Χαρακτηριστικές προσφυγικές κατοικίες
στον Περισσό.*

*Από τα αρτεσιανά νερά του Ποδονίφτη
ξεδιψά η Νέα Ιωνία.*

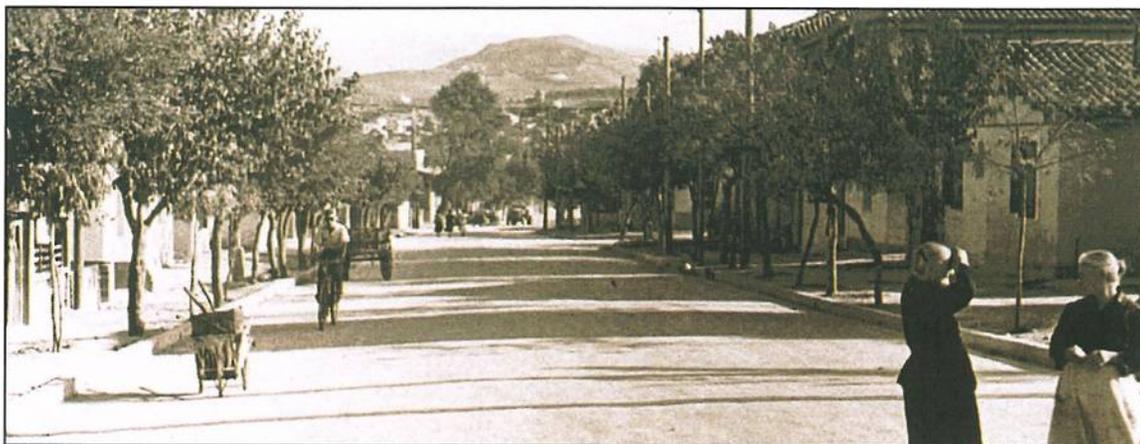
Η αρχαιολογική σκαπάνη στο λοφίσκο του Γυμνασίου φέρνει στο φως αγγεία σπάνιας αξίας (1948).

Αυτό το όμορφο αγγείο, πρωτογεωμετρικής τέχνης, στολίζει προθήκη του Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών.

*Εκλογές 1951. Οι ψηφοφόροι έχουν σχηματίσει ουρά
έξω από το 268ο εκλογικό τμήμα (Παράρτημα).*

*Δύο από τις κεντρικές οδούς της Νέας Ιωνίας. Επάνω: Η οδός Αμαλίας (τόρα Κ. Βάρναλη).
Κάτω: Η οδός Ρίμνι (τέρμα λεωφορείων). Έγθεν και ένθεν τετρακατοιχίες (1951).*

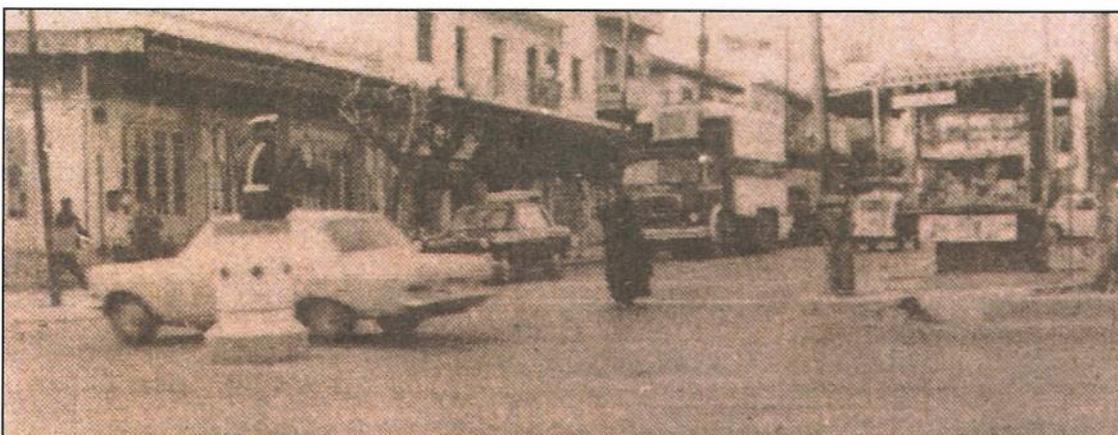
1952. Από τη δεξίωση που δόθηκε στα «Κυβέλεια», με την ευκαιρία της επίσκεψης του νομάρχη της Πόλης Γκιοκάι. Διακρίνονται οι: Κοσμάς Νικολαΐδης, πρόεδρος του Δ.Σ., Χρ. Δουβλίδης, Πατάρων Μελέτιος κ.ά.

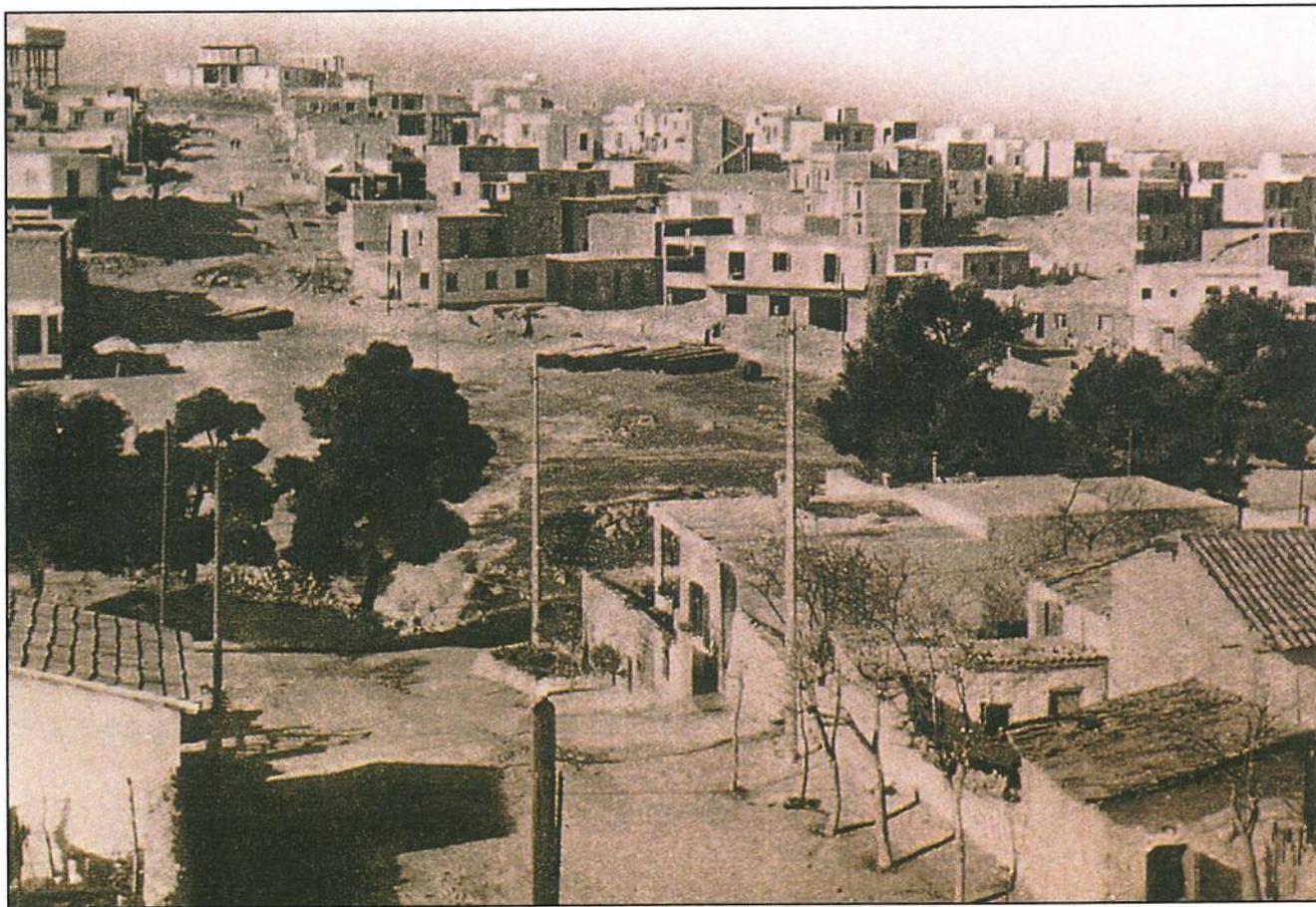
*Το Δημοτικό Συμβούλιο 1954: Κ. Κιοφτερτζής (δήμαρχος), Μ. Σιγάρας, Κ. Καμάρης, Δ. Μπανούσης, Βρ. Νικολαΐδης,
Β. Δημόπουλος, Ηλ. Βογιατζόγλου, Χρ. Δουβλίδης, Β. Μπατζόγλου, Δ. Βενετσανοπούλου, Β. Ακιανίδης,
Γ. Αμπατζόγλου, Κιτσόπουλος, Παπαδημητρίου, Καραθανάσης, Παντελίδης κ.ά.*

*Δύο από τα γνωστά καταστήματα (1955) της οδού Ηρακλείου
(Βιβλιοπωλείο Τατσιράμης,
Ξηροί Καρποί Γουναρίδη).*

*Επάνω: Το 1956 φτάνει ο ηλεκτρικός συρμός στη Ν. Ιωνία. Η σύνδεσή του θα συντελέσει
σύντομα στην πλήρη αναδιαμόρφωση της εμπορικής δραστηριότητας στην πόλη.
Κάτω: Ο τροχονόμος στο «βαρέλι» του (1960).*

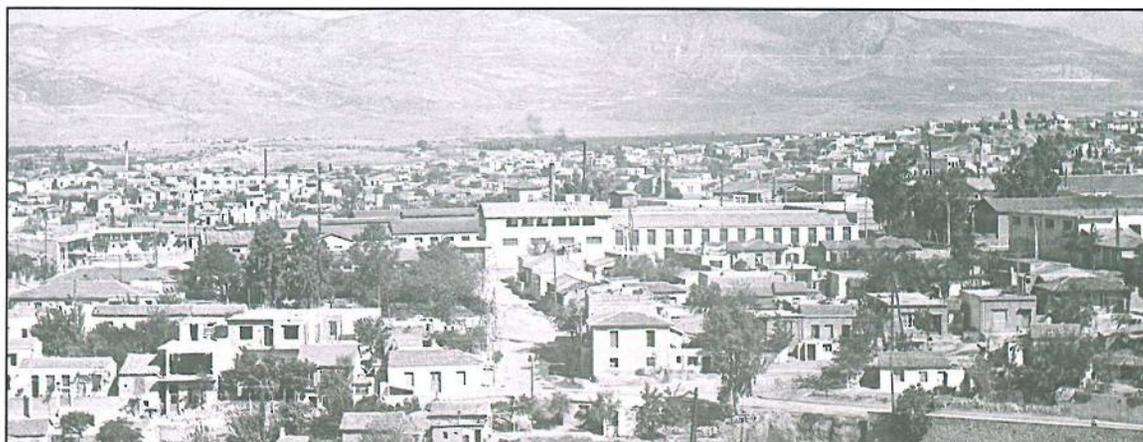
Άποψη του Περισσού.

Η Μεταξουργία του Κυρκίνη. Κατεδαφίστηκε το 1960 και στη θέση της χτίστηκε το «Σπίτι του Λαού».

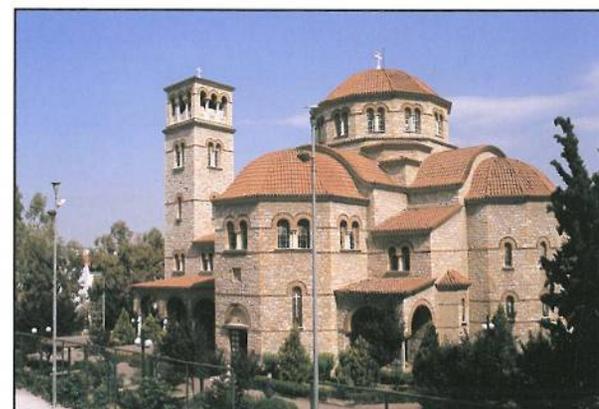
*Ο Στέλιος Καζαντζίδης στη σκηνή του «Ριάλτο» σε τιμητική εκδήλωση για τον Γιώργο Λουκά.
Δίπλα χαρακτηριστικά προσφυγικά σπίτια κοντά στην «Πλατεία της Μάνας» (δεκαετία 1970).*

*Επάνω: Άποψη της Ελευθερούπολης από τη Δεξαμενή.
Κάτω: Άποψη Περισσού από του Παλαιολόγου.*

*Αριστερά: Το υπαίθριο γκαράζ του Δήμου με το... στόλο του.
Δεξιά: Η περίφημη βυζαντινή Ομορφοκλησιά στα σύνορα Βεΐκου.*

*Αριστερά: Χαρακτηριστικό κτίριο στη γωνία Ηρακλείου - Αλ. Παναγούλη (Παλαιά οικία Μερκούρη).
Δεξιά: Ο Ιερός Ναός της Αγίας Αναστασίας στον Περισσό.*

*Επάνω: Κατασκευή γέφυρας στο Σαπουνάδικο. Κάτω: Η Λ. Ηρακλείου
(σημείο προτομής Αγ. Σημηριώτη, δεκαετία του 1950).*

*Το περίφημο Αδριάνειο Υδραγωγείο
όπως σώζεται σήμερα.*

*Τα πέτρινα προσφυγικά σπίτια στην περιοχή του Γηπέδου
διατηρούν ακόμα το χρώμα τους.*

*1 Δεκεμβρίου 1976. Εγκαινιάζεται το έργο κάλυψης του ρέματος Ποδονίφτη από τον υπουργό Χρ. Στράτο.
Παρόντες ο δήμαρχος Γιάννης Δομνάκης, ο Μητροπολίτης Τιμόθεος, το Δ.Σ. και πλήθος κόσμου.*

Η ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΗ

Ν. ΙΩΝΙΑΣ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΩΝ ΚΑΙ Π/ΝΤΟΣ ΚΑΤΑΠΑΤΩΜΕΝΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΤΟΠΙΚΗ ΕΚΔΟΣΙΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

ΠΡΟΣΦΥΡΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

ΙΩΝΙΚΑ ΝΕΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΡΟΣ ΕΣΥΠΗΡΕΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ Ν. ΙΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

ΤΟ ΘΑΡΡΟΞ

ΤΗΣ ΙΩΝΙΑΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΙΩΝΙΚΗ

ΤΑΧ ΥΠΟΧΡ. ΚΑΤΕΛΘΟΝ

ΠΡΩΤΟΦΑΝΕΣ ΣΚΑΝΔΑΛΟ ΑΠΟ ΠΑΠΑ ΣΤΗΝ ΖΩΔΟΔΟ ΠΗΓΗ

Φάρσα για θόρυβο...

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΠΑΜΕΤΥΣΜΩΝ

ΔΙΕΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΗΔΕΙΛΕΥΤΩΝ ΤΩΝ ΕΥΗΛΙΚΤΩΝ

ΖΗΤΩ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ!

'Ιωνία

ΠΡΟΣ ΡΙΣΤΕ ΛΕΥΚΟ

ΤΟΠΙΚΑ ΝΕΑ

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΠΡΟΣ ΕΣΥΠΗΡΕΤΗΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ

'Ακολουθήσατε όλαι τήν δόξον της ομνημιύσεως ποσ εχάρξεν ή κυφιόνητος Παγκόσμιος. Αιτή θη. μάς οδηγήσιν εις τηνεδαμονίαν. Ψηφίσατε άνεπηρέαστος και μη τήν αποθήγειν βτε άλοι οι ταυφήριος άπορίβουν εις τό καλόν του 'Εθνος.

Ο τοπικός Τύπος στη Νέα Ιωνία έχει μακρά παράδοση. Δεκάδες εφημερίδες κυκλοφόρησαν με σκοπό την αποκατάσταση των προσφύγων και την επίλυση τοπικών προβλημάτων. Οι περισσότερες υπήρξαν βραχύβιες, αλλά ζωντανές. Το θέμα «εφημερίδες» για την πόλη της Ν. Ιωνίας, αποτελεί ξεχωριστό κεφάλαιο.

ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΠΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΣΩΜΑΤΕΙΑ

[...] Η αγάπη· ο πόνος για τις χαμένες πατρίδες μας, μας παρώθησε και μας παρωθεί· και μας εμπνέει να ασχοληθούμε με τα ιστορικά τους, να συγκεντρώσουμε στοιχεία γι' αυτά, να βοηθήσουμε όσους σήμερα ή αύριον θα ασχοληθούμε ενδεχομένως συνθετικότερα μ' αυτά, να διατηρήσουμε τέλος τη μνήμη του Μικρασιατικού Ελληνισμού στις επερχόμενες γενεές των Ελλήνων.

[...] Η Ιδέα του Ελληνισμού της Ανατολής, η Μικρασιατική Παράδοση, είναι μια Ιδέα πλούσια σε ηθική και πνευματική ουσία και ένας σκοπός ομολογουμένως εξαιρετικός.

Νίκος Μηλιώρης

*Η ιδιωτική εκπαίδευση στη Ν. Ιωνία έπαιξε πρωτεύοντα ρόλο. Το 1930 τα εκπαιδευτήρια «Κάδμος» γύρτασαν τα τρία χρόνια από την ίδρυσή τους στον κινηματογράφο «Αστέρα».
Δεξιά ο ιδρυτής του «Κάδμου» Αντώνης Σαπουντζάκης.*

Πρωτοπόρο για την εποχή (1930) το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του «Κάδμου». Διεύθυνση, διδακτικό προσωπικό και μαθητές σε μια από τις συνηθισμένες εκδρομές τους στο Διόνυσο.

*Επάνω: Από την επίσκεψη μαθητριών-μαθητών μαζί με τους δασκάλους τους στην Ακρόπολη.
Κάτω: Εκδήλωση στο 1ο Δημοτικό Σχολείο (1934). Στη μέση ο πρώτος δήμαρχος Γ. Φελέκης.*

Το Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, με τη σημαία του, παρελαύνει στο Στάδιο (1945).

Γυμναστικές επιδείξεις στο γήπεδο του «Ομίλου» απέναντι από το σημερινό Επισκοπείο (1946).

*Δεκαετία του 1950. Το Νυχτερινό Γυμνάσιο Ινεπολιτών. Στη μέση οι καθηγητές Τσουμπής, Μπατζόγλου.
Στη δεύτερη σειρά οι Ν. Βουλγαρέλης και Κ. Τσοπανάκης (μαθητές).*

*Γυμναστικές επιδείξεις του Γυμνασίου Νέας Ιωνίας
στο γήπεδο του «Απόλλωνα» στη Ριζούπολη.*

1951. Οι τελειόφοιτες του Γυμνασίου Ν. Ιωνίας ξεκινούν για τη μεγάλη εκδρομή τους.

Το πρώτο Δημοτικό Σχολείο της Καλογρέζας που στεγαζόταν σε παράγκα (φωτογραφία του 1951).

*Επάνω: Αναμνηστική φωτογραφία μαθητών του Γυμνασίου που αποφοίτησαν το 1951.
Κάτω: Παρέλαση 25ης Μαρτίου. Προηγείται η ελληνική σημαία
από μαθήτριες Λυκείου με τοπικές ενδυμασίες.*

*Επάνω: Στις 15 Αυγούστου 1952 έγιναν τα εγκαίνια της Δημοτικής Δεξαμενής στην Ελευθερούπολη χοροστατούντος του Μητρ. Πατάρων Μελετίου. Δίπλα του ο Δήμαρχος Κυριάκος Κιοφτερτζής.
Κάτω: Το πιο καινούριο Γυμνάσιο-Λύκειο της Ν. Ιωνίας, είναι το Γυμνάσιο της Καλογρέζας (1999).*

*Ο Ιωνικός Σύνδεσμος θα παίξει καθοριστικό ρόλο στα πνευματικά δρώμενα της Ν. Ιωνίας.
Στη φωτογραφία (άνω) από εκδρομή των μελών του στους Δελφούς το 1951. Στη μέση
ο πρόεδρος Θεόδ. Κυρκίδης. Κάτω χοροί από τις αλησμόνητες πατρίδες.*

*Οι «Ιωνικές Ημέρες» που καθιέρωσε ο Ιωνικός Σύνδεσμος στη δεκαετία 1960 σημείωσαν μεγάλη επιτυχία.
Άνω: Κοπέλες φέρουν ταινίες με τα ονόματα πόλεων της Μικρασίας (1963). Κάτω: Έκθεση με έργα
Ιωνιωτών ζωγράφων που οργάνωσε το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου στην Ένωση Σπάρτης.*

*1965. Οι πεζοπόροι «Λαμπράκηδες» επιστρέφουν από το Μαραθώνα. Στο μικρόφωνο ο δήμαρχος Γιάννης Δομνάκης.
Αριστερά ο σημερινός δημοτικός σύμβουλος Κ. Ιωαννίδης.*

*Ο Αθλητισμός ασφυκτιά στη Νέα Ιωνία. Δημιουργούνται πολλές ποδοσφαιρικές ομάδες και διακρίνονται.
Εδώ η Αθλητική Ένωση Ελευθερούπολης (1926).*

*Ο Παμβυζαντινιακός Καλογρέζας, φυτάριο μεγάλων ταλέντων (Μαρόπουλος, Ξένος κ.ά).
Πρωταγωνίστησε για χρόνια στα γήπεδα (1930).*

ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΑΧΜΗ

ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΣΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ 20 ΙΟΥΝΙΟΥ 1932

ΤΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΜΑΣ ΣΩΜΑΤΕΙΑ

Ο ΟΜΙΛΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

Η ΑΔΑΜΑΤΩΔΗΣ ΤΟΥ ΕΞΑΙΣΙΣ

Εις τόν όρειον Συνοικισμόν τής Ν. Ιωνίας, μεταξύ τών πολλών Συλλόγων που διακρίνονται διά τήν εν γένει όρειον και εξελίξιν των, μίσην εξέχουσαν θέσιν κατέχει και ο Όμιλος Φιλάθλων, ό οποίος από τετραετίας περίπου έχει συγκροτησέν εις τή διάφορα τμήματά του τήν κλειστόν τής νεολαίας του Συνοικισμού. Περαιτέρωθεν κατωτέρω τή διάφορα τμήματα του άριστου αυτού Συλλόγου, ό οποίος ολοκληρώνονται τμήα τήν κοινωνίαν του Συνοικισμού επί τήν άνομα των φιλοτιμιών άπένανθ άθλητών, που κερταίν άπένανθ επί τήν τμήματα του Συλλόγου των.

Καθοδηγητικόν τμήμα

Άπό τήν ίδρύσασιν του τμήματος τούτου (1927) μέχρι σήμερα ή μέν πρώτη όμάς άποδημητοποίησεν 153 πυγμητιστάς επί 76 γίνης, 31 έθελπίαις και 26 έθελπ.

Εκ τών άπένανθων τούτων εις 37 άνομα εντός της περιόδου τής συνδιοικήσεως εις 36 έθελπιας και τήν άπένανθ των άθλων. Κατά τή 1929 έκέρδιε τήν κίεπλλον τού καθοδηγητικού και κέρδι έθελπιας.

Παλαιόηλις άπό τήν πρώτην ή όρειοτάτης δευτέρας όμάδος έχει ως έθελπια: Συνοικιστής, έν 60 έθ, νίκαι 25, ίσοπαλίας 22 και 19 ήται. Συμμετέχον τή 1928 εις τήν περιφερειακόν πρωτάθλημα Παρτησίων Σίε-α-Σιδε και έκέρδιε τήν άθλοφειθνήν κίεπλλον. Αμφοτέρω τά ως άνω κίεπλλον κοσμούν τήν νταφειθνήν τού έθελπλου.

Αι όμάδες άνω άπαρτείνονται έκ τών έθελπιας:

Α' όμάς: Π. Τσίκονας, Σ. Κοσμιανός, Μαυρίδης, Π. Περγιελγιάδης, Χ. Δαναηλίδης, Κωνσταντινίδης, Ι (άετηγός), Α. Γαρυφαλλάδου, Μ. Κουκουμτζόγλου, Ε. Γιόκου, Α. Νεφούτου, Θ. Ψωφονίδου, Ε. Γιωρμπακή, Α. Σκουρίδου, Ε. Τσαλακίδου, Δ. Κοντοσταύδης, Σ. Σαφειριδίου, Ε. Φωφουρίδου και άπένανθ επάθλονται εις τήν τήνευ άθλητικώς παλαιά και εις τόν κλειστόν άθλητισμόν.

Άθλητικά παιδικά

Αι όμάδες τών άθλητικών παιδιών άποτελούνται έκ τών έθελπιας:

Α' Όμάς Βόλλεϋ Μπάλλ, Ε. Κραμαλίδης, Α. Πιόκος, Κ. Σουγιουλτζόγλου (άετηγός), Ε. Ελευθεριάδης, Σ. Κατσηλιδάνου και Σ. Γουβαλιδής.

Β' Όμάς Βόλλεϋ Μπάλλ, Χ. Αμνιανής, Α. Γιωλιδής, Β. Βαρουτσή (άετηγός), Κ. Γιαννός, Α. Φιλιαππίδης και Ν. Μαρκοπούλου.

Α' Όμάς Μπάσκετ Μπάλλ, Ε. Κυριακίδης (άετηγός), Κ. Σουγιουλτζόγλου, Ε. Ελευθεριάδης, Σ. Γουβαλιδής, Σ. Κατσηλιδάνου.

Β' Όμάς Μπάσκετ Μπάλλ, Γ. Καραϊωσήδης (άετηγός), Α. Γιωλιδής, Χ. Αμνιανής, Α. Φιλιαππίδης, Β. Βαρουτσή.

Όμάς Χάντ Φοκάλ: Ε. Πακιάδης, Β. Βαρουτσή, Χ. Αμνιανής, Ε. Γουβαλιδής, Ι. Καραϊωσήδης, Σ. Κατσηλιδάνου, Δ. Γιωλιδής, Κ. Σουγιουλτζόγλου, Μ. Ελευθεριάδης, Ε. Κυριακίδης (άετηγός) και Κ. Γιαννός.

Γυμναστήριον

Ο Όμιλος Φιλάθλων Ιωνίας επί τετραετίαν άπό τής ίδρύσεως του έτεροσημασίας ως Γυμναστήριον μικρόν ιδιωτικόν γήπεδον τήν όποιον ελγεν ένοικίαση διά τέσσαρα έτη. Ηδη όμως κατόπιν πολλών ενεργειών αυτού έπέτυχε τήν προσωρινήν παραχώρησιν εις αυ-

Όμάς Χάντ-Μπώλ, λαβούσα μέρος εις τή πρωτάθλημα τού 1930

κας, Ν. Ήκαινός, Θ. Σαυρίδης, Μαυρίδης, Ι. Γ. Αοκαλίδης, Β' όμάς: Ε. Παπαδημητρίου, Α. Μαλιάνης, Σ. Τριανή, Μαυρίδης, Ι. Γ. Λογιάδης, Κ. Τούνη, Κωνσταντινίδης, Ν. Νικολακάκης, Α. Τσιροπούς (άετηγός), Α. Παγλίδης, Α. Φιλιαππίδης.

Άθλητικόν τμήμα

Τό τμήμα τούτο έλαβεν επανειλημμένως μέρος εις τούς έκάστοτε τελεσθέντας άθλητικούς άγώνας ως και εις τούς Πανελληνίους τού 1930. Επίσης συμμετέχον εις τήν Έθνηκην Συμπλοκήριαν τής 3ης Απριλίου κ. έ.

Τό άθλητικόν τμήμα τού όμιλου άπαρτείνον οι κάτωθι άθληταί: Ι. Αμπατζόγλου, Δ. Μυσιλιδής, Ε. Κυριακίδης, Ε. Ελευθεριάδης, Δ. Γιωλιδής, Κ. Σουγιουλτζόγλου, Α. Φιλιαππίδης, Κ. Γιαννός, Μ. Μουσιλιδής, Γ. Ανθομυλιδής, Θ. Σκουρίδης, Α. Τσιροπούς, Α. Κοσμιανός, Β. Βαρουτσή, Γ. Μαλαμάς, Α. Πιόκος, Σ. Κατσηλιδάνου, Α. Μιτάφ, Ι. Καραϊωσήδης, Χ. Αμνιανής, Δ. Τσοπουλόγλου και Γυμναστικόν τμήμα

Τό γυμναστικόν τμήμα τού Όμιλου άπαρτείνον οι άδεις: Μ. Ελευθεριάδης, Ε. Ελευθεριάδης, Ε. Γιωλιδής, Θ. Κουμυλιδής, Π. Αοσανίδου, Ε. Μαυρίδου, Α. Δουμάνου, Α. Γαρυφαλάδου, Ε. Πενλιδ-

ίν έν όπό τού Υπουργείου τής Παιδείας έκ τήν άπογογού κ. Ε. Εμμανουηλίδου ένός γήπεδον έκ άπολλογηρωθείσας έκτάσεως, τή όποιον μετ' άεταυ ιδιωτικόν τούτου ένδοκίμασθέντος υπό τού Όμιλου παραπλευρώς τού πρώτου θέλει χρησιμεύσει διά Γυμναστίου.

Πρό ήμερών έκτεν ή ίσοπέδωσις τού γήπεδου τούτου ή άποία έγινε άποάναν τού Όμιλου τήν συνδρομή και τού Δήμου Άθηνάων όστις διάθεσε συνεργείον διά τήν ίσοπέδωσιν μέρουσ άς όλη έκτάσεως ώς και έναν ύδοστρωτήρα.

Τό γήπεδον τούτο περιετείχισθη ήδη λίαν προσεγώς δε θα γίνωνται επίσημα έγκαίνια αυτού διά τή άρχίσιν άμέσως ή λειτουργία του. Έν απή θέλουσι γίνη έγκαίνιασταις άπάντων τών άθλητικων και παιδιών ήτοι, όρειον, όρειων, άμμάτων, Βόλλεϋ μπάλλ, Μπάσκετ Μπάλλ, Χάντ Μπάλλ, Ποδοσφαιρου άγογότερον δε και Τένις.

«Εις τον ωραϊον Συνοικισμόν τής Νέας Ιωνίας, μεταξύ των πολλών συλλόγων, εξέχουσαν θέσιν κατέχει και ο "Όμιλος Φιλάθλων"» γράφει η «μεγάλη τρισεβδομαδιαία αθλητική βαλκανική εφημερίς Αθλητική Φωνή».

ΤΑ ΙΣΧΥΡΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ

Από τα συμμετέχοντα εις την ΕΠΑΣΙ σωματεία. Η Α. Ένωσις Έλευθεροπόλεως, ο Α.Ο. Έλπίς, ο Ψυχαγωγικός Όμιλος Ν. Ιωνίας και ο Ατρόμητος ποζάρουν συναδελφωμένοι γάριν του «Αθλητισμού». Σχετικήν Έρευναν του συνεργάτου μας κ. Λυμπεριάδη δημοσιεύομεν παραπλεύρως.

ΛΕΒΑΔΕΙΑ

ΛΕΒΑΔΕΙΑ, 22 Μαΐου. (Του ανταποκριτού μας).— Σήμερον Κυριακήν ετελέσθησαν εις την πόλιν μας και εν τη πλατεία «Λαμπρινή» Κλειστόν Στάδιον Έρευνας

ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΙΟΝ

ΑΘΛΗΤΙΚΟΙ ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ

ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟΝ, 23 Μαΐου. (Του ανταποκριτού μας).— Υπό τα γενναϊοτάτα και τα ζηλωτικώτατα 3.000 θεατών υπό επίτηδες

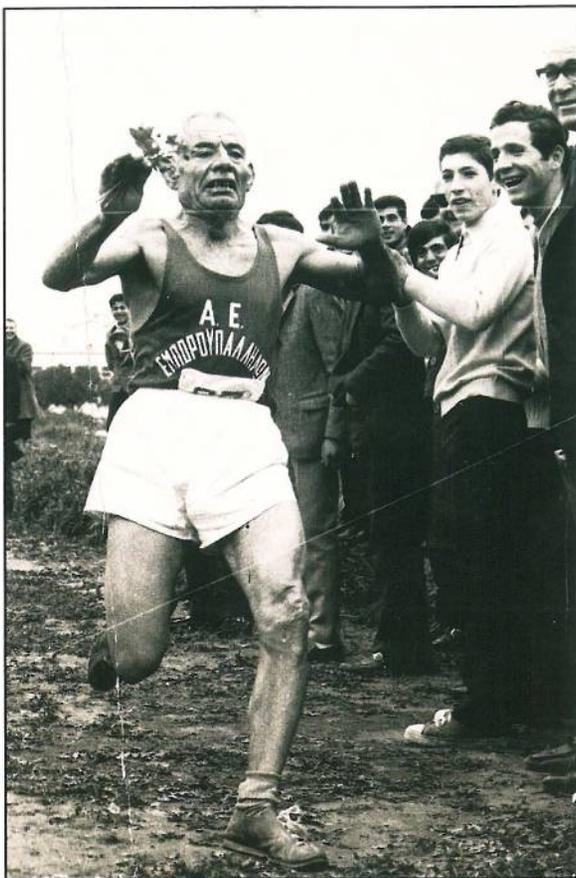
**Η ΝΕΑ
ΤΗΣ ΕΝΔ
ΙΔΡΥΣΙΣ**

Διαδιδάσκατε του «Αθλητισμού» γαρήθρια έμοιασεν των σωματείων για την ώραία ενδιαφέρουσαν ημερών ανοίξαν της εφημερίδος την ζωήν και εκού αθλητισμού. Με αυτά τα δραστήριος της Ποδοσφαίρου και Φυσιοατρονίαν κ. Γ. Γ. Παιδικήν φαρμακείον τού μάς μιλήση γήμερον κίνησιν εν της ΕΠΑΣ ιστορικόν της γρη σήμερον από τα προητα μας. «Μετά την δράνειαν, λέτην οποίαν τα σωματεία ποία εινε πάθυμα να σκαν ότι τό σμαύ της πτων ίδιων, κάθε θυσία παρουσιασθε έμποδια και δεν εδίστασε

«Η Α.Ε. Έλευθεροπόλεως, ο Α.Ο. Έλπίς, ο Ψυχαγωγικός Όμιλος Ν. Ιωνίας και ο Ατρόμητος ποζάρουν συναδελφωμένοι», γράφει ο συνεργάτης της εφημερίδας «Αθλητισμός» Λυμπεριάδης.

Επάνω: Ομάδα Ποδοσφαιριστών της Ν. Ιωνίας στο γήπεδο Σινάνογλου (1943). Στη μέση όρθιοι οι : Κλ. Μαρόπουλος, Τρ. Τζανετής. Κάτω: Μεικτή Ομάδα αποτελούμενη από παίκτες της Α.Ε. Ν. Ιωνίας: Θ. Κοσκινά, Σ. Κοσκινίδη, Γ. Κοκότση, Χ. Πετρούδη, Τ. Παυλή, της ΑΕΚ: Γ. Σίμο (Μάγχειρα), Τ. Τζανετή, του Απόλλωνα: Κ. Βασιλείου κ.ά.

*Αριστερά: Ο Μαραθωνοδρόμος Κουσίδης της Α.Ε. Εμποροϋπαλλήλων.
Δεξιά: Το γήπεδο της Νέας Ιωνίας.*

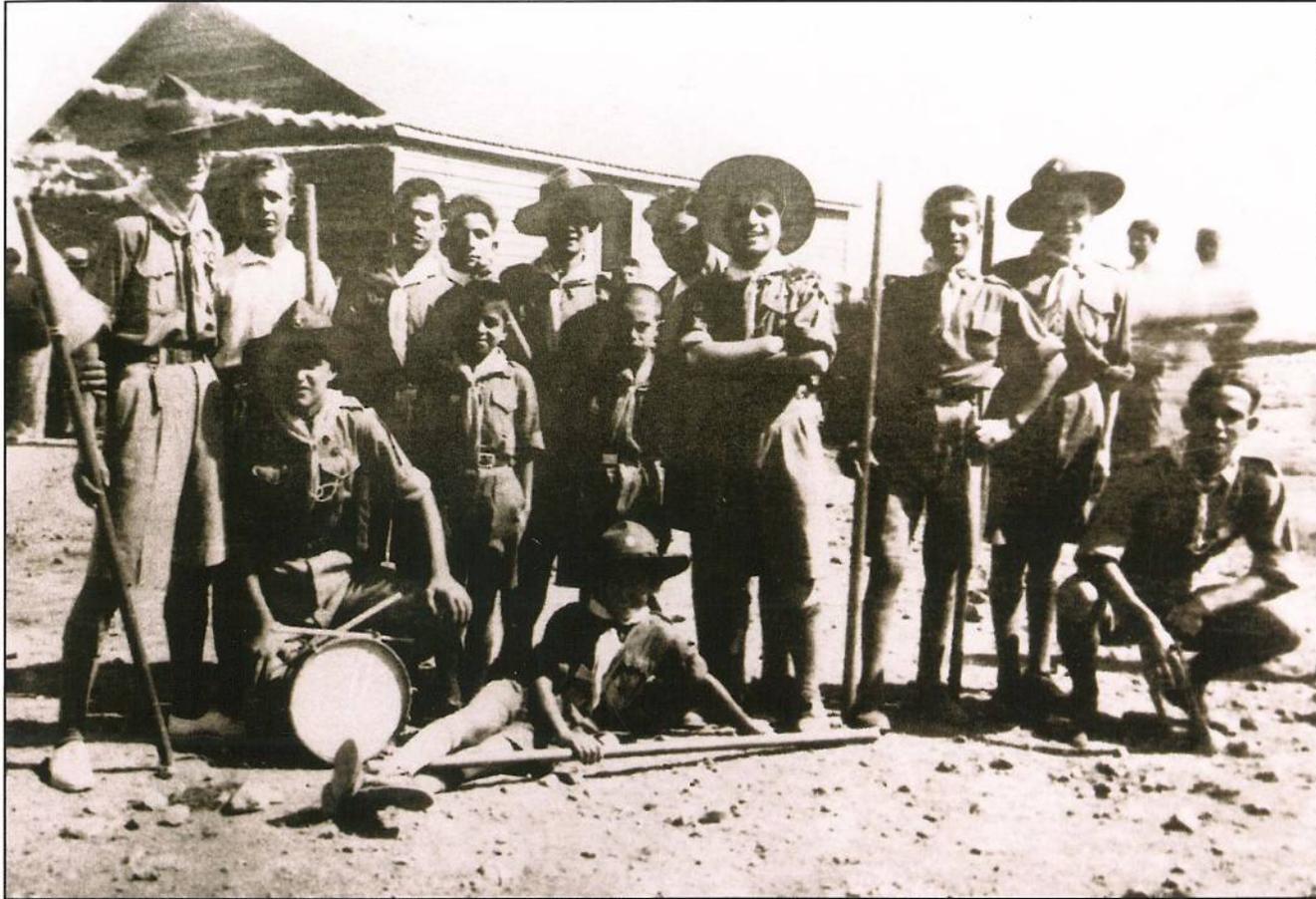
19.11.62: Σαφράμπολις - Καλογρέζα 3-1. Διακρίνονται, πρώτη σειρά, οι Κ. Νικολαΐδης, Σ. Αβακουμίδης, Αγ. Πλατωνίδης, Ν. Δουρίδας, Θ. Ζακυνθινός. Όρθιοι: Η. Τσοπανάκης, Π. Γρηγοριάδης, Κ. Παυλίδης, Ευαγγελίδης, Χρ. Αθανασίου, Φραντζέσκος.

Ιρακος (1967-1968). Καθιστοί: Κοντογιώργος, Φιλιππίδης, Δουρίδας, Χιώτης, Κουκάς. Όρθιοι: Γουνής, Αργυρόπουλος, Φιλιππάκος, Ανθρωπέλος, Ουσταμπασιδής, Μαρχόπουλος, Παπασταματίου (αρχηγός).

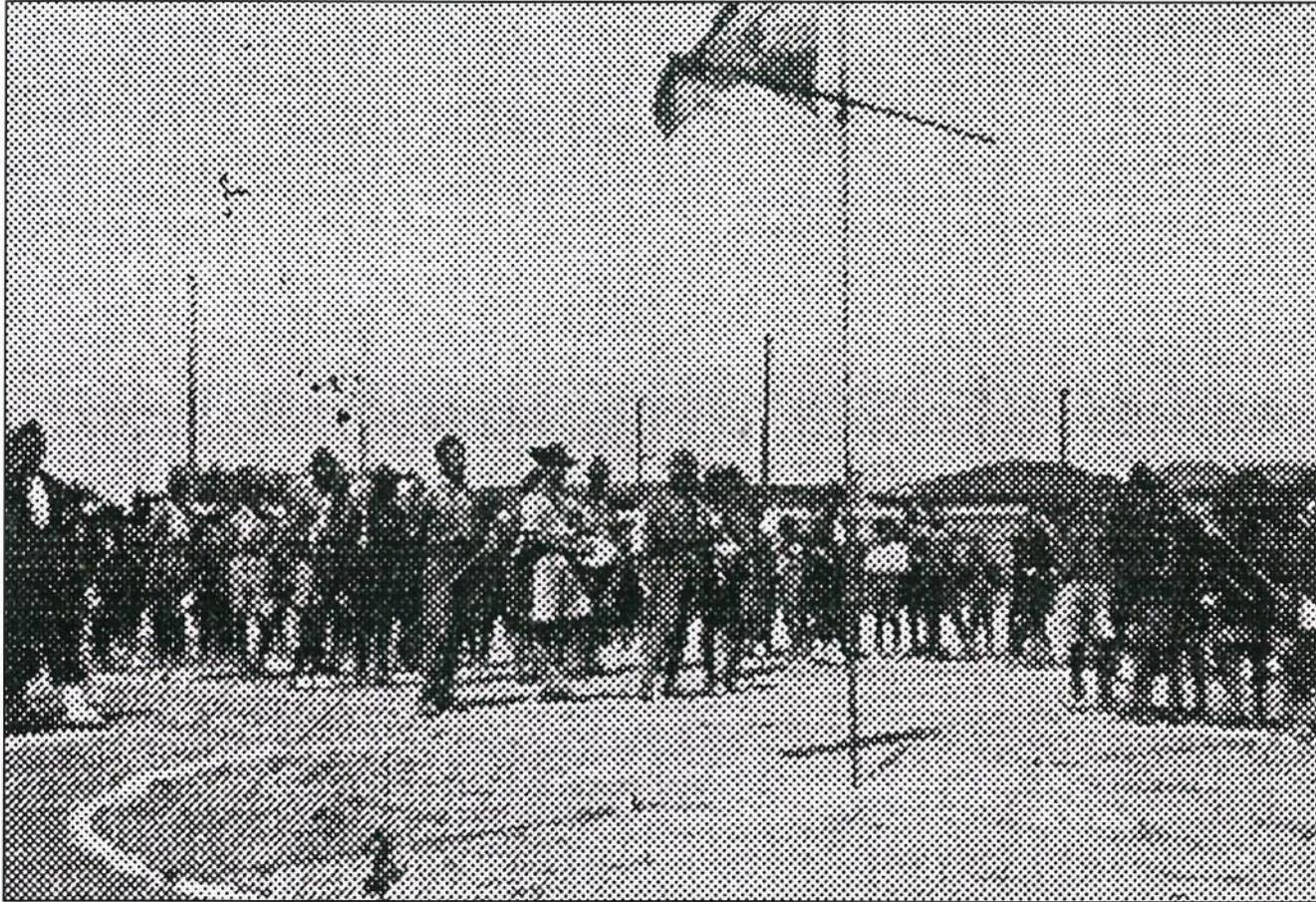
*Ο Χρ. Δουβλίδης απονέμει κύπελλο και συγχαίρει τον αρχηγό πρωταθλήτριας ομάδας στην ποδηλασία.
Δίπλα του χαμογελά ο δήμαρχος Κυριάκος Κιοφτερτζής.*

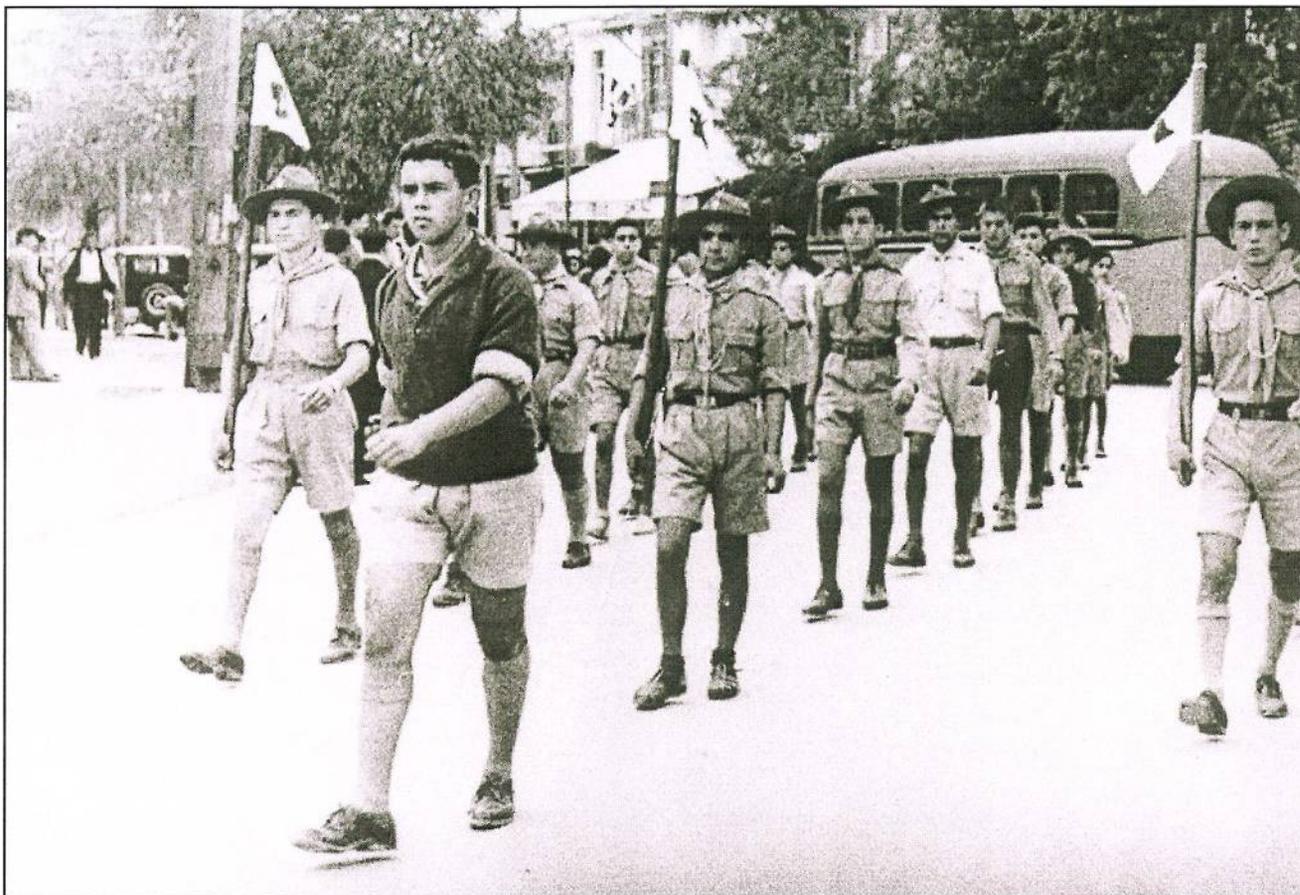
*Αμέσως μετά την εγκατάσταση των προσφύγων ιδρύθηκαν οι πρώτες ομάδες προσκόπων.
Εδώ, σε μία αναμνηστική φωτογραφία τους μπροστά
από τον ξύλινο Ναό των Αγίων Αναργύρων (1925).*

*Η πρώτη συγκροτημένη ομάδα προσκόπων στη Νέα Ιωνία ιδρύθηκε το 1934
με αρχηγό και μετέπειτα έφορο το Γ. Τρανόπουλο.
Στη συνέχεια απετέλεσε την 25η Ομάδα Αθηνών.*

Η Δικτατορία Μεταξά κατάργησε τον Προσκοπισμό. Τη θέση του πήρε η ΕΟΝ. Στην ιστορική αυτή φωτογραφία ο έφορος Γ. Τρανόπουλος διαβάζει την ημερήσια διαταγή της διάλυσης του Προσκοπισμού στην πόλη μας (1936).

*Μετά το θάνατο του Ι. Μεταξά επανέρχεται ο Προσκοπισμός. Ξανακούγεται το «έσο έτοιμος»
κι αρχίζουν οι δημόσιες εμφανίσεις των προσκόπων στην πόλη μας
(παρέλαση της 25ης Μαρτίου 1945 με αρχηγό το Σάκη Δουβλίδη).*

*Οι Ελληνίδες Οδηγοί Καλογρέζας
με την αρχηγό τους Ε. Σακαλόγλου
σε φωτογραφία του 1981.*

*Όλα τα επαγγελματικά σωματεία της πόλης μας έχουν τη δική τους ιστορία: συνδικαλιστική και κοινωνική.
Από τα πρώτα το Σωματείο Παντοπωλών Καλογορέζας (δεκαετία του 1930).*

Τα Ελληνικά Μεταξωτά «Αφροδίτη» επανειλημμένως βραβεύτηκαν σε διεθνείς εκθέσεις για την καλή τους ποιότητα. «Βολώνιαν» (1931), «Λονδίνον» (1932) όπως μαρτυρεί το παραπάνω διαφημιστικό.

Εργάτες και προσωπικό του εργοστασίου «Τρία Άλφα» σε ώρα ανάπαυσης. Μεταξύ τους διακρίνεται ο Σταύρος Στύλογλου.

Ο Συνεταιρισμός Κλωστοϋφαντουργών Νέας Ιωνίας (1946).

*Έναρξη Πανελληνίου Συνεδρίου του Συνδέσμου Υφαντουργών Βιοτεχνών και Μικροβιομηχάνων
στη Νέα Ιωνία. Στο βήμα ο δήμαρχος Κ. Κιοφτεριτζής
απευθύνει χαιρετισμό (1956).*

*Συγκέντρωση του Συνδέσμου Υφαντουργών Βιοτεχνών και Μικροβιομηχάνων Ν. Ιωνίας («Κρόνος», 15.1.1956).
Το συνέδριο παρακολούθησαν ο υπουργός Εμπορίου και Βιομηχανίας Α. Μακκάς, οι βουλευτές Γ. Μαύρος,
Ε. Μπακλατζής, Ελ. Βενιζέλος και οι δήμαρχοι Μοσχάτου Κολοκοτρώνης και Ν. Τρυπιάς Ν. Φιλαδέλφειας.*

*Τα προβλήματα που εκτέθηκαν στη συγκέντρωση των Υφαντουργών άναψαν τα πνεύματα.
Ο δήμαρχος Ν. Ιωνίας Κυριάκος Κιοφτεριτζής εκθέτει τις απόψεις του.
Δίπλα του ο πρόεδρος του Συνδέσμου Λεωνίδα Δαούτης.*

ΠΕΡΙΠΤΕΡΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΠΛΩΜΑ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Α Π Ο Ν Ε Μ Ε Ι

τὸ παρὸν δίπλωμα μετὰ χρυσοῦ μεταλλίου εἰς **ΣΥΝΔΕΣΜΟΝ ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΩΝ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ**
& ΜΙΚΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΩΝ Ν. ΙΩΝΙΑΣ εἰμῆς ἔνεκεν διὰ τὰ παρ' αὐτῶν ἐκτεθέντα ἐξαιρετὰ
βιοτεχνικὰ προϊόντα **ΥΦΑΣΜΑΤΑ** εἰς τὸν χώρον τοῦ Περιπτέρου
τῆς Ἑλληνικῆς Βιοτεχνίας κατὰ τὴν 30ην Διεθνή Ἐκθεσὶν Θεσσαλονίκης.

Ἐν Θεσσαλονίκῃ τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1965

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

Ι. Ν. ΤΟΥΜΠΑΣ

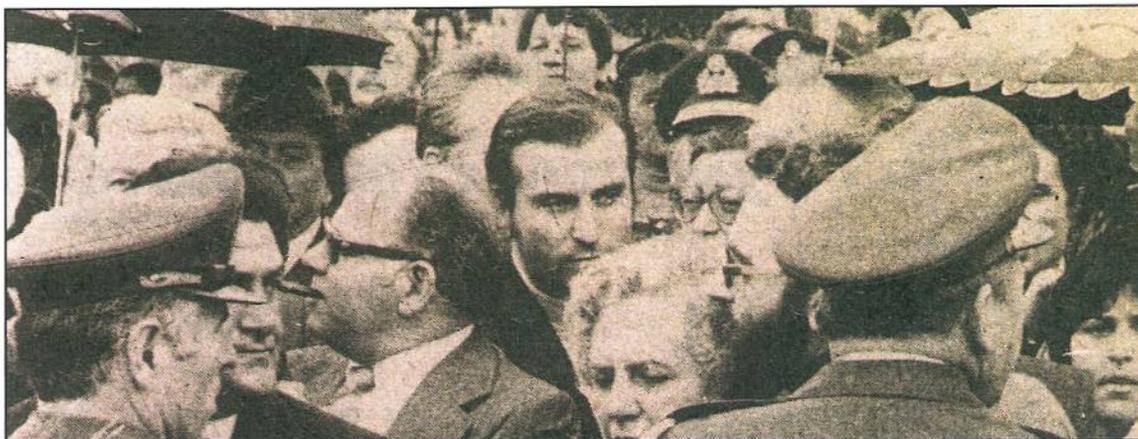
Δίπλωμα απονεμηθέν στο Σύνδεσμο Υφαντουργών Βιοτεχνών και Μικροβιομηχανών Ν. Ιωνίας
από τον υπουργό Βιομηχανίας Ι.Ν. Τούμπα, για τη συμμετοχή του στα πλαίσια
της Έκθεσης Θεσσαλονίκης (Σεπτέμβριος 1965).

1960. Από τα πρώτα επαγγέλματα που έσβησαν μπροστά στην πρόοδο είναι και το επάγγελμα του υπαίθριου «παπλωματά». Εδώ ένας παπλωματάς επί το έργον. Στο βάθος αλώβητα τα Τουρκοβούνια.

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Αλαγιωτών (1963). Καθιστοί: Γεώργιος Κ. Τσομπανάκης, Παρασκευάς Παρέσσογλου, Ιάκωβος Σακαλόγλου (πρόεδρος), Δημητρός Τσομπάνογλου. Όρθιοι: Γιώργος Νουβέλογλου, Ιορδάνης Παπουτσόγλου, Μιχάλης Λουιζίδης, Παρασκευάς Παρασκευάς.

Επάνω: Η Αστυνομία εμποδίζει τους αντιστασιακούς να καταθέσουν στεφάνια. Διακρίνονται οι: Δ. Βενετσανοπούλου, Τζώρτζος, Πατσαρίσος (25-3-1979). Κάτω: Οι δήμαρχοι Ν. Ιωνίας και Αλαγιά, Γ. Περτσεμλίδης και Hasan Sirahioğlu, υπογράφουν το πρακτικό της αδελφοποίησης των δύο πόλεων (25-9-2000).

ΤΟ ΣΗΜΕΡΙΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

Συνδαυλίζω τη μνήμη μου σημαίνει αδειάζω τη ζωή μου.

*Μα εσύ Νέα Ιωνία όλο και περισσότερο με πυρπολείς
Σκαρί πολυτάξιδο όλο και βαθύτερα με πας.*

Γιάννης Κορίδης

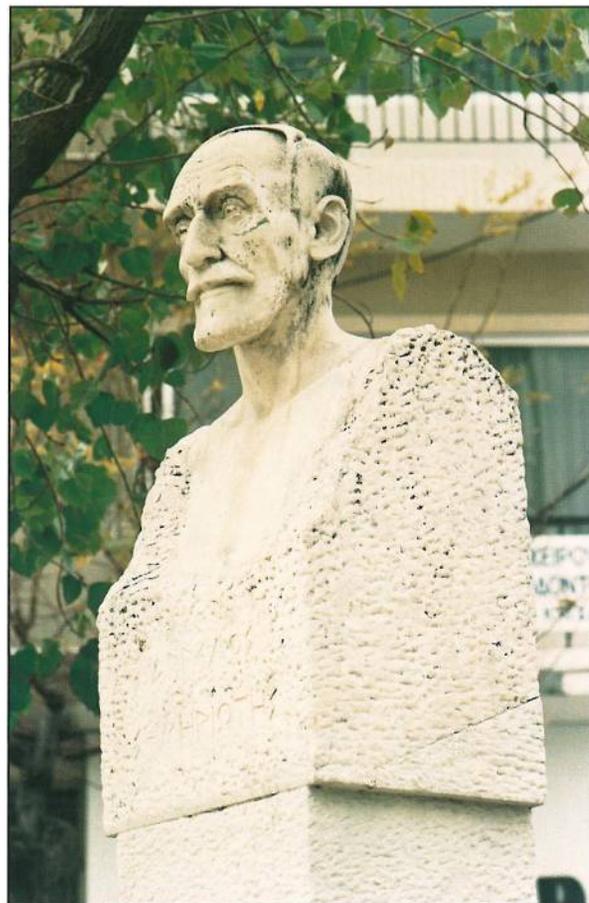
*Επάνω: Η είσοδος της πόλης, πριν να γκρεμιστούν τα παλιά παραπήγματα.
Κάτω: Η είσοδος σήμερα με το Αναψυκτήριο.*

*Παράδοση του δήμου να γιορτάζονται, με τον ανάλογο σεβασμό, οι εθνικές επέτειοι.
Παρέλαση 25ης Μαρτίου, προηγείται ο ήρωας του Τεπελενιού Κ. Τρύπος.
Ακολουθούν πρωταγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης.*

*Το Νοσοκομείο Αγία Όλγα είναι άρρηκτα δεμένο με την Ιστορία της Νέας Ιωνίας.
Θεμελιώθηκε από την Εταιρεία Αποκατάστασης Προσφύγων.
Επάνω η παλιά πτέρυγα και κάτω η νέα πτέρυγα.*

*Οι προτομές δύο ξεχωριστών ανθρώπων, του σύγχρονου ελληνικού πνεύματος, που έζησαν και απεβίωσαν στη Νέα Ιωνία.
Του γλωσσολόγου Μένου Φιλίτζα (1870-1934) και του ποιητή Άγγελου Σημηριώτη (1871-1944).*

Η όψη της πόλης, στα τελευταία τριάντα χρόνια, άλλαξε άρδην. Νέα κτίρια πήραν τη θέση των προσφυγικών σπιτιών. Δημιουργήθηκαν νέες πλατείες και νέα στέκια. Το συντριβάνι, νύχτα, κοντά στο σταθμό ΗΣΑΠ Πευκακίων (δεκαετία 1970).

Το νέο σύγχρονο Δημαρχείο επί της οδού Αγίου Γεωργίου 40.

Τα γραφεία και η Βιβλιοθήκη του Ιωνικού Συνδέσμου.

Το Εμπορικό Κέντρο Ionia Center.

Το Εμπορικό Κέντρο 2000.

Το εργοστάσιο «Μουταλάσκη» όπως διαμορφώθηκε σε γραφεία του «Αθήνα 2004».

Το Μνημείο των εκτελεσθέντων, 22 παλικαριών, στο «Μπλόκο» της Καλογρέζας.

Ο δήμαρχος Γιάννης Χαράλαμπος καταθέτει στεφάνι στο Μνημείο των Ηρώων που εκτελέστηκαν στις 15.3.1944 στην Καλογρέζα.

Επάνω: Το 1954, στην πλατεία Μεταξά έγιναν τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος «Μητέρα». Εκτοτε επικράτησε το «πλατεία Μάνας». Κάτω: Το αναπαλαιωμένο «Παναιτώλιο» (1997).

Από την αδελφοποίηση της πόλης Martina Franca Ιταλίας. Διακρίνονται ο δήμαρχος Π. Μπουρδούκος, ο δήμαρχος της ιταλικής πόλης, ο πρώην Δήμαρχος Ηρ. Γκότσης, δημοτικοί σύμβουλοι κ.ά. («Παναιτάλιο» 1997).

*Καθαρή Δευτέρα. Μικροί-μεγάλοι γιορτάζουν τα παραδοσιακά Κούλουμα στου «Βέικου».
Επάνω: Το Χορευτικό Εργαστήρι του Δήμου.
Κάτω: Ο χορός και το γλέντι δίνουν ζωή.*

*Το Καρναβάλι προσθέτει μια άλλη νότα στη σύγχρονη ζωή της Νέας Ιωνίας.
Το αυτοκίνητο των «νεονύμφων» δυσκολεύεται από τον κόσμο να διασχίσει τη λεωφόρο Ηρακλείου.*

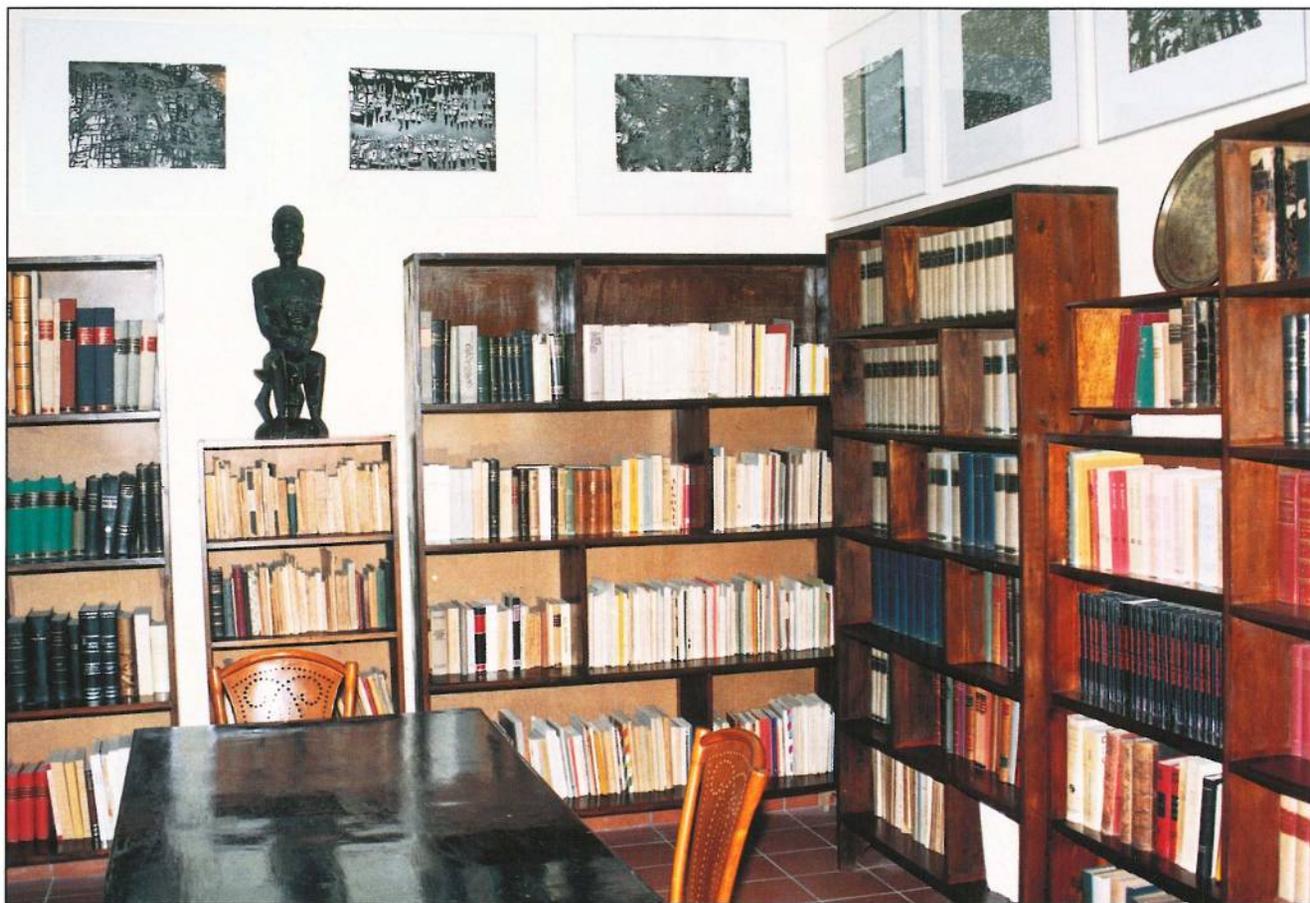
*Επάνω: Η Δημοτική Χορωδία με διευθυντή το Γιάννη Τσελεπίδη.
Κάτω: ο Στ. Ψαραδάκος με τμήμα του Μουσικού Συγκροτήματος του Πνευματικού Κέντρου.*

Ανω: Το Θεατρικό Εργαστήρι του Πνευματικού Κέντρου σε μια από τις παραστάσεις του. Κάτω: Η μέριμνα για την εργαζόμενη μητέρα είναι δεδομένη. Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια του Δημοτικού Παιδικού Σταθμού (1987). Διακρίνονται ο τότε δήμαρχος Ηρ. Γκότσης και η αντιδήμαρχος Όλγα Κατημεριτζή.

Στις πλημμύρες του Οκτωβρίου 1994 πλήρωσε ακριβό τμήμα η Νέα Ιωνία. Δύο νεκροί, εκατοντάδες σπίτια, μαγαζιά, βιοτεχνίες και βιομηχανίες παθαίνουν τεράστιες ζημιές. Ο Ποδονίφτης ξαναεκδικήθηκε.

Το 1981 απεβίωσε ο ποιητής Τάκης Σινόπουλος. Η προσφυγική κατοικία του χαρίζεται από τη γυναίκα του, μαζί με τα έπιπλα και τη βιβλιοθήκη του, στο δήμο. Ιδρύεται το «Ίδρυμα Τάκης Σινόπουλος».

Ο ποιητής Τάκης Σινόπουλος γεννήθηκε στον Πύργο Ηλείας το 1917. Τα τελευταία 30 χρόνια της ζωής του ήταν μόνιμος κάτοικος Περισσού. Εδώ διαβάζει ποιήματά του στην Ένωση Σπάρτης (1978).

Επίσκεψη του Δήμου στο Πατριαρχείο Σερβίας (1999). Διακρίνεται ο Πατριάρχης Παύλος, ο δήμαρχος Γ. Περτσεμιλίδης, ο πρώην Δήμαρχος Π. Μπουρδούκος, ο Νίκος Δακουτρός, ο Δημ. Σακκαλόγλου κ.ά.

Από την επίσκεψη του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου στην Ένωση Σπάρτης (2002). Αριστερά ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλος και δεξιά ο Μητροπολίτης Ν. Ιωνίας και Φιλαδέλφειας Κωνσταντίνος.

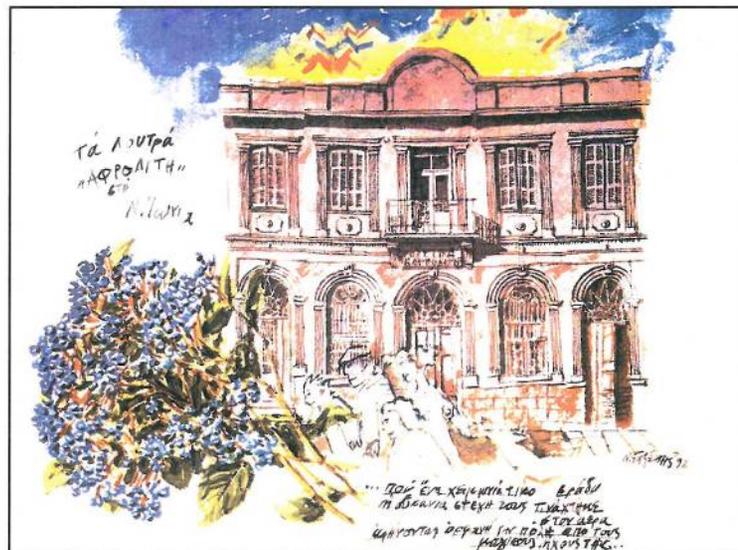
Η Ελληνική σημαία πάνω από μια γέφυρα του Δούναβη, από συνδημότες μας, σε ένδειξη διαμαρτυρίας κατά των νατοϊκών βομβαρδισμών στη Γιουγκοσλαβία.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος ευλογεί το ναό της Μητροπόλεως της Σπάρτης (6.5.2000).

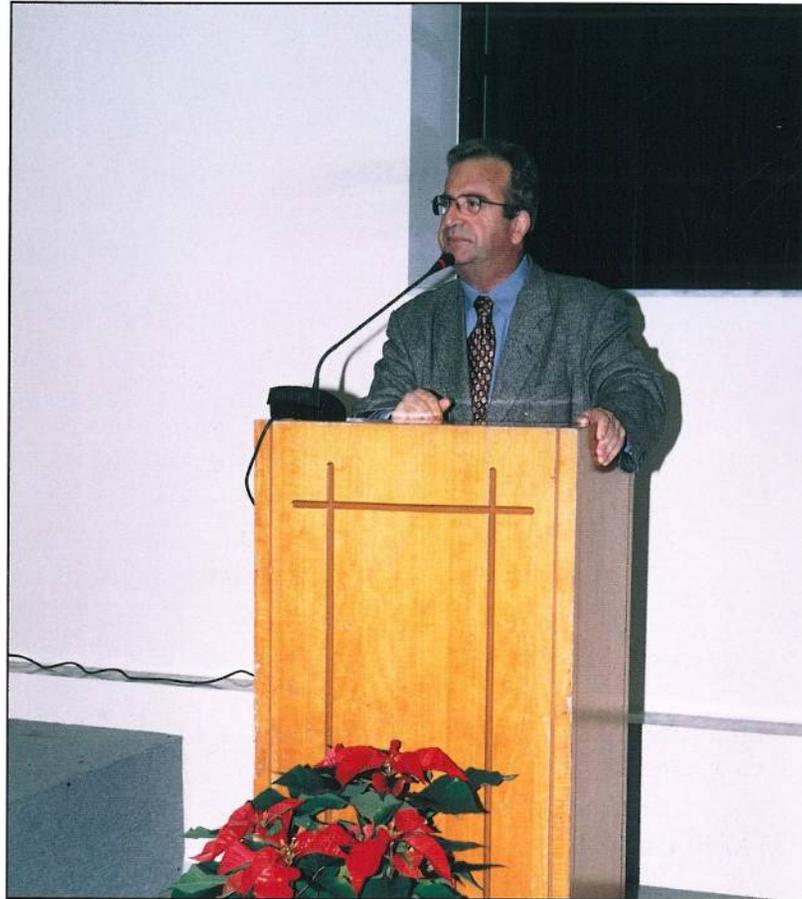
*Αριστερά: Μνήμη Θυατείρων: «όλοι εκείνοι που επέζησαν, σ' ανάμνηση εκείνων που εσφαγιάσθησαν».
Δεξιά: Προαύλιο Ένωσης Σπάρτης. Η Αλήκυθος με το άγιο χώμα
από τις αλησιμόνητες πατρίδες.*

Αριστερά: Η ευαισθησία του νέου ιδιοκτήτη σεβάστηκε την επιβλητικότητα του φουγάρου, για να θυμίζει το πάλαι ποτέ «Μάντσεστερ της Ελλάδος». Δεξιά: Λουτρό «Αφροδίτη». Ένα από τα εντυπωσιακά νεοκλασικά που θυσιάστηκε στο βωμό της πολυκατοικίας, όπως το απαθανάτισε ο Ν. Γαζέπης.

*Πευκάκια. Η Βαμβακουργία με τη σπουδαία αρχιτεκτονική της, όπως σώζεται σήμερα.
Πρόκειται για ένα κτιριακό κόσμημα που στηρίχτηκε σε πρότυπα
κατασκευής αγγλικών εργοστασίων.*

Ο δήμαρχος Γιάννης Χαραλάμπους στην πρώτη δημόσια εκδήλωση του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. (17.12.2003).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αρσένη Αντ.: *Κασταμονή. Το κάστρο των Κομνηνών*, 1997.
- Βογιατζόγλου Βάσου: *Ών Λόγος*, εκδ. Πνευματικό Κέντρο Δ. Ν. Ιωνίας, 1993.
- Βογιατζόγλου Βάσου: *Η Σπάρτη της Μ. Ασίας*, εκδ. Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας, 1992.
- Βογιατζόγλου Βάσου: *Η Αλάια της Μ. Ασίας*, εκδ. Φιλιλπότης, 1995.
- Δήμου Ν. Ιωνίας: *Προβλήματα Μ.Μ.Ε. Κλωστοϋφαντουργίας στον αστικό χώρο*, 1995.
- Έβερτ Λ. - Μηναιΐδη Ντ. κ.ά.: *Καππαδοκία, Περιήγηση στη χριστιανική Ανατολή*, εκδ. Αδάμ, 1991.
- Θεοδορακόπουλου Αντ.: *Ηράκλειο Αττικής*, 1997.
- *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, εκδ. Ελληνική Εκδοτική.
- Καρζή Θεόδ.: *Οι πατρίδες των Ελλήνων*, εκδ. Λιβάνη, 2002.
- Κ.Μ.Σ.: *Προσφυγική Ελλάδα*, 1992.
- Κορομηλά Μ. κ.ά.: *Πόντος - Ανατολία, Φωτογραφικό οδοιπορικό*, εκδ. Μπρατζιώτη, 1989.
- Κυριακόπουλου Χρ.: *Σαφράμπολη*, 1998.
- Μαΐστρου Ε. - Βογιατζόγλου Ο. κ.ά.: *Η βιομηχανική κληρονομιά της Ν. Ιωνίας*, 2002.
- Μηναιΐδη Ν. - Φακίδη Μ. κ.ά.: *Ιωνία, οι Έλληνες στη Μικρασία*, εκδ. Αδάμ.
- Πεσματζόγλου Παπαϊωακείμ: *Αναμνήσεις*, εκδ. Ένωση Σπάρτης, 1990.
- Ευτυχίδου-Παραρά Νίτσα: *Στα Βουρλά μας πριν καούν, Α' και Β' τόμος*, εκδ. Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 1997.
- Π.Ε.Α.Ε.Α.: *Ιωνιώτες αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης*, 1998.
- Σαπουντζάκη Χάρη: *Η Νέα Ιωνία του Χτες και του Σήμερα*, 1980.
- Σαπουντζάκη Χάρη: *Ανθολόγιο Παιδιάς*, Ένωση Σπάρτης, 2000.
- Σαπουντζάκη Χάρη: *Αφιέρωματα για τη Νέα Ιωνία* (δημοτικές εκλογές-παιδεία κ.λπ.) στο «Πανόραμα της Ν. Ιωνίας» και αλλού.
- Σημηριώτη Αγγ.: *Τα Ποιήματα* (επιμέλεια Ε. Λιαροπούλου-Γ. Πατίλη), εκδ. Πνευματικό Κέντρο Ν. Ιωνίας, 1995.
- *Σμύρνη*, εκδ. Interamerican.
- *Σμύρνη, η πόλη πριν από την Καταστροφή*, Νέα Σύνορα - Α.Α. Λιβάνη, 1991.

Όλα τα κατά καιρούς εκδοθέντα τοπικά φύλλα και περιοδικά και ιδιαιτέρως το "Θάρος της Ιωνίας", "Τοπικά Νέα", "Κυριακάτικη", "Φύλαξ", "Ιωνική", "Πληροφορία", "Απόψεις", "Χτύπος", "Πανόραμα της Ν. Ιωνίας", "Λυχνάρι", "Νέα Ιωνία" καθώς και οι εκδόσεις του περιοδικού: *The National Geographic magazine*.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Αρχειακές Συλλογές

- Δήμου Νέας Ιωνίας
- Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Ν. Ιωνίας
- Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών
- Ενώσεως Σμυρναίων
- Ενώσεως Σπάρτης Μ. Ασίας
- Συνδέσμου Αλαγιάτων
- Σωματείου Ινεπολιτών-Κασταμονιτών
- Ιωνικού Συνδέσμου
- Ενώσεως Παλαιών Προσκόπων Ν. Ιωνίας
- Συνδέσμου Υφαντουργών & Βιοτεχνών Ν. Ιωνίας
- Ομίλου Φιλάθλων Ν. Ιωνίας
- Α.Ε. Ελευθερουπόλεως
- Σώματος Ελληνίδων Οδηγών (Π/μα Καλογρέζας)

Προσωπικές Συλλογές

- Χάρη Σαπουντζάκη
- Γιάννη Βέλλη
- Κοσμά Ιωάννου
- Όλγας Κατημερτζή
- Ανδρέα Καφετζή
- Λαζάρου Νικολαΐδη
- Σεραφείμ Ζαχαριάδη
- Σταύρου & Παναγιώτη Θανόπουλου
- Σπύρου Οικονομίδη
- Βάσου Βογιατζόγλου
- Ευάγγ. Βουλγαρέλη
- Κώστα Ιωαννίδη
- Κώστα Τσοπανάκη
- Μιχ. Χατζόπουλου
- Χρ. Χατζηιωάννου
- Ιω. Διαμαντάκη
- Δ. Μπούρχα
- οικογ. Ν. Βασιλειάδη
- Άννας Βαμβακοπούλου
- Παντ. Κότσογλου
- Χαρ. Α. Σαπουντζάκη
- Στέλλας Βογιατζόγλου
- Μ. Γυφτόπουλου

Το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. εκφράζει προς όλους θεرمές ευχαριστίες.

ΤΟ ΛΕΥΚΩΜΑ

«ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ 1923 - 2003

80 ΧΡΟΝΙΑ»

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ: ΧΑΡΗ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ

ΚΕΙΜΕΝΑ - ΕΠΙΛΟΓΗ: ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΡΙΔΗ

ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

ΓΙΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟ ΤΟΥ ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ ΤΟΥ 2004

ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΙΩΛΚΟΣ»

ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 12 & Ζ. ΠΗΓΗΣ

ΑΘΗΝΑ 106 81

ΤΗΛ.: 210-3304111, 210-3618684

FAX: 210-3304211

E-MAIL: che@compulink.gr

